

Jubilee Edition

to commemorate fifty years since the

establishment of

The Bulgarians' Educational and Friendly Society Incorporated

Adelaide, South Australia, 1949-1999.

Table of Contents

(The page numbers in this Index commencing above “50” refer to the Cyrillic text)

Dedication	3 & 51
Acknowledgements	4 & 52
Preface and Map of Republic Bulgaria	5 & 53
A History of the Bulgarian Association:	
1. Establishment and aims of the Association	7 & 55
2. Cultural and organisational activities	9 & 58
3. The Bulgarian Women's Auxiliary	15 & 65
4. Folk Dance Groups	19 & 70
5. Bulgarian Church	22 & 73
6. Bulgarian School	26 & 78
7. Library	27 & 79
8. Bulgarian Language Radio Programme	27 & 79
9. Bulgarian Sports Club	28 & 80
10. Help and Donations	30 & 82
11. Letters of Protest to Bulgaria	31 & 82
12. Conclusion	32
Part Two Appendix “A”: Speeches	
1. Address by the Association's President, Mr. Sava Savoff	33 & 85
2. greetings from the Parish Priest	35 & 88
3. Address by the Vice President of the Association, Mr. John Bennett	36 & 90
4. Mr. Steve Condous M.P. Representative of the Premier of South Australia	39 & 94
5. The Hon. Chris Gallus, M.P. Federal Member of Parliament	41 & 97
6. Mr. John Dyer The Mayor of Charles Sturt	43 & 98
7. The Bulgarian Consul General in Australia Dr. Lubomir Todorov	43 & 99
8. Address by the President of the Bulgarian Women's Auxiliary, Mrs. Joan Stefanoff	44 & 100
9. Membership of the Committee of Management of the Bulgarian Cultural and Educational Society for the Years 1998 - 1999 - 2000	45 & 101
10. Membership of previous Executive Committees in chronological order	46 & 101
11. Nominal Roll of all members of the Association	47 & 103
Part Three: Photographic record of the History of the Association	

DEDICATION

We dedicate this book, written to celebrate the Golden Jubilee of the Bulgarians' Educational and Friendly Society Incorporated in the State of South Australia, to all its members, past and present, who have given voluntary service to the Association since its inception. May our acknowledgment of the past, serve as an example for future generations.

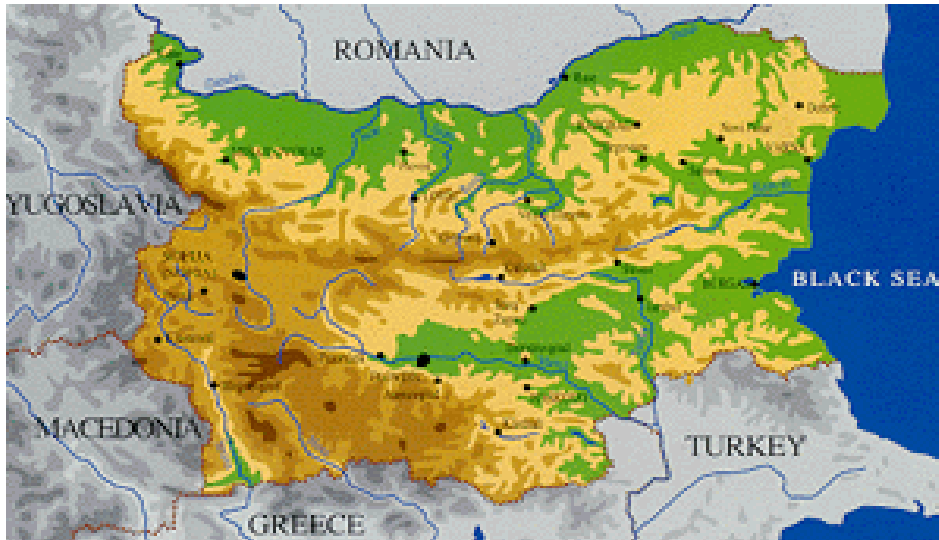
ACKNOWLEDGMENTS

There are many people who have contributed to the collection of data for this book, to whom we owe a vote of thanks.

We owe a debt of gratitude to the President, Mr. Sava Savoff, Vice President John Bennett and the Secretary of the Bulgarians' Educational and Friendly Society, Mr. Marin G. Marinoff.

We are also indebted to Mrs. Rumiana Toneva, who wrote the text in Bulgarian, thus giving form to the information that emerged from documents and oral history sources.

Thanks also to Mrs. Victoria Valcheva Zabukovec for translating the Bulgarian text into English.

PREFACE

A Map of Bulgaria

Republic of Bulgaria

Bulgaria is a beautiful country, full of pleasant surprises: golden sandy beaches along the Black Sea coast, the Danube along the northern border, the lofty heights of the Balkan range and the beauty of the Rila, Pirin and Rodopa mountains, with their forests of magnificent trees.

Separating the majestic mountains are the fertile plains, interspersed by low undulating hills, fast flowing rivers and therapeutic health spas.

Our former homeland is also famous for its valleys of aromatic roses, orchards and vineyards. Every one of us born there, treasures unforgettable memories of the land of our birth, that for one reason or another we had to leave.

In 1928 large group of Bulgarian immigrants came to Australia just after 1928, all of them men. Their intention had been to earn money for two to three years and then return home. That did not happen, however.

The economic crisis of the Great Depression, during 1928, 1929 and 1930, imposed great hardship on all. Many of those who had come to Australia for quick earnings, were unable to save enough for their fares back, so they remained.

Gradually, year after year, conditions improved and by the time of the Second World War most of our compatriots established themselves economically, due to their hard work and frugal living. They bought land at reasonable prices in the Adelaide suburbs of Fulham and Fulham Gardens. At the time the land was mostly marshland, that required enormous labour intensive effort to turn into productive land fit for market gardening. They built glasshouses and grew tomatoes, capsicums and other vegetables.

Having assured their own livelihood, the men began bringing their families to Australia. Due to the Bulgarian families' joint efforts, Fulham and Fulham Gardens became desirable suburbs so that other people wanted to settle in them too.

During the Second World War, because Bulgaria was on the wrong side of the alliance in the conflict, many of the Bulgarian immigrants not only in Adelaide but throughout the whole of Australia were herded into camps and made to work on railway lines, mines, forests and other

difficult places.

The next wave of Bulgarian immigrants arrived after the Second World War, after Soviet troops marched into Bulgaria on 9th September, 1944, and forced a communist government on the nation.

In the post war years most Bulgarians, including some with professional education, worked as market gardeners. Almost all families had been reunited. Prices for tomatoes were good, the families worked hard and soon signs of affluence could be seen - well designed brick homes began lining Tapleys Hill Road, new trucks and family cars made life more comfortable for the first time. The Bulgarian community in Adelaide increased numerically. Increasing affluence enabled the families and clans to organise celebratory events for birthdays, name-days, weddings and the welcoming of new born babies into the community.

It was the women who initiated these celebratory and social activities and the men gradually joined.

At first it was the packing sheds that were used for these get-togethers, but as the number of participants in these celebrations increased, the idea was born that a more suitable permanent building was necessary, where people could congregate to enjoy their festivities in more pleasant and congenial surroundings.

After 1990, the last great wave of Bulgarian immigrants came, after the collapse of communism in Eastern Europe. Over thirty young families arrived in South Australia.

Most of the adults were tertiary educated engineers in various fields and computer experts.

PART 1: A short History of the formation of a Bulgarian Cultural and Educational Association in South Australia and Aims of the Association

The question arose, how to create a place for the Bulgarian community in South Australia, that would enable it to celebrate events and festivities, that were meaningful to its members.

Several proposals were investigated. One of the options was to use the newly established Slav Committee of Australia. This committee had been created after the end of the war, by the new Socialist Government in Bulgaria, in order to help the communist block countries, mainly with pharmaceutical medicines. Many members of the community signed up as members of this organisation, thinking that in this way they might be able to raise sufficient money that would enable them to buy or construct a building that would be suitable for the needs of the Bulgarian community in Adelaide. They were encouraged in this belief by the fact that through the Slav Committee, they were able to buy tables and benches for community use. However, when it came to buying property, it became clear, that whatever immovable property is purchased, it cannot belong to the Bulgarians in Adelaide, as the Central Slav Committee of Australia was in Sydney. Part of the money already collected in Adelaide, had to be passed on to Sydney.

Consequently it became obvious that the community had to create an organisation that did not depend on any other, and that whatever that Association was able to create, would remain for the Bulgarian community in Adelaide.

As a result, a General Meeting was held on 22nd May, 1949, in the packing shed of Gancho Marinoff. Marin Gancho Marinoff opened the Meeting and the following persons were elected to conduct the meeting:

Stayko Dimitrov as temporary President, and Dimitar Misirdzhieff as temporary Secretary.

The main question to be discussed was: "THE CREATION OF A NON-POLITICAL, AS MUCH AS POSSIBLE BULGARIAN ORGANISATION, THAT WOULD SERVE THE BULGARIAN COMMUNITY OF ADELAIDE".

The name of the proposed organisation was discussed at length.

One concern that had become universally worrying to all Bulgarian parents and had been constantly commented on, was the need for the teaching of the Bulgarian language. Because of this concern, the first proposed name for the new organisation was "BULGARIAN SUNDAY SCHOOL". The proposal was adopted unanimously. The meeting then proceeded to elect the office holders of the proposed new Association. Elected were:

Executive:

President:	Jordan Elieff Boteff
Secretary:	Marin Gancheff Marinoff
Treasurer:	Doncho Mancheff

Control Commission:

Hristo Dinkoff
Ivan Dimoff

The meeting resolved that the Executive Committee was to undertake the necessary steps to:

- a) register the organisation
- b) locate a suitable building
- c) undertake the task of organising the school

Particularly important was the question of a suitable block of land. Every proposal had to be reported and discussed by the General Meeting. All important questions, such as purchase of land, had to be brought before a General Meeting of the community. The decision of that meeting could give the mandate to the Executive to continue with its obligations.

A second meeting was called on 26th June, 1949. The previously proposed name of "Bulgarian Sunday School" was again on the agenda. In discussion it was pointed out that the name

was limiting and did not include the need for a Bulgarian hall and other needs of the community. A lawyer was consulted. Subsequently a new name was proposed which was to encompass both the cultural and social needs of the community:

“THE BULGARIANS’ EDUCATIONAL AND FRIENDLY SOCIETY”

The proposed new name was accepted unanimously by the General Meeting. A constitution of 54 paragraphs was prepared with the help of a solicitor and adopted at a meeting held approximately 40 people. Each article in the constitution was read out, translated into Bulgarian and discussed.

The non-political nature of the Association as outlined in article 43 of the constitution, was debated at length. Those present accepted most emphatically the non-political clause. They were anxious to keep any political influence out of the organisation.

According to Australian law and article 34 of the constitution, three Seal Holders had to be elected. During a secret ballot, eight Bulgarians were nominated. Out of these the following three were elected:

1. Dimo Kaneff with 33 votes
2. Petko Kopcheff with 25 votes
3. Hristo Angeloff with 18 votes

The third General Meeting was held on 11th November 1949. The President reported the successful registration of the organisation on 8th September 1949.

At the next meeting it was reported that 40 members had been signed up. At the fifth meeting on 4 December 1949, the land purchase was discussed. Of the three blocks proposed, two were looked at in great detail:

1. Dimo Kaneff donated one acre, on condition that the Hall be built in Seaton.
2. The purchase of one acre from Mr. Read in Fulham Gardens, South Australia, for the building of a Bulgarian Hall.

The second proposal was supported by Stefan Mihailoff, Doncho Mancheff and Mik Georgeff, who offered 50 pounds sterling each towards the purchase.

After much debate, the second proposal- to buy from Mr. Read, was moved by Gancho Marinoff and seconded by Hristo Dinkoff. The motion was carried by a majority of 36 votes. At the same meeting it was resolved that every member contribute 10 pounds sterling towards the purchase of land. Money remaining, would go to the building fund.

At the 6th meeting on 11 December 1949, it was decided to buy another 1/3 acre from Mr. Read, making the total land holding 1 and 1/3 acres.

At the seventh meeting on 1 March 1950, it was decided to fence in the block of land and lay on the water for a toilet building. For this to be done, each member was asked to contribute another 3 pounds sterling each and did so gladly.

The foundations of the Bulgarian Hall poured in 1952, measured 100ft by 50ft. In 1954 the steel support columns were erected. In order to finance the building fund, tomatoes were regularly collected from the Bulgarian market gardeners, to be sold and added to the building fund.

On the 22 October 1954 a stone was embedded into the foundation with the inscription:

“This stone was laid by the Committee of the B. E. and F. S-ty Inc

President: Iordan Elieff Boteff
Secretary: Marin Gancho Marinoff
Treasurer: Gancho Lazaroff”

Because the wording of the inscription had not been passed by a meeting previously, critical voices were raised in discord. Another meeting was therefore called on 11 November 1954. There, Trifon Kopcheff moved and Dimitar M. Simeonoff seconded the motion that the stone and its inscription be left as it is. Of sixty members present, only 17 voted for the motion. As a result, the Executive Committee - as listed above- resigned.

The meeting resolved that another meeting on 24 November 1954 was to be called, so that

the resignations could be accepted and a new committee elected.

At the meeting of 24 November 1954 a new Executive committee was elected, consisting of :

President: Stefan Gencheff
Secretary: Stefan Kaneff
Treasurer: Ivan Grigorov Gencheff

The newly elected committee removed the inscribed stone from the foundation.

On 20 June 1955, agreement was reached for the foundation to be extended for another 25 ft.

Further events were developing as follows:

4 July 1955: Decision to collect 50 pounds sterling from each member, for the extension of the Hall in a south easterly direction.

21 July 1955: To continue the building project, a loan of 3,000 pound sterling was taken from the Commercial Bank.

To repay the loan, the Hall was to be rented out. Income received from rent, however, proved to be insufficient to pay off the loan. It became necessary to find other means of raising funds to pay back the debt. During 1960 several meetings were called in search of new ideas and possibilities.

One of the proposals was to convert the Association into a company, so that shares could be issued. However, according to law, that was impossible. The most appropriate method turned out to be the issuing of bonds for the building fund, so that every member of the Association would have bonds for up to one hundred pounds sterling. These bonds were to be paid back, when a General meeting decided that there were sufficient funds for this to happen.

On 14 December 1960, the meeting elected a new Executive Committee, as follows:

President: Ilia Hristov Ilieff
Vice President: Hristo Dinkoff
Secretary: Marin G. Marinoff
Assistant Secretary: Yordan Shopov
Treasurer: Stefan Mihailoff

On 15th April 1965, an Extraordinary General Meeting was called. The main item on the agenda was the building of the front or western side of the hall. Proposals of six prices were tabled: 6,500; 6,212; 5,950, 4,955; 4,720; and 4,680 pound sterling for a single storey building and 8,760 for a two storey structure.

The meeting resolved to postpone the proposed stage of extension, in favour of improvements in the already existing hall.

At the meeting of 26 July 1965 the new extension to be fronting Tapleys Hill Road, again was up for discussion. Twenty two members voted for the single storey western extension, while 15 members voted for a two storey building extension, with three votes being invalid. The meeting instructed the Building Committee to proceed with the project.

CULTURAL AND ORGANISATIONAL LIFE

In the meantime recreational activities for the Bulgarian community continued to be held at Belair National Park, in the form of picnics for Christmas and Easter, which were attended by 100-150 people of all ages. Games and contests were organised, such as boys and girls running races according to age groups, the winner's prize being a large chocolate.

Contests for adults were more difficult, such as : running with tied feet, sack race, needle - threading -while -running-contest, egg and spoon race, rope pulling and so on. The winning prizes for men were 3, 2 and 1 beers and for the women nylon stockings.

For these activities an oval had to be booked and its use paid for in advance in the Belair National Park. For Mother's Day and Father's Day picnics were also organised, however, without the contests.

Even before, in 1947, in the Henley Town Hall, the theatre group presented the plays: "Haiduks", "Looking for a Wife" and "A Dragon is in Love with Me". The artists included : Mary Marinoff, Donka Marinoff, Vasil Vasileff, Stefan Genoff, Vasil Raikoff, Kolyo Kiroff, Stefan Kopcheff, George Gencheff, Trifon Stoyanoff and others.

A group of Bulgarians took part in the carnival processions in 1948 and later, during fundraising activities for purchasing the Henley oval. All these activities had increased our community's determination to persist with the building and refurbishing of our own hall.

The decision to build a stage in the Bulgarian Hall occurred on 5th October 1958. At the meeting of 12th October 1958 it was decided to allow the hall to be used for personal celebrations. This having been part of the original intention, funds could now be raised to cover the loan. The hall hire fee was 10 pounds sterling for members, who were to be responsible for the cleaning of the premises. Stefan Gencheff accepted the responsibility of "Host", for which he was paid four pounds sterling per evening, when the hall was being used by non-members.

On 4th February 1959 George Spiridonoff accepted the position of host and on 6th February the elected Secretary, Miho Zheliaskov resigned his position. The meeting of 18th February 1959 decided to increase the charges for the use of the hall to 13 pound sterling for members, five of which were for cleaning and 26 pound sterling for non-members, of which ten went to the cleaners.

Even though the Bulgarian Hall was not yet fully completed, it became a sought out venue for celebratory events. Often the hall was hired by Italians for weddings, where up to 800 guests were present.

The first Bulgarian wedding to take place in the hall was that of Atanas and Stefka Atanasov in 1958.

For greater convenience, a car park also had to be built. The members of the Association contributed voluntary labour, particularly those of them who owned trucks, since the building of the parking lot required large amounts of sand and gravel.

The hall was being rented more and more often. Particularly for name days, such as St. George's Day and St. Stefan's Day, a number of individuals would get together to celebrate their multiple name day, whereby the whole community was invited and the cost was distributed among the celebrators.

This kind of activity necessitated the purchase of glasses, china, cutlery, tables and tablecloths. The initiators were a group of women, consisting of Mita Filipoff, Penka Zheliaskov, Anka Spiridonov, Bonka Nikoloff, Mary Marinoff, Veska Spiridonoff, and Ginka Marinoff, who raised 168 pound sterling for the project. This was followed by Dimitar Gencheff generously donating the large wall clock above the entrance to the hall.

On 28th June 1961, thirty five gramophone records were received from the Slav Committee of Bulgaria. Other necessities acquired included 200 ash trays for the hall. The decision was made to charge 150 dollars per weekday for the use of the hall, to cultural, welfare and religious organisations.

With sadness we need to record that on 17th March 1968, one of the most popular, young Presidents of the Association, Dimitar M. Simeonoff, died. He had been elected to the position on 26th June 1965.

1967, the Association purchased a second-hand Bulgarian typewriter with cyrillic script, that first had to be repaired.

On week-days many male members worked voluntarily around the hall. For instance, Kalushko Ioncheff brought three truck loads of filling to even out the level around the building with his tractor, then he ploughed the field around it; Dimitar Simeonoff sprayed weedkiller; Marin G. Marinoff and Hristo Karamanov prepared the soil for lawn planting; then the sons of Stoyno Spiridonoff, John and Chris, mowed the large lawn with their lawnmowers.

During 1968 the Constitution of the Association was printed for its members, contributions were collected for the hall's ceiling and the hire charge for the hall was increased to 130 dollars per

evening to non-members. A record attendance of 80 members at the 26.7.1968 Annual General Meeting decided that the executive committee should consist of 15 members.

To celebrate the orthodox liturgy, the Reverend Dimitar Gekov Popov was given permission to use the smaller hall. However, the meeting decreed that no burial services were to be held there. The first christening that took place here, was that of Frances Dimitroff in 1969.

During 1969 a store room was added to the hall, the internal walls were painted and pillars were cemented into the lawn, to serve as basketball/ volleyball courts for which Kalushko Ioncheff delivered two truckloads of sand free of charge.

A beauty contest was arranged and a sash for the successful "Miss Bulgaria", Diana Mitev was ordered and 500 new chairs were purchased for \$5.99 each, while the old chairs were sold off for \$0.70 each.

Balls, dinner dances and traditional picnics were organised for Easter on a regular basis, while during 1967, 1968, 1969, 1970 and 1971 contests were held for the most tasty kuzunak, a traditional Bulgarian yeast cake.

On 25th July 1969 twenty smaller tables and 100 chairs were purchased for the smaller hall used by the Women's Committee, for which they had raised 700 dollars. The piano was repaired and tuned. A "Miss Bulgaria Ball" was organised, at which Diana Mitev offered a flower to every dancer in the Bulgarian Dance Group. The highly successful ball netted 158.87 dollars. It was decided to hold again such a ball on the last Saturday in July the following year, the preparations for which were to be commenced early.

The 20th Anniversary of the founding of the Bulgarian Hall was celebrated on 17th August 1969 with the blessing of the building, a short religious ceremony, and a festive luncheon/barbecue, of 8 lambs on the spit, 25 kg. minced meat, 25 dozen loaves of bread and lots of wine and beer.

During the same year the kitchen was renovated, hot water was installed and a pie warmer was obtained.

On 26th September 1969 an evening of entertainment was held, for which some local businesses donated various prizes:

Lambo Butcher - a leg of pork and garnish; Stoyno Spiridonoff - hose and two gardening implements; Fulham Chemist- a vase; Shandon Hotel - dinner for two; Theresa Hairdressing Grange - one hairstyling.

During 1970 the name and telephone number of the hall was put into the telephone book. A tournament of belot was also organised.

A record Book of Bond-holders was started in 1971, recording the names of the bond-holders and the names of their heirs.

In 1972 George Palazoff submitted a request signed by 29 members, for the acquisition by the Association of land in Virginia for the purpose of building another Bulgarian Hall in Virginia. The request was considered unacceptable.

In 1974 the kitchen was upgraded with the addition of an exhaust fan and hot water system. Serious consideration was given to building a stage for the hall and some of the young Bulgarian engineers, John Miteff and Jim Stefanoff, were consulted. John Miteff drew up the plan for the stage and during 1974-5, the Women's Committee provided 2,500 dollars for its construction. Also provided was a mirror reflective spherical light fitting and an Honour Board with the names of the contributors.

Through the Slav Committee of Bulgaria, a number of school primers, books and gramophone records were received. For the Dance Group, 8 men's and 8 women's Bulgarian traditional costumes were ordered, which arrived in 1976. A filing system for names and addresses of members was also purchased.

A Youth Club was formed for young men and women aged 15 to 25, under the auspices of the Association.

The Association and the community in general, supported the radio broadcasts, as they became a popular means of information and entertainment. Gramophone records received from

Bulgaria were an indispensable part of the programs.

Segments of cultural topics, like Bulgarian literature, history, myths and legends, society, embroidery, jewellery, crafts, painting and fine arts, customs and traditions etc. were covered by some of the broadcasters, as well as some news items and community announcements.

Life Membership was awarded by the Association to Marin G. Marinoff, Gancho Lazaroff and Gancho Petkoff.

At the General Meeting of 25th June 1979 it was decided to extend the southern side of the hall in order to fit in two bars - one for the large hall and one for the small one, used only by the members of the Association. John Miteff and Jim Stefanoff were again asked to draw up the plans. The area between the hall and the church was bituminised.

It was decided to make the members' room available for hire at the rate of \$30.00 for various occasions and the members' salon with the bar for \$50.00 for members' own private functions. Further improvements were undertaken in 1982: - a security curtain for the bar when closed; a new gas stove for the main kitchen; a more modern stove for the members' salon. Regular maintenance and constant improvements were carried out: dividing wall in the kitchen; new doors, repairs to the roof, toilets, projectors, fridge, airconditioning,. A phone was installed in the bar. To cover the increasing costs, in May, another loan of \$6,000 was taken from the bank. The rent of the large hall was increased to \$550 for non-members and \$150 for members.

Above the door of the small bar the name of the manager was inscribed. The first barman was Charles Dunstan, followed by Ivan Popov. In 1983 a verandah was built over the back door facing east. A gentlemen's party raised \$1,120 nett. This initiative was successfully repeated several times in the ensuing years.

The Women's Room was decorated with paintings and the floor was sanded and varnished. Regular working bees were held on an ongoing basis for cleaning, repairing chairs and tables, cutting and weeding lawns and garbage disposal. Kalushko Ioncheff has been doing most of these jobs over the years. In 1983 he was elected as a Seal Holder. A vote of thanks for participating in the working bees also went to Dimitar Misirdgieff, Petar Petroff and Dimitar Grozeff.

In January 1984 the hire charge for the large hall was increased to \$600. A new vacuum cleaner and television were purchased for the members' bar. The same year Petar Petroff initiated the Repairs and Maintenance Book, that was to record all repairs and maintenance jobs done.

In November 1985 an offer from Coles Ltd was accepted and the contract signed, by President Sava Savoff and Secretary Marin Marinoff, for Coles' use of the Association's car park, for an annual fee of \$13,000 in the first year, \$14,000 in the second year and 15,000 for the third year, payable monthly. Depending on conditions, the fourth year was to be \$16,000, negotiable. At the same time, marble tiles were laid in the entrance foyer of the hall, costing \$90 per sq.m. A new barman was advertised for. During February 1986, Alexander Tonchev was appointed barman and in April a cash register was installed, followed by the installation of an alarm system in May, when a new television was also purchased.

Sava Savoff was elected to represent the Bulgarian community at the Migrant Resource Centre.

St. George's Day was celebrated most successfully that year, due to the organisational efforts of Petar Petroff. The film "Khan Asparuch" was shown to a large audience.

The Church Committee's request for the building of a bell tower for the church was rejected by the Municipal Council.

Badges for Life Members were ordered by the Association.

John Bennett attended the meeting at the Department of Immigration, with the Australian Consul for Belgrade, who was also responsible for Australian representation in Bulgaria. He informed Mr. Bennett that 12 Bulgarian families had received visas for Australia.

The large hall was painted inside and out and aluminium frames were attached to the windows. The cleaner's wage was increased to \$120.

In May 1986, Mr. Tropeano, who hires the hall most frequently, offered to commission 40

round tables, which the Association can freely use, but others were to pay a hire charge. He wanted to store the tables in the garage, for which he also paid rent. Mr. Tropeano offered to hire the hall for five years, paying \$500 per week rent, however, the offer was not accepted. The Executive Committee returned to that question at the meeting of April 1989, which was also attended by Mr. Tropeano. The offer was made to him to hire the hall for 5 years at \$700 per week, after all booked dates for the year had been honoured. Mr. Tropeano was unable to accept the offer. The meeting of June 1987, decided to offer Mr. Tropeano a projected contract for 5 years at \$600 per week, re-newable for another 5 years at the end of the period. In March 1988 he was prepared to invest \$50,000 for the aesthetic refurbishment of the hall, which necessitated the provision of storage space and extra finance.

During July 1988 Ivan Stefanoff is appointed barman and George Spiridonov is elected bar manager. A video was purchased for the bar.

A football club for the children: John Mancheff offered to organise a football club for the children in 1988.

With Dennis Kopcheff's departure for Western Australia, George Genoff was elected to take his place in the Executive Committee.

Payment for cleaning was increased to \$140. The eastern verandah was completed at a cost of \$4,725. Hire of the hall was increased to \$650.

The 40th anniversary of the Bulgarian Educational and Friendly Society, attended by 250 people, was celebrated with a grand free luncheon, including wine, beer and soft drinks. For the occasion, the State Government had given the Association a grant of \$600.

Since the large hall had been designated for hire, the New Year of 1990 was celebrated in the smaller Member's Salon for the first time.

In a letter to the Executive Committee in May 1990, Mr. Tropeano submitted to hire the hall for 10+5+5 years, at \$26,125 per annum. However, at the meeting of 12th March 1990, while discussing details of hall hire and possible improvements, the Executive decided to advertise the hall for long term hire. About ten respondents organisations replied, who were prepared to pay \$800 per week. Subsequently, Mr. Tropeano agreed to hire the hall for 5+5+5 years, at \$31,200 per annum. For dealing with details, documents and repairs, A Commission was appointed consisting of: Victor Vasileff, Sava Savoff, John Bennett, Todor Vladkoff and the later addition of Marin Marinoff and Tony Spiridonoff. The contract was signed the same year.

By hiring out the large hall on a long-term basis, an outside access door had to be built for the Members' Salon. During 1991 this room and the bar were re-furbished with a new carpet, circular tables and a folding door, which was installed in order to separate the two areas. Successful fashion parades were organised for "Onyx", with Bulgarian women modelling the clothes. The bar manager was Victor Vasileff.

On 15th March 1992, the singers from the "Trio Bulgarka" were welcomed into our community hall: the player of the "KAVAL", a shepherd's flute, Theodosii Spasov, and the instrumentalists from the group "Balkana". After talks, luncheon, questions and answers, songs and traditional music, we spent some unforgettable and pleasant hours.

For the first time, the Bulgarian Consul M-me Kapka Dimitrova, was present at a Bulgarian celebration in the hall. The next day the group performed in the Adelaide Town Hall, where the artists were enthusiastically received and applauded.

An Exhibition of Bulgarian Embroidery was held in the small Members' Salon. A wonderful collection of traditional embroidery was shown, worked by first and second generation Bulgarian-Australian women. Two exquisitely embroidered modern evening dresses were shown too, one of them lent by Consul Kapka Dimitrova Vuchkova. An embroidery class organised by Boyka Manassieva, enabled a group of younger women to produce beautiful work.

Ivan Nenov was appointed barman. The parking area was asphalted for an outlay of \$20,000. The Association provided documents to the Taxation Department and paid tax on the last two years of income.

In September 1992 a dinner-dance took place in the large hall. Special events were organised during this "Year of the Child" for the 60 children present. There were clowns, games and gifts.

The question about learning the Bulgarian language at school and training in the Dance Groups arose and was dealt with. On 24th May 1993, due to the enormous efforts of Rev. Todor Popov, Todor Hristov and Mary Marinoff, the children were enabled to perform in a program honouring the Day of Bulgarian Education and Culture, the feast of St. Cyril and Methodius.

In 1993 the roof was repaired at a cost of \$13,650. Gas heaters were also purchased. During the last two years the bar's income increased so that it yielded a substantial profit.

Bulgaria's National Day, the 3rd of March, was celebrated in 1994 by a special visit of Bulgarian parliamentarians, led by Alexander Yordanov, President of the National Assembly. The Association's President, Sava Savoff and the Leader of the Delegation addressed the audience of 220 people, who asked the visitors many questions, which were candidly answered.

The Bulgarian television crew accompanying the delegation filmed the occasion for its audience back home.

A highly successful Fashion Show on 23rd August 1994, displayed the creations of the Bulgarian designer Petar Mechev, from Sydney. The organisation of the event was excellent: models, music, stage, hall embellishment, light refreshments, drinks, lottery and gift presentation was outstanding. The designer donated one outfit according to the winners choice, won by Yanka Spiridonoff. An entrance fee of \$10 attracted an audience of 320 people. Nett income from this event was \$2,700.

Newspapers: In March 1995 a subscription was made for the newspaper "168 Hours". This was changed to the newspaper "Democracy". After a few years that was discontinued too and papers were subsequently received either from the Bulgarian Consul in Sydney, visitors, or new arrivals from Bulgaria.

1995 - Bar Manager was John Spiridonoff and barman was Krasimir Nenov. Since 1993 there had been talk about building the entrance verandah to the hall. Three tenders were submitted:

\$77,500; \$83,973; \$75,053. The last tender was accepted, that of Jody Miltenoff.

School books from Bulgaria arrived during November as a gift to the Association, which only paid for postage.

The South Australian Pre-Olympic contests in Gymnastics in 1996 included the Bulgarian gymnasts Hristian Ivanov and Dimitar Lunchev, together with their trainer, Georgi Videnov. In these contests participated 6 teams of young people, who had qualified in the Atlanta Olympic Games. The teams came from Russia, Belarus, USA, China, Roumania, Bulgaria and Australia as the host nation. In addition to the official meetings and excursions that the organisers had arranged, the Bulgarian gymnasts were warmly welcomed as guests by the community in our Hall, as well as by several families, particularly that of Yanka and John Spiridonoff.

We were all exceptionally proud, when Hristian Ivanov won the gold medal for his performance on the rings.

Christmas all over the World, 26 - 27th November 1997, was an ethnic exhibition, organised by the Lord Mayor of Adelaide, in which the Bulgarian Educational and Friendly Society also participated. Every ethnic group that wished to show some of its traditional customs for Christmas Eve and Christmas Day, was given a tent which they could decorate and set up traditional Christmas Dinner, according to custom. We prepared things meticulously and our tent was one of the most visited by the public. Our table covered with a beautifully embroidered table cloth, displayed the foods that may be eaten during fasting - on Christmas eve: Beans, stuffed vegetarian peppers, pita bread, pumpkin strudel, dried fruits, walnuts and apples, fermented vegetables, garlic and onions. Signs explaining the reason for the fast and the symbolism of the foods, were attached. On the wall of the tent was displayed a map of Bulgaria, a woman's national costume, and children's drawings of Christmas motives from the Bulgarian Language School.

On the other side of the tent was a Christmas tree, decorated with ribbons, popcorn and walnuts in shining coloured papers. During the whole exhibition time, Bulgarian Christmas music was played and the "Horo" reel dance was performed around the tree and the table by Desislava Dimitrova, Marta and Galya Petkovi and Nina Orkina, who enticed even some of our visitors to join in the dance.

Another group of Bulgarians offered popcorn to the visitors and explanations for the reasons and meaning of the customs. The information givers were: Roumiana Toneva, Mary Marinoff, Joan and Stanley Stefanoff, Pepi and Ilia Petkoff, Maria Stefanoff, Nedka Kopcheff, Nedka Raikoff and several others.

Adelaide Festival of Arts 1998 was the venue for the Singing Group "Yuri Yunakov" which sang Bulgarian traditional folk songs.

The composition of the group was rather interesting: Yuri arrived from the United States with three American women, two of whom spoke Bulgarian without an accent and sang Bulgarian folk songs. The third played the flute. The accordionist, Russko Russev, joined the group from Bulgaria. After successful concerts in Adelaide and environs, they were our guests at the Hall, where their songs and dances created a wonderful atmosphere.

The Victor Harbour Folkloric Festival in October 1998 featured the Bulgarian Folk Song Trio "Bisserovi Sisters" among its other artists. Their tight schedule did not permit them to be our guests, but many members of the Bulgarian community attended their Adelaide concert, applauded them warmly and made photographs with them.

At the same time, the Association purchased a much needed fax machine, a dictaphone for the radio programs and a new cassette recorder.

A store room was built on for the hirer of the hall.

Disco Evenings for the young were offered with longer hours and reduced drink prices, which increased turnover at the bar. The idea proved a great success, as they were well attended on the last Saturday of each month. These evenings provided appropriate conditions for the entertainment of the young, as well as increasing the income of the Hall. Special mention for their efforts should go to: Tom Mihnev, Anton and Luben Tonev, Ivan and Krasimir Nenov, Hristo Popov, Jeffrey Bennett and others who organised these evenings.

The 50-Year Jubilee of the Bulgarian Educational and Friendly Society also required a colossal effort on the part of its subcommittees months in advance, to make its celebration successful. The men's and women's executives met regularly to canvass the most appropriate initiatives. Old photographs and illustrations were searched out, jubilee souvenirs were prepared. Every individual was made responsible for a particular project or action that had to be implemented. It was that procedure which made the celebration a success.

THE BULGARIAN WOMEN'S AUXILIARY

The Bulgarian Women's Auxiliary was established in May 1965 as a branch of the Bulgarians' Educational and Friendly Society. The aim of the Women's Association was to create a cultural sub-committee that would organise the Bulgarian school and library; dance groups for Bulgarian traditional dancing; entertainment, soirees, masked balls and picnics.

The executive committee was elected with the following membership:

President:	Tsenka Georgeff
Vice President:	Ganka Dinkoff
Secretary:	Zdravka Genoff
Treasurer:	Mary Marinoff

Auditing Commission:	Rosa Popov
	Ganka Dimitrova

Committee Members: Milanka Petroff
Veska Spiridonoff
Nikolina Lazaroff
Nedka Kopcheff
Mary Ioncheff
Ginka Marinoff
Kina Simeonoff

At the Association's second meeting decisions were already made about an evenings entertainment that featured an orchestra and singer, supper, gifts for the dancers and decorating the hall.

This successful event in August 1965 produced a nett income of 143 pound sterling, which encouraged the Association to begin preparations for the 16th anniversary of the Bulgarians' Educational and Friendly Society, on 8th September 1965. In the mean time the Womens' Association was enabled by the previous event's profit to purchase crockery, cutlery and an urn, which is still in use. A Christmas Festival was organised for the children, the prizes for which included caps, necklaces, balloons and whistles. New Year's Eve activities for 1966 were at the planning stage. Milanka Petroff organised the children for the traditional custom of "sourovakane". Various fund raising ideas included auction of gifts provided by members, making of aprons, entry and lottery tickets etc. By the end of 1965, the Women's Association had \$219 in the bank.

Membership in the Bulgarian Women's Association was decided at the meeting of 26 July 1965, which stated that members of the Women's Association could only be the wives of regular members of the B.E.F.S.

Gifts from local hotels and other businesses become a part of the various methods of fundraising, as they were being used for raffles and auctions during the organised festivities, such as New Year's Eve, 3rd of March- Bulgaria's Freedom Day from Turkish occupation and 24th May, the Feast of Saints Cyril and Methodius.

The latter date was suggested by Elena Stoyanoff, who offered to prepare the children from Virginia for the celebration and expected that other women members would do the same for the children in Adelaide.

A Bulgarian traditional corner was arranged at the end of 1966, at the same time as a fist Bulgarian exhibition of paintings was organised by Adelaide University. Nelly Manafska donated six traditional paintings to the Association and Radula Mitev donated the frames for them, so that they could be hung in the members' salon. The Women's Association was thanked at the meeting of 20th July 1967, for purchasing a glassed -in cabinet, curtains and the floor coverings for the new building addition.

During 1968 the Womens' Association decided to organise a Christmas celebration by charging only one dollar for entry. B.Y.O. food (bring-your-own food). Drinks were to be purchased at the bar.

School text books, library books, records of folk-songs and dances and articles of phytography were offered to the Association by the Slav Committee of Bulgaria. The Women's Committee decided to ask also for traditional costumes for our dance groups.

Guest speakers, poetry and short story readings added interest and variety to the Women's Association meetings.

Red Cross first-aid demonstrations were held. Fund raising for the Red Cross and the Crippled Children's Association was undertaken.

Home handy -hints, entertaining games, humorous and satirical sketches, lunch outings and excursions extended further the repertoire of the women's activities.

Multicultural Food Exhibition and tasting in the gardens of Government House took place in 1971. The Bulgarian contribution was: stuffed capsicums, pumpkin strudels, spinach and cheese strudels and tortes, prepared by Yanka Shopov, Nedka Kopcheff, Stefka Atanasov and Maria Hadji Ivanoff.

Tape recording equipment was purchased to be used for the dance groups, meetings and occasions for entertainment. An annual ball was and still is being held every August and a dance

every April. The Womens' Association further purchased a new electric stove for the kitchen and a complete set of pin-pong equipment, including the required table for the youth to play on.

The Revered Dimitar Popov visited some of the women's meetings as guest speaker. "The role of women, their rights and sufferings" was one of his topics. He also tried to form a church choir in 1976.

Members of the Association in hospital, are always sent "get-well" cards.

A visit to Channel 9 by 40 members of the Women's Association took place in 1974. They observed how programs were prepared and televised. Excursions were undertaken to notable locations in South Australia.

Morphetville and Hyde Park Schools in October-November 1974, invited the Bulgarian Women's Association to participate in their own school fundraising by exhibiting traditional artefacts and foods, so that Australian children could be familiarised with some of the customs of other nationalities.

Queen Elizabeth II visited Adelaide in March 1977. The Bulgarian Women's Association participated in the official opening of the Festival Theatre, with dishes from Bulgarian cuisine. The nett income of \$406 was donated to the Dance Groups.

Another major purchase by the women's group was of an airconditioning system for the hall, costing \$3,000.

Australia Day, 25th January 1978 was celebrated with multicultural exhibitions and food fairs in the grounds of the Festival Theatre, where the Bulgarian Women's Association again took part. Nikolina Lazaroff, Bonka Nikoloff and Nedka Kopcheff tirelessly stood by all day long explaining the exhibits and customs to the many interested visitors.

In the same year, exhibitions of Bulgarian artefacts were shown in the Savings Bank foyer and the Meyer Art Gallery.

Blessing of the Harvest in Virginia 19th November 1978, was carried out by the Reverend Mihail Kovashki, for which the Bulgarian Women's Association again provided items of food for exhibition and sale. The income from the sale was donated to the School Committee. In the following year, 1980, the same event was repeated and raised \$100 for the Bulgarian school in Virginia.

Diversification of activities occurred as new ideas surfaced, such as bazaars for small items, pottery, fashion parades, Hawaiian evenings, lunching out by members of the Association, excursions to historical places, visit to the printing works of the Advertiser.

The Miss South Australia contest was entered by Dorothy Vasileff, who asked the Association to support her with the appropriate activities for raising money for the Crippled Children's Association. Subsequently, in March 1981, a fashion show of children's clothes and morning tea was held in the members salon. In June, a film and dinner attendance in Glenelg; in September, another fashion parade for ladies' attire was held in the Bulgarian Hall. These well organised events generated interest and success.

A Bulgarian embroidery course was initiated by the Association, with Boika Manassieva as the instructor. Eight women enrolled in the course, which cost \$1 per attendance, plus cost of materials, such as thread and linen. The exhibition of the first collection of the course was held on 10th September 1981. The wonderful workmanship and patterns of embroidery were greatly admired.

Sailing down the Murray, sightseeing and lunch on board ship, by women members of the Association in March 1982, after a bus trip to Murray Bridge, was a much enjoyed event.

A "Country and Western Ball" was held in the hall on 19th June 1982. The first prize of the lottery - a trip to Kangaroo Island, was won by Dennis Evanoff, the second prize-dinner for two, was won by Victor Vasileff and the third prize of \$20 was won by John Bennett.

A trip to Kangaroo Island by plane was made by members in March 1983. This was followed in May with a review of women's fashions in the past. For that year's Christmas celebration a substantial amount was spent on lottery prizes of colour television, coffee machine and

a camera.

South Australia's 150th Jubilee gave rise to many celebratory events, one of which was organised by the Migration Museum. One idea was to exhibit historic items from all ethnic groups in S.A. in its ethnographic collection and each nationality was to produce a banner that illustrated the group's history in Australia, incorporating traditional motives.

A representative from the Migration Museum attended a meeting of the Association in April and asked us to participate. A letter dated June 1985 requested that a Bulgarian representative attend the Museum's meeting. Joan Stefanoff was elected as the representative, who reported back that the banner has to be completed by December 1985, in order to be exhibited in April 1986 - the Jubilee Year.

The creative concept of the banner was designed by Mark Bennett and the embroidery was done by a professional embroiderer.

The whole executive committee of the Bulgarian Women's Association attended the official opening of the exhibition.

An exhibition of Bulgarian Traditional Art was held on 23rd and 24th May, 1992, in the Members' Salon. There were beautifully arranged artefacts, consisting of table cloths and table settings embroidered with traditional stylised motives, national costumes, embroidered gowns and blouses, hand-made lace, dolls, items made of copper, wood, pottery and ceramics and books showing scenes of natural beauty in Bulgaria. A bed and a traditionally set table was displayed, while the video showed famous Bulgarian Folk Ensembles playing folk songs, horo -reel dances and rutschenitsas. The visitors were offered tea, coffee and "Mekitsi", made by Donka Boteff. During the two days, over 150 guests visited the exhibition. The admiration shown by the other visiting nationalities for the artistic creativity and fine workmanship of the exhibits, delighted the Bulgarian hosts, who felt proud and honoured.

International Year of the Child celebrated on 23rd October 1993 in front of the Festival Theatre, was yet another occasion when the Bulgarian Women's Association excelled in their culinary exhibition. In spite of the windy conditions, Joan Stefanoff, Ronna Bennett, Velma Bennett, Zina Spiridonoff and Daniela Hristova were serving clients during the whole day. To prepare the special dishes, 25 women contributed. \$170 were realised from the sale of food.
Migration Museum Book Launch

Victoria Zabukovec's novel "The Second Landing" was launched at the Migration Museum on 4th December 1993. The author, a Bulgarian herself, her maiden name being Victoria Valtcheva, asked the Women's Association to help her organise the light refreshments for the event, which was well attended and highly successful.

The 30th Anniversary Meeting of the Women's Association on 3rd May 1995, was rather special. The agenda, this time, was to honour the women who had contributed so much over the last 30 years. Written invitations were sent out to all past Presidents:

Senka Georgeff, Nikolina Lazaroff, Nedka Kopcheff, Velma Bennett, Milanka Petroff, Jana Kitchin and the current President Joan Stefanoff. All members of the first Executive Committee were there: President Senka Georgeff, Vice President Ganka Dinkoff, Secretary Zdravka Genoff, Treasurer Mary Marinoff and the members of the first committee: Milanka Petroff, Veska Spiridonoff, Nikolina Lazaroff, and Nedka Kopcheff. All present were given a gift of a souvenir vase with a pearl ornament, the latter being symbolic of the 30th anniversary.

The lottery for the occasion contained a necklace with a pearl in it. It was won by Vlada Dinova.

Zdravka Genoff read the minutes of that first meeting: No. 1. 28th May 1965. Many photographs were taken of the occasion.

In connection with this anniversary, the Parliament of South Australia granted the Bulgarian Women's Association \$600, which was used to purchase a new vacuum cleaner and a microwave oven, after a small amount was added from Association funds.

Doctors' talks on Women's Health - Dr. Diana Mitev and Dr. Chris Ilieff, both second

generation Bulgarian-Australians, spoke about arthritis, high blood pressure and cholesterol's effect on heart attacks and strokes. Dr. Diana Mitev carried with her a small portable cholesterol testing kit and tested all those who wished it.

On the 7th August 1996, Dr. Mitev again visited the Bulgarian Women's Association, and spoke about "Osteoporosis" to the members. This time, she brought with her blood pressure testing equipment and measured the blood pressure of those members who wished.

Cooking utensils demonstration was held by a representative of the firm "Bessemer", in October 1996. In December the Association took Sonia Gisdova and her mother Tania Gisdova, to dinner at the Hotel Findon. Collecting Aid for Bulgaria was another activity for the Association, just as hosting various Bulgarian groups visiting Adelaide. Naturally, the Women's Association took part in the organisation and activities during the 50th Jubilee celebration of the Bulgarians' Educational and Friendly Society.

THE BULGARIAN DANCE GROUPS

Since ancient times, Bulgarians have loved their songs, horos and ruchenitsas. Even before the establishment of the Association, our compatriots in Adelaide sang and danced traditional dances at every celebratory opportunity. Women and children began dancing at the end of the 1920's and beginning of the 1930's, at weddings, christenings and picnics, in sheds and paddocks. Since there was no music, the dancers hummed the tunes. Later, some 95 rpm gramophone records were brought from Bulgaria, but the singing during dances continued. During the 1940's people acquired gramophones, which enabled the records to be played and the regular constant rhythm maintained, made it easier for the dancers.

During the Second World War there were no new arrivals and therefore no new records. Luckily, in the beginning of the 1950's, the post war migration wave brought new Bulgarian arrivals, who also brought new gramophone records with them. Later, several families had the means to visit their country of birth, returning with 45 rpm, and later still, 33 rpm records.

The desire to participate in the various Ethnic Dancing Festivals, at the time organised by the Good Neighbour Council, was present and in the beginning of the 1960's a group of women decided to organise themselves into a dance group, in order to show off the beauty and complexity of Bulgarian horos and ruchenitsas. Two new arrivals, Zdravka Genoff and Yanka Shopov, who had both danced in choreographed dances back home, helped greatly in making the project a success.

The first Bulgarian Dance Group consisted of eight women :

Nedka Kopcheff
Mary Marinoff
Ganka Dinkoff
Yanka Shopov
Zdravka Genoff
Nikolina Lazaroff
Kina Simeonoff

Rehearsals were first held in Nedka Kopcheff's shed and later in the Bulgarian Hall.

The first performance of this group was held on 24th My 1960, the feast of St. Cyril and Methodius.

The event coincided with the completion of the stage in the hall. The dance "Panagyurska Ruchenitsa" was presented to the audience, which showed their enthusiastic and enormous enjoyment.

Second Generation Dancers

The original dance group continued to exist in the succeeding years, while concurrently, a new generation of young dancers was being trained. Four girls, Susie Lazaroff, Diana Lazaroff, Nelly Simeonoff, and Joan Kopcheff formed the core of the new young group.

By invitation from Radka Mitev, the two groups performed at concerts in Virginia, where a few men also participated in the dances, one of them being Dimitar Simeonoff. Since it was a one-off event, the names of the other men have not been remembered.

Development of traditional costumes: - Radka Mitev helped the dance group to look more colourful by making them traditional aprons, which are still used today. Originally, the women wore only embroidered blouses and plain black skirts. Channel 9 Television Children's Program in 1962, invited the Youth Group to perform in their studio. Diana Mitev also joined the group and Mary Marinoff became its choreographer.

The repeated performances of the two groups at all Bulgarian festivities, particularly on the Day of Cyril and Methodius, awakened the enthusiasm of more and more children to join the dance groups and learn to play musical instruments. Thus, the programs became more varied and interesting and regular rehearsals became the norm.

A Second Children's Dance Group needed to be formed in 1964-1965. An under 12 and an over 12 age groups were formed. In 1966 the Association decided to appoint three choreographers: Yanka Shopov, Zdravka Genoff and Mary Marinoff.

During the 1968 Festival of Arts, the Folkloric Festival, organised by the Good Neighbour Council in Adelaide's Elder Park, featured three Bulgarian Dance Groups, consisting of 18 girls, 3 women, one youth and 3 men.

Ivan Denchev, who served on the Good Neighbour Council's Folkloric Committee, together with Victoria Zabukovec, was the contact person for the dance groups and the organising Council, which had fostered artistic excellence in the ethnic communities for several years. Exposure at festivals had produced dancers of professional excellence in some of Adelaide's largest ethnic groups. During the same year, 1968, the Bulgarian Dance Group was invited by Channel 9, in order to film its performance.

1969 - Georgi Mihnev, who had been a member of a dance ensemble in Bulgaria, arrived and taught the girls the very attractive "Daichevo Horo", where they dance with baskets of roses. This dance was eventually performed by every single group that has been dancing in the last 30 years. During 1970 and 1972 the Bulgarian dance groups performed in the two Adelaide Festivals of Arts, and the procession at Henley Beach. The same year, the Slav Committee of Bulgaria sent beautiful new national costumes for men and women.

1973 - They danced at the Henley High School Oval and at Kadina.

1975- The group danced at the Bavarian Festival in Mount Gambier and in front of the Festival Theatre.

1976 - A particularly successful performance occurred in September that year, for an Australian Naturalisation Ceremony.

Under the tutorship of Mary Marinoff and Yanka Shopov, the groups regularly performed at the Association's balls and other festivities.

1977 - By 1977 the number of children participating in the dance groups had risen to 70-80 children, who had been performing with increasing success in a series of festivals, balls and other initiatives. That resulted in the purchase of even more sets of national costumes, in which the children looked exceptionally beautiful.

A Dance Club was formed in June 1977 by the Women's Association, in order to better manage the tuition of the groups, electing as Choreographers Mary Marinoff and Yanka Shopov, and as Assistants Elena Rousseff, Fana Petkoff, Elka Warbanoff, Diana Bennett and Nancy Vasileff. Other mothers also began to participate in the training and organisation of the rehearsals and performances of the dance groups. They initiated the raising of funds for purchasing more costumes, especially the dancing footwear called "tsarvouli", made of thin leather, which could not stand up to the many performances.

During the Centenary Celebration of Bulgaria's freedom from Turkish Yoke, on 3rd March 1977, a collection of \$2,000 was made for the dance groups.

During 1977 the performances of the dance groups were many. To mention just a few: Australia

Day, Naturalisation Ceremonies, Queen Elizabeth's visit to the Festival Theatre, Football Park West Lakes, the great Folkloric concert at the Festival Theatre, Channel 7 Television and the Folkloric Fiesta in Rhymill Park.

1978 - The more important performances in 1978 were:

The Harvest Festival in Morgan, the Bavarian Festival in Mount Gambier, Australia Day, reception by the Mayor of Woodville, Seaton Park School, Seaton Primary School, Seaton Girls' Callisthenics Club, and the Expo in Wayville.

The last performance of that group was on 24th May 1978.

At the meeting of 12 July 1978, the Women's Association elected Zdravka Genoff to be in charge of the dance groups, in order to continue the routine of the rehearsals. With the help of the Mothers' Committee and the experienced senior dancers, the rehearsals continued successfully.

A "Sedianka" was featured on the 5th August 1978 at another performance on the stage of the Festival Theatre. A sedianka is a customary gathering of women and girls in Bulgarian villages, where hand spinning and other handicrafts are made while socialising and singing. The sketch was most successful. In the foyer of the theatre, an exhibition of traditional artefacts included the live demonstration of the hand-spinning of wool and an active demonstration of other Bulgarian handicrafts.

The beautiful young dancers were presenting the audience with roses out of their rose baskets.

Later, the dance teachers were elected and approved by the Executive Committee of the Association as follows:

Carol Kopcheff and Roumiana Stefanato for the eldest group;

Rilka Warbanoff for the middle group;

Stefka Warbanoff for the younger group;

Jane Stefanoff for the youngest group.

Nick Lazaroff was elected on the Dance Committee, as the representative of the Executive Committee of this Association. Rilka and Stefka Warbanoff resigned as dance teachers. It was decided that the eldest group would participate in the Festival of Arts and the fundraising evening at Virginia. The proceeds were to aid folkloric performances in Adelaide.

The Ethnic Communities Council was formed, which had its own Folkloric Association. Roumiana Stefanato submitted that the Bulgarian Dance Group join them, so that our youth can have more exposure and dance at more performances. Ivan Denchev, who was already representing the Bulgarian community at the ECC, was also elected to represent our Dance Groups at the Folkloric Association. Mary Marinoff again accepted the position of choreographer, in order to teach the 25 children left in the groups. Like the dancers, she could not imagine the 24th May festivities without Bulgarian dancing, which she loved.

New melodies, steps and configurations were worked out by Mary Marinoff and Roumiana Stefanato for about three years and the groups kept dancing both within and outside of the Bulgarian community. The mother's Committee no longer existed.

In 1983 a group of 12 very enthusiastic women dancers was formed. They danced on at all the occasions that they were invited to, over the next several years.

Memorable event in 1986 - A Youth Group of four boys and four girls was formed in 1984. They danced for about 3 years together. The dancing of the Women's group and the Youth group at the 1986 Australia Day Festival in Elder Park was memorable for its excellence and enthusiastic reception by the crowds.

Australian and Canadian dance teachers: In March 1985 David Webb was engaged to teach the youngest group. He was paid \$20 for two hours. Beverley Barnes too was appointed to teach Bulgarian dancing at the rate of \$40 for 2.5 hours.

When Yve Moreau, who loved everything Bulgarian, visited here from French Canada, he taught the children a new, very lively dance, which the children performed on the 24th May as well as the Church's feast of St. Petka on 15th October.

New Bulgarian arrivals in 1993.

Todor Hristov, who had been a dancer in the Bulgarian ensemble “Naiden Kirov”, arrived with his family in 1993. He started to work as a choreographer with the senior group, which consisted of 6 boys and 9 girls. They gave concerts in Renmark in September, Mt. Gambier's Blue Lake Festival in October, Port Pirie in 1994, Adelaide Town Hall and the Victor Harbour Festival in 1994 and for the International Year of the Child.

Hosting other ethnic dance groups in the Hall - On 15th June 1996, the Bulgarian Women's Association accepted to organise a multinational dance concert, at which the Serbian, Russian and Bulgarian groups participated. Our women catered for the event with many Bulgarian dishes - banitsas with feta cheese, spinach and pumpkin, cakes, Bulgarian sausages and many salads, which were sold to the participants. The tickets were \$8.00 each. The concert was great success.

THE BULGARIAN CHURCH IN ADELAIDE

Discussions about the establishment of a Bulgarian Orthodox Church in Adelaide go back to 1950. Between 1948 and 1950 the first post- World War Two wave of Bulgarian immigrants arrived from the various Displaced Persons' camps in Germany, Austria, Italy, Turkey and Greece. They came from various backgrounds- tertiary educated professionals, merchants and farmers whose lands had been collectivised after the 9th September 1944, subsequent to the entry into Bulgaria of the Soviet Army.

Like the earlier arrivals of Bulgarian immigrants in the 1930's, who had by now become established and prosperous, the new arrivals felt the need for a church, that would help them maintain their religious, cultural and educational traditions. For a few years, the rites of baptism, marriage, memorial and funeral services had been held in the Russian Orthodox Church in Whitmore Square Adelaide and later in the Serbian Orthodox Church on Port Road, Woodville.

Among the new arrivals in 1949, who were employed as factory labourers, hospital cleaners and in other similar jobs, was the Reverend Dr. Stefan Valtchev, who kept in touch with both the “old” and the “new” Bulgarians, by visiting them after work in a factory and on weekends, holding long discussions about everything that concerned their lives.

Bishop Andrey Velichky, Metropolitan Bishop for Bulgarians in North America and Australia, stationed in New York, arrived in Adelaide in July 1951. Bishop Andrey was an immigrant to the United States, having emigrated from Istanbul, where there had been two established Bulgarian churches.

He had come to Australia to officiate at the ordination of Father Filipov, the first Bulgarian priest in Melbourne. A group of Adelaide Bulgarians, together with Rev. Stefan Valtchev, met Bishop Andrey at the airport and took him to the home of Petko Kopcheff for his stay here. “Diado” Andrey christened several children, including the grandchildren of Petko Kopcheff.

Bishop Andrey founded the Bulgarian Church Council of Saint Petka in Adelaide in 1951, but pointed out that the community would have to build the church from its own financial contributions. The Executive Committee consisted of :

Rev. Stefan Valtchev, Pavel Pop Ignatov, Petko Kopcheff, Sava Savoff, Atanas Atanasov, Ivan Denchev, Ivan Warbanoff, Edy Pilisarov and Jordan Shopov. However, due to lack of funds and lack of an appointed priest, no further steps were taken.

Bishop Andrey visited Adelaide again in 1964.

He called a meeting of the Church Committee, in the home of Stefan Koleff in Virginia. A new Church Committee was elected:

President:	Stefan Valtchev
Secretary:	Todor Hadji Ivanoff
Treasurer:	Dinio Karaivanoff
Members:	Stefan Koleff
	Boris Stoeff
	Dimitar Burdelof

Panayot Gugusheff
Georgi Palazoff
Dimo Georgieff
Rousi Rousseff
Atanas Stoicheff

Bishop Andrey promised to ask the Holy Synod to send a priest to our community. Some months later, Stefan Valtchev received a letter from the Synod that the Rev. Dimitar Zhekov Popov has been appointed as priest to Adelaide and that we, as a community had to guarantee him accommodation and a living for a specified period of time. Stefan Valtchev and Todor Hadji Ivanoff attended to the necessary papers in the Department of Immigration. Shortly after that, on 20th October 1967, Dr. Stefan Valtchev died unexpectedly, to the great regret of all those who knew him personally.

Arrival of Rev. Father Dimitar Zhekov Popov, June 1968 - Father Dimitar was welcomed by a group of members of the community and was given accommodation in the house of Todor Hadji-Ivanoff. The board of the B.E.F.S. was approached for a room to hold the liturgy and religious services, on a temporary basis, until a church was built. The smaller members salon was voted as suitable by the Association, with the proviso that no funeral services be held there.

The Inaugural Meeting of the Bulgarian Orthodox Church in Adelaide took place on 9th August 1968. A constitution was drawn up and the first Church Committee was elected:

President: Rev. Dimitar Popov; Vice President: Todor Hadji Ivanoff and Atanas Leikov; Secretary: Ivan Denchev; Assistant Sec. Georgi Spiridonoff; Treasurer: Yordan Boteff; Members: Kiril Koshnikaroff and Vasil Raikoff; Auditing Commission: Enyo Kopcheff, Hristo Angeloff and Atanas Kostadinoff.

To seriously explore the possibility of building a church, the following were elected: Ivan Denchev, Gancho Petkoff, Ivan Marinoff and Vasil Marinoff, all of whom later left significant financial bequests to the church, or contributed voluntary labour on an extraordinary scale.

On 27th August 1970, Ivan Denchev moved at this meeting that on land owned by the Association, behind the Hall, a Bulgarian Church be built. According to law, the building would remain the property of the Association. Finance was to come from voluntary contributions. The voting ended in a tie, 37 "yes" and 37 "no" votes.

Another Special General Meeting was held on 30th September 1970, where 34 voted for and 31 against the motion, with one invalid vote. The building project was to commence. The plan for the church was drawn up voluntarily by architect Robert Alexander Zabukovec, Stefan Valtchev's grandson, according to the instructions he received from the Church Committee. In July 1972, the builder, Gancho Petkoff, undertook the building project. He also, did not charge for his labour.

The Building Committee consisted of Marin G. Marinoff, Kalushko Ioncheff and Victor Vasileff.

"Saint Petka" Bulgarian Orthodox Church was built during 1972 and 1973. The total cost was only \$15,123, because of the voluntary labour of all kinds contributed by the members.

The foundation stone was laid on Palm Sunday, 13th August 1972 and the first Holy Liturgy was celebrated on 22nd April 1973, by Reverend Dimitar Popov.

Church Choir

Gradually, since 1968, during Father Dimitar's pastorship, a church choir evolved. One by one, members joined the ranks or were gently coerced to sing. We learnt a lot about the liturgy and what had to be sung on which occasion from Mrs. Zlatka Popova, who at first led the choir and instructed us. By the time Father Dimitar left Adelaide to take up appointment in Canada, in 1974, quite a nice little choir had developed, with the help of Victoria Zabukovec, who had sung in her father's church since childhood and who sang and conducted the choir in Adelaide for many years afterwards. Other members of the choir were:

Ivan Denchev, Elka Warbanoff, Luben Todoroff, Yanka Shopov,

Kiril Tankov, Dimitar Petroff, Nedka Kopcheff, Nikolina Lazaroff, Bonka Nikoloff, Evelkina Manassieva and the first three priests' wives - Zlatka Popova, Maria Kovashka and Boika Manassieva. In later years, Katia Ivanova and Ivanka Hadjigonova joined too.

Outstanding occasions for our church and choir - On the 27th July 1975, the blessing of the church was celebrated by Bishop Simeon, who was supported by Father Mihail Kovashki and Father Alexander Popov from the Melbourne Bulgarian church. Our amateur choir was infinitely improved by special visitors from Melbourne, who were the opera singers Nadia Afeyan and Tihomir Tihov; Maria Popova and her two daughters. The liturgy and the singing was very beautiful and deeply moving.

It was at the end of this liturgy that Bishop Simeon distributed medals from Patriarch Maxim, to a number of members of the Bulgarian community, who had made significant contributions to the church, Bulgarian culture and the community in general.

The Order of Saint Cyril and Methody was bestowed on :

Gancho Petkoff and Victoria Valcheva Zabukovec

The medal of Saint Ivan Rilsky was granted to:

Todor Hadji Ivanoff, Ivan Denchev, Konstantin Karaivanoff,

Dimitar Grozeff, Kiril Tankov, Ilija Goranoff, Georgi Spiridonoff, Iordan Boteff, Enyo

Kopcheff, Marin G. Marinoff.

The Choir of the Madrigal Singers from Sofia,

“Hor Madrigal”, was the second occasion to bring tears to the congregation's eyes, during their visit in 1984. They sang their special songs under the baton of their own conductor at specific points of the service and at the end, but the rest of the liturgy, the professional conductor insisted had to be conducted by the local person.

Confronted with a choir of 22 professional singers and her own little choir, Victoria Valcheva Zabukovec was at first petrified, then elated, as everybody adjusted to everybody else and the singing was unbelievably harmonic. The wonderful tenor from “Hor Madrigal”, who sang the solo of the Lord's Prayer, supported by the choir, reduced most of the congregation to tears, with its deeply moving beauty. It was a sublime experience for us all.

Years of service of our priests:

Father Dimitar Popov 1968-1974

Father Mihail Kovashki 1974-1980

Father Sasho Manassiev 1981-1991

Father Todor Popov 1992- still serving

We must not forget to acknowledge the important service given by several young altar boys for a number of years. They patiently came every Sunday, and were present during the liturgy carrying out their allotted tasks. These boys were:

Ignat Vasileff

Angel Atanasov

Manol Savoff

Petar Warbanoff

Bozhidar Manassiev

Individual gifts and/or bequests to the church: - Ivan Denchev, in addition to his service to the Bulgarian community in a long list of capacities over many years, - Secretary of the Association and the Church, Bulgarian representative on outside organisations, teacher, choir-singer, radio broadcaster, dance group liaison officer, bequeathed \$28,000 in his will to the church.

Gancho Petkoff, built the church at no charge. His contribution was acknowledged with the medal Cyril and Methody Class II.

Vasil Marinoff donated the large chandelier, costing \$700. In his will he left \$4,000 to the church.

Ivan Marinoff bought the tiles for the church floor (\$1,200) and laid them without charge.

Mileti Nachev donated \$1,000.

Todor Hadji Ivanoff donated \$500.

Dimitar Petrovski from Ohrid made the iconostas (three arch altar).

The Holy Synod of Bulgaria donated the eight large icons to be hung on the iconostas. These and a number of smaller icons sent, were painted by the nuns of the monastery "Pokrov Bogorodichen" in Kniazhevo, near Sofia. When Victoria and Boris Zabukovec visited them, they asked if the visitors could send them certain special paints and brushes from France, as they were not available in Bulgaria at the time. This was done.

Mr Petrovski, the dentist paid for the Bishop's Chair \$400.

Milanka Petroff and Svetla Nacheva bought the second chandelier for \$250.

Ivanka Kopcheff bought the third chandelier.

Nedelia D. Kaneva bought the fourth chandelier.

Dimitar Dimitroff donated the red carpet down the centre and the traverse one forming the cross (as seen from above).

Bishop Andrey donated the richly embroidered holy shroud for the altar.

Sava Savoff and family donated the two chandeliers inside the altar and the table for the candles.

Ivan Warbanoff and family brought back an incense burner (kandilnica) from Jerusalem.

Victoria Valcheva Zabukovec brought back from Athens in 1976 a small gold plated communion goblet and triangular nafor (holy bread) cutter with its special receptacle, for use during marriage ceremonies.

Nada Pavlova Vasileff donated the crosses on the roof of the church.

Jana and Ivan Stefanoff donated the copper christening font.

Tsvetan Atanasoff donated the two large standing candelabras in front of the altar.

Maria Mancheff donated the two stands for the icons of Jesus Christ and the Mother of God, in front of the main candelabras.

Dimitar Grozeff donated four electric strip heaters for the church.

Boris Stoeff donated the glass for the windows and the mirrors in the rest rooms.

Georgi Stoilov donated a desk for the committee room.

Svetla Nacheva and Milanka Petroff collected \$600 to buy chairs for the church.

Slavcho Georgieff and Dimitar Grozeff performed great service to the church in being there when needed. The duties of sexton, organising, selling, disposing and recycling of candles and attending to many time consuming and routine activities in service to the church that cannot be seen and are taken for granted by the congregation.

Community generosity was amazing, once the church had been built. Members either looked around and saw what was needed, or asked the priest what else was necessary for the service and supplied it, without being asked. The generosity of the spirit spread among people and they contributed to the best of their financial ability or personal talents, or both.

The 1300th Anniversary of the Bulgarian State -1981: - Delegates of the church were invited to the celebration in 1981. The church sent Father Sasho Manassiev, Atanas Atanasov and Yanka Shopov, who were prepared to go.

In 1989, Bonka Nikoloff and Milanka Petroff accepted to go as church delegates to the 150th Anniversary celebrations in Bulgaria, since the death of Archimandrite Sofroniy Vrachanski.

Members of the Church Committee 1998 - 1999 - 2000:

Presidents:	Nikola Baikushev Ivan Warbanoff, and Slavcho Georgieff
Vice President :	Ivan Warbanoff
Secretary:	Platon Tabakov and Venelin Stamatov
Treasurer:	Slavcho Georgieff
Auditing Commission:	Pavel Petkoff

Members:

Venelin Stamatov
Ivan Angeloff
Gancho Lazaroff
Petar Petroff
Tsvetan Sotirov
Ivan Nenov
Todor Yankov

As the years go by, a new generation of volunteers is beginning to help with the valuable community work for the Bulgarian Associations, that two previous generations had helped to establish. The tradition to preserve as much of Bulgarian culture in Australia as possible, goes on. The mechanism for the transmission of culture is assured, if succeeding generations take up the responsibility to build on to the foundations inherited.

BULGARIAN SCHOOL

A Bulgarian Language School in Fulham was again discussed in November 1966. In 1967 the Executive Committee of the Bulgarians' Educational and Friendly Society asked Ivan Denchev to become the first Bulgarian language teacher. He accepted and lessons started on 5th March 1967. Tuition took place between 9.00am and 11.00 am every Sunday. A blackboard was acquired on 10th March.

Virginia Bulgarian Language School was proposed by the Rev. Dimitar Zhekov Popov on 6th March 1970. After a meeting in Virginia on 11th April 1970, the proposal was accepted and 24 children were enrolled. Father Dimitar was to be the teacher. He was to be paid two dollars per week for travelling expenses. In the same year the Fulham Gardens school was re-started.

Education Department subsidy for ethnic schools was paid at the rate of \$14.00 per child, after the school board presented the Department with an official nominal roll of students.

Ten years later, in 1980, Petar Petroff took on the duty of teaching Bulgarian in Virginia, while Ivan Denchev continued to teach the children in the dance groups in Fulham Gardens.

Bulgarian Priests as teachers: - According to historical tradition, the duties of Bulgarian priests have usually included educational activities in addition to their religious and pastoral duties. In Adelaide, every newly arrived priest has also functioned as a teacher. Fathers Dimitar Popov, Mihail Kovashki, Sasho Manassiev and Todor Popov, all taught in the Bulgarian Language Schools in Fulham and Virginia. With short interruptions, due to transfers, illness or death, tuition continued.

Ethnic School Registration in November 1996

The director of the school became George Genoff, a teacher by profession. Father Todor Popov continued as teacher and Mary Marinoff, the teacher of the dance groups joined. A Parents' Committee was also established, consisting of: Ivan Nenov, Viki Ivanoff, Francis Atanasov, Daniela Hristova, and Petranka Glogovska. The parents' help was enlisted where necessary.

Subjects studied at the school: - writing - starting with the cyrillic alphabet, reading, retelling a story, Geography and History. Songs and poems for recitation are learnt for the performances given on the main celebratory days: 3rd March, freedom from Turkish occupation; 5th May, St. Cyril and Methodius; St. Petka - Patron saint of our church; Christmas and Easter.

At the school, the Bulgarian dances horo and rutenitsa are taught, as are the making of traditional "martenitsi", "survaknitsi and drawings for Koleda (Christmas).

New teacher joins the school in March 1999.

Roumiana Toneva completed the required course and obtained the certificate for teaching in Ethnic Schools, then joined the other teachers of the Bulgarian school.

At present, the 21 children attending the school are divided into three age groups: 3-6; 6-9; over 9 years old. As well as these, there are at present 3 students over 16 years of age attending.

Educational programs are prepared, submitted and approved in advance. Tuition is free.

Textbooks and special exercise books come directly from Bulgaria. Every term reports are sent to the Education Department and to the parents.

BULGARIAN LIBRARY

The beginning of the collection of books started with books sent by the Slav Committee of Bulgaria in 1976. A wall unit with shelves in the members' salon was made available for them. Gradually, the collection grew. Later, the Agency for Bulgarians Abroad and the Holy Synod sent more books.

After the death of Vasil Tousharski, his wife gave the library two boxes of Bulgarian books.

Cataloguing books in 1983: - The collection of books had grown so much, that nothing could be found. Victoria Zabukovec, Sonia Mladenova and Petar Petroff, armed with two volumes of Dewy's Catalogue System, decided to do something about it. It was decided, however, that the Dewy system was too complex for our small collection, so that we created about ten broad categories of books., which we put into alphabetical order of the author's name. Sonia typed the catalogue cards for our records system. It took nearly a week to sort, classify and establish a cards index.

After the death of Ivan Denchev, his nephew donated all of his uncle's Bulgarian books to our library.

In 1994, Donka Kalinova, Sava Savoff and Petar Petroff again had to re-organise the collection with the new additions to the library. Another cabinet had also become available.

At the moment the library contains 260 books and 13 albums.

The barman, Hristo Popov, is responsible for the lending service.

BULGARIAN RADIO PROGRAM

The first Ethnic Radio programs went on air in March 1975 on Radio 5UV, the Adelaide University Radio Station, which offered "Access Radio" to the ethnic communities of Adelaide.

By 1976 "E.B.I." - Ethnic Broadcasters Incorporated, all of them volunteers, had been formed, and a recording studio for all ethnic groups was established on North Terrace, Adelaide.

The first Bulgarian Radio Program went on air on the 9th January 1977. Participants in that first program were Victoria and Boris Zabukovec, Mihail Kovashki, Ivan Denchev and Marin and Mary Marinoff, who made up the first Bulgarian Radio Committee.

E.B.I. trained the radio operators for all the groups, and Marin Marinoff became our regular operator, and remained so until the present. The broadcasters, from 1977 to 1981, were Victoria Valcheva Zabukovec and Ivan Denchev. Some guest speakers were also invited occasionally. When the radio station gave us two half hour programs, we were able to run one "community program" and one "cultural program". The latter was spoken in English and Bulgarian, so that listeners from other language groups could listen in. We were surprised how many Ukrainians, Russians, other Slavs and Australians, particularly from the ABC were listening in.

Segments of cultural topics, like Bulgarian literature, history, myths, legends, society, embroidery, jewellery, crafts, painting and fine arts, Bulgarian opera singers, choirs, customs and traditions etc. were covered by some of the broadcasters.

Many hours of preparation went into those programs. Selecting topics, researching and writing the radio scripts, took several hours for each half hour program. Selecting the appropriate music to go with the topic also took time.

Of course, not all programs required that much time to prepare. Such intensive effort by volunteers could not be sustained indefinitely.

News items and community announcements kept listeners informed. Popular music played between items of information were appreciated by our listeners.

Programs were recorded at first in the North Terrace Studio and the tapes were delivered to 5UV

for broadcasting. Later the studio was shifted to Parker St. Mile End. In 1979, 5EBI-FM received its own radio licence.

By 1980, 5EBI-FM found its final home in Byron St. City, where programs can go to air directly, or can be pre-recorded in the studio. The Bulgarian program has been going ever since, increased in broadcasting time to one hour per week.

The Association and the Bulgarian community supported the radio programs, as they became a popular means of information and entertainment. Bulgaria music -classical, traditional and modern, became an indispensable part of the programs.

Courses for radio operators were again organised by 5EBI-FM, in 1985. Four Bulgarians took part in the course: Marin Marinoff, Petar Petroff, Colin Bajkushev, and Angel Atanasov.

A long list of broadcasters have given their talent and time over the last 22 years, without getting paid. They were:

Ivan Denchev, Victoria Zabukovec, Petar Petroff, Svetla Petkoff, Elena Rousseff, Metody Zapchev, Slavcho Georgieff, Yanka Shopov, Krastio Kavaldjiev, Nachko Petkov, Christopher Petrov, Colin Bajkushev, Maria Stefanoff, Vasela Panoff, Jenny Hadjiiska, Roumiana Toneva and several others for a short time.

Marin Marinoff has been the radio operator since the inception of the program and together with Petar Petroff, they have been the most dedicated members of the broadcasting team, over the longest of time.

At present, in the year 2000, the Bulgarian programs on 5EBI-FM are broadcast from 16.00 to 17.00 hours every Sunday. The broadcasters are: Petar Petroff, Katia Hadji Ivanoff and Roumiana Toneva. The radio operators are: Petar Petroff, Angel Atanasov and Stanislav Ivanov. Members of the broadcasting team take it in turns to produce a program.

Annual Radiothon for Fundraising - While 5EBI does receive a government subsidy, it has to raise part of its own funds. This is done by the one day of the year, the annual Radiothon. All communities contribute. Regular programming is suspended for the day. Individuals ring the station, say what language they wish to speak, a member of their radio committee comes to the phone and the callers say how much they wish to contribute for their own ethnic group's program. The names of the donors is read out by the broadcasters standing by. Some ethnic communities even have a little contest as to who will raise the largest donation ! The atmosphere at the station is like that of a carnival. It is tiring, but great fun.

Cost to the community:

Each community pays \$25.00 membership fee and \$8.00 for each program. Our Association pays these expenses.

BULGARIAN SPORTS CLUB

Sports Club "Preslav"- At the end of 1993 a group of enthusiasts Reverend Todor Popov, Alexander Emilov, Hristo Popov and Ivan Nenov debated Ivan Mincheff's idea of establishing a Bulgarian sports club. The idea was accepted on 31st December 1993 and the sports club "Preslav" was registered. Its president was Ivan Mincheff. The aim of the club was to attract and offer opportunities for socialising to Bulgarians, particularly the younger ones, to promote possibilities for new contacts and development in sport.

Two Soccer Teams- Indoor and Outdoor, senior and junior were created. Everyone was most enthusiastic. The first need was to acquire team outfits and equipment. B.E.F.S. administration gave the sports club \$780 for purchasing their guernsies. The colours chosen were those of the Bulgarian tricolor plus yellow, symbolising Australia. Everyone liked the uniforms and the players wore them with pleasure and pride. Soccer balls were purchased. The indoor soccer team finished second in the cup final and fifth in the League.

The teams soon grew in skill and strength and won some matches. Having to pass through four sets of games, during September 1994, "Preslav" reached first place in soccer in the Western

Area Multicultural Youth Sports Carnival. The junior team also played well, but with variable success.

Fundraising for Sports Club "Preslav". was considered by the Association, as funds were needed for training and competition. On the 12th February 1995, during the celebration of "Trifon Zarezan Day", Sports Club "Preslav" organised a luncheon in the Members' Salon. 120 members attended the function. Food and entertainment were very good, as were the proceeds for "Preslav". At the time, the president of Club Preslav was Angel Atanasov and the treasurer was Ian Stefanoff.

23rd April 1995 coincided with orthodox Easter. Soccer team "Preslav" were the hosts at the Collins Reserve for the soccer match and won 2-0. The traditional Easter picnic was transferred to this sports event and many Bulgarians and their friends attended. Club "Preslav" also organised competitions in billiards, table tennis and more luncheons.

On the 23rd September 1995, in the members' salon, dinner consisted of two barbecued lambs on the spit and one piglet. Proceeds were used for trophies to acknowledge the performance in a successful season of our sportsmen in Club "Preslav".

Team "Preslav" played 18 matches in 1995. It came fourth overall. That was a wonderful achievement for such a new team. Team Coach was Colin Bajkushev. After him, coaches of the team were Margarit Gabrovski and David Kitching. Team captains were Hristo Popov and Luben Tonev.

For the beginning of 1996 everything was well organised and players looked forward to the coming matches. The committee decided to participate with two teams in the A and B divisions, as enough players were available. Everything started well, but somewhere along the line, the enthusiasm decreased. It was a hard year for the committee. Money was hard to get, conflicting views and dissatisfaction emerged among players and committee alike. The last seven games were annulled, training stopped and the committee fell apart.

In the following years of 1997, 1998 and 1999 were dedicated to get the players together again. Only the indoor soccer team played.

The last committee consisted of:

President:	Angel Atanasov
Treasurer:	Ian Stefanoff
Members:	David Kitching
	Mark Stefanoff
	Hristo Popov
	Todor Popov
	Margarit Gabrovski
	Dennis Evanoff
	Ivan Nenov
	Dimitar Paroucheff

The players were:

Angel and Tom Mihnev, Luben and Anton Tonev, Toni Papas, Ian and Mark Stefanoff, Margarit and Peter Gabrovski, David and Stefan Kochin, Alexander Emilov, Hristo Popov, Colin Bajkushev, Patrick and Chris Niehus, Adil Pilavich, Luka Bosonello, Nouri Jalal and Salim Fuad.

SUPPORT AND DONATIONS

Supportive activity has always been an important part of life in the Bulgarian Educational and Friendly Society. In addition to the donations and help given to sub-groups inside the Association, like the dance groups, school and sports club, donations have been given to the Crippled Children's Home, help to earthquake victims in Armenia and Rowanda, bushfires, floods and other natural disasters. Every year the Bulgarian community gives \$600-\$700 for 5EBI-FM's Radiothon.

Some large, special donations: Cranio-facial surgery: - In June 1995, we were informed that

a Bulgarian girl, Sonia Gizdova, had been admitted to the Children's Hospital in Adelaide in order to undergo a complex cranio-facial operation. That required her to stay several months at the hospital. The hospital accepted the expenses for the operation and hospitalisation. Our Association decided to raise the money for the fares of Sonia and her mother Tania Gizdova. A bank account was opened, called

“Donations Fund, Sonia Gizdova”, into which \$6,110 were collected. A fundraising dinner was organised in the Bulgarian Hall on 23rd July and two “spaghetti nights” were held on 22nd September and 10th October 1995. In addition, time was made available for hospital visits and for taking Sonia and Tania on sightseeing tours of Adelaide and environs.

Medical supplies and emergency help for Bulgaria” - On the 9th April 1997, the incompetent and corrupt Socialist Government of Jan Videnov in Sofia, was forced to face the voters in an early election. The Bulgarian hall was organised as a polling booth for all those who had valid Bulgarian passports. A political and economic crisis of huge proportions had been the result of mismanagement. Our community in Adelaide collected donations to be used for medical supplies, homes for the elderly, orphanages and sick children.

The Bulgarian community collected \$11,000 Australian dollars: (\$200 from the Womens Association, \$2,500 from the Bulgarian church, \$5,000 from this Association and \$3000 from BNF). The money was sent to “Foundation Future for Bulgaria”. Later, we received a letter of thanks from that foundation, with detailed accounting as to the purpose, amount and organisations that had benefited from our donation.

LETTERS OF PROTEST TO BULGARIA

In spite of the enormous distance from the land of our birth, our love for it has remained. We have always followed events in Bulgaria with interest, trepidation, concern and affection. The Bulgarians' Educational and Friendly Society has reacted to some of these happenings with the only means at its disposal, that is, writing letters of protest.

Transdanubian Province: - In 1973 energetic efforts were made by the leadership at the time, to turn Bulgaria into a Transdanubian Province of the USSR.

The Bulgarian Educational and Friendly Society wrote a letter to the Bulgarian Government at the time, objecting to such a proposal. When the journalist Georgi Tambuev published an article entitled "Like a Millionaire in Australia", where he gave incorrect information about the Bulgarians in Australia, a letter of protest was sent to the Bulgarian Consul General in Sydney, with the request that it be sent to the appropriate addressee in Bulgaria.

A BOOK OF DEFAMATION

In 1986 a book entitled "Bulgarians in Australia", was published in Bulgaria by Professor, Doctor Luben Borisov Berov, who later became Prime Minister of the Republic of Bulgaria, and Prof. Dr. Simeon Angelov Damianov, after a brief visit to Australia in 1983. The book gives incorrect impressions about Bulgarians in Australia. The authors make unjustified political attacks on a number of members of the Bulgarians' Educational and Friendly Society Executive Committee, and describe several members of the community with untrue and insulting epithets. Without factual evidence and documents, the authors stated that nearly all members of the board had left Bulgaria due to political crimes and murders, an accusation which is demonstrably untrue. For that reason the Bulgarians' Educational and Friendly Society sent a letter of protest, refuting the libellous allegations to the authors of the book, the Bulgarian Consul General in Sydney, the President of the National Parliament in Sofia and to the newspaper "Democracy".

This time too, we did not receive an answer, an apology or an explanation, or even an acknowledgment that our letter had been received and its contents noted.

FESTIVE CELEBRATION OF THE 50TH JUBILEE OF THE BULGARIANS' EDUCATIONAL AND FRIENDLY SOCIETY INC.

On the 23rd May 1999 our Association celebrated its 50th anniversary since its establishment on the 22nd May 1949. Two hundred members and their families were present, together with the spouses of its dead members and official guests.

After playing the national anthems of Australia and the Republic of Bulgaria, the president of the Association, Mr. Sava Savoff, opened the celebrations with a short history of the Association since its establishment. He emphasised that everything was the result of voluntary labour and individual donations. Among other things, Mr. Savoff said:

"At the end of the second millennium, we can point with pride to the achievements of the small number of Bulgarians in Adelaide, as demonstrated by the 50 year long evolution of the Bulgarian Educational and Friendly Society."

The president's speech was followed by an address by the Vice President John Bennett, in the English language, for the benefit of guests who did not understand Bulgarian.

A short speech was also given by Joan Stefanoff, the President of the Women's Association.

Two of the founding members of the Association, Secretary, Marin G. Marinoff and Treasurer Gancho Lazaroff, were honoured for their long years of service. Honoured was also Mary Marinoff for her active role in the Women's Association and the dance groups over many years.

The official guests and everyone present received an engraved cup with the 50th jubilee logo. All members were issued with badges of the Bulgarian tricolor. A short history of Bulgaria in both Bulgarian and English was distributed to everyone. It had been written by President Sava Savoff with the help of Roumiana Toneva and had been translated into English by Hristo Stoyanoff.

After the official luncheon which had commenced with the saying of grace and blessing by the Reverend Todor Popov, addresses were given by the Mayor of Charles Sturt Council, John Dyer, Federal MP Mrs. Chris Gallus, representing the Premier of South Australia, Mr Steve Condous MP and the Consul General of the Republic of Bulgaria in Australia, Dr. Lyubomir Todorov.

They were genuinely surprised by the achievements of our Association and praised the Bulgarian community of Adelaide.

In his address, Mr. Lyubomir Todorov said that what had been achieved by the Bulgarians in Adelaide, had not been achieved anywhere else, not only in Australia, but, to his knowledge, nowhere else outside Bulgaria.

The Consul General presented the Association with an authentic copy of the 14th century manuscript by Paissiy Hilendarski, "Istoria Slaviano-Bolgarska", the first complete history of Bulgaria up to that time. The manuscript's dedication reads:

"Do not forget that you too, are a part of Bulgaria's history".

A valuable gift indeed ! All Bulgarians present were deeply moved.

CONCLUSION

We have tried to collect in this book all the facts, events and actions taken, as recorded or remembered, in the last 50 years.

We have tried to present the facts objectively and fully, as they relate to the life and work of the Bulgarian community in Adelaide in the last fifty years.

For the historical documentation in this book, we have used mainly, the Minutes of Meetings of the Bulgarian Educational and Friendly Society, the Women's Association, the Church Committee, the correspondence of the above three entities and some oral history, as members recounted their memories, before formal records had been kept.

Most probably, some gaps have been inadvertently left, or some errors may have been made, due to the unavailability of official documents. If this were the case, we hope that we will be forgiven, as we have sincerely tried to give an accurate picture of the life of Bulgarians in Australia.

We honour and owe deep gratitude to the dead and the living members of the Bulgarian community, who have contributed in so many ways to preserve the Bulgarian language, the orthodox religion, the customs and traditions of our national heritage.

We hope that the spark that had been lit fifty years ago, will keep on burning. May the enthusiasm and desire for joint community efforts remain and inspire us towards further creative work, that leads to achievement, unity and peace !

May the facts presented in this book make us aware of any weaknesses in our activities, so that we can learn from the past and try to avoid them in the future, in order to progress further.

At the turning point between the two millennia, just before the advent of the year 2,000, let us wish each other good health, harmony, friendliness and mutual respect, in the name of our Association, the Bulgarian Educational and Friendly Society.

PART 2:

APPENDIX “A”

50th ANNIVERSARY ADDRESSES AS PRESENTED

President Sava Savoff, whose speech is translated from Bulgarian into English:

“The Hon. Chris Gallus, M.P. Federal Member for Hindmarsh;
The Hon. Steve Condous MP State Member for Colton, representing the Premier of South Australia;
His Worship the Mayor of the City of Charles Sturt Mr. John Dyer and Mrs. Dyer;
His Excellency Dr. Liubomir Todorov, Consul General of the Republic of Bulgaria, in Australia;
Honoured guests, ladies and gentlemen,

On behalf of the Board of Management of the Bulgarian Educational and Friendly Society, I have the honour to welcome you to this special celebration of our community.

Welcome to all members of the Bulgarian community of Adelaide. We are celebrating an important date, the Fiftieth Jubilee since the establishment of our Association. Fifty years in the life of an organisation is a very long time. It is difficult to describe the efforts and achievements of so many members who have contributed to the success of this Association. Before speaking of the establishment of the Association, let us look at the history of the first Bulgarian immigrants to South Australia.

In 1912, Petar Doceff, Vasil Staeff and Dimo Kaneff settled in Murray Bridge. Later, between 1927 and 1933, during the world economic crisis the Great Depression, a larger group arrived from Veliko Turnovo in northern Bulgaria. At first they were scattered in different places in South Australia, but gradually, the newcomers settled in Fulham, where they found suitable land for tomato growing. That is how the Bulgarian community of Fulham began.

After the Second World War, between 1948 and 1954, a considerable number of political immigrants arrived, who had escaped from the communist government, imposed by the Soviet Union on Bulgaria. Many of the new arrivals, at the time called “New Australians”, mixed with the “Old” Bulgarians and worked with them for the new organisation that was being established.

The last large wave of Bulgarian immigrants emigrated from Bulgaria after 1990, when communism collapsed. Over thirty young families arrived. Most of the adults in that group had tertiary education.

The officially recorded date for the establishment of the Bulgarian Educational and Friendly Society is the 22nd May 1949, here in Fulham, even though Bulgarians lived scattered in several suburbs from Marion to Morphettville, from Richmond to Seaton, from Grange to Fulham and later in Virginia.

The inaugural meeting was held in Gancho Marinoff's shed, where the first Executive Committee was elected:

President:	the late Iordan Eleiff Boteff
Secretary:	Marin G. Marinoff
Treasurer:	the late Doncho Mancheff

The executive was entrusted to attend to the legal requirements relating to the establishment of an association. At the subsequent meeting the new Association had been registered as “The Bulgarians’ Educational and Friendly Society” and its constitution was accepted by 54 members.

The land for the Hall was purchased in that same year, 1949, and 1952 saw the pouring of the foundations for the building we are in now.

In 1954, the Executive had a new treasurer, Gancho Lazaroff, while the foundation president and secretary remained the same.

In the same year, intensive effort was made to raise the steel structure and complete the Hall, which was a matter of great pride for the small Bulgarian community in South Australia.

During 1958 the first Bulgarian wedding took place in the Hall, that of Atanas and Stefka Atanasov.

Many additions and alterations were carried out by the committee before the Hall developed its present form. Time consuming management of household details required much effort from members of the committee.

First on the list of the Association's objectives, was to establish and support a Bulgarian orthodox church, because traditionally, over several centuries of foreign conquest and domination, it was the Bulgarian church that had protected and maintained the Bulgarian language, literature, customs and culture.

The Church Board of "Sveta Petka" was established and the late Reverend Father Dimitar Popov served the first Bulgarian orthodox liturgy during 1968, in the small Members' Salon.

In 1972, the church was built on the Association's land. It was consecrated in 1975, during the pastorate of Father Mihail Kovashki.

I wish to express my deepest gratitude to the builders, the donors, all the priests who have served up to the present, and to the members of the Church Committees past and present.

For the preservation of our traditional dances, we will always be appreciative of the great efforts that have been made by Mary Marinoff, Yanka Shopov and Zdravka Genoff, who established the first dance groups and with them represented our Bulgarian community in many places.

For preserving the Bulgarian language, we organised a school, the first teacher in which was Ivan Denchev. After him, all the priests up to the present, have served as teachers in our school, for which we are very grateful to them.

I wish to thank the present teachers, Father Todor Popov and Rumiana Toneva. I thank also Georgi Genoff, who is the Principal of the School, which is officially recognised by the Education Department.

The first Bulgarian Radio Program, spoken in a beautiful Bulgarian language and accompanied by Bulgarian traditional music, we heard on the 9th January 1977. The broadcaster was Viki Zabukovec.

From that time to the present, for more than 22 years, many more people contributed to our Bulgarian language programs, which served also as a means of communication for the Bulgarian community in Adelaide. To all who have prepared the programs from the beginning to the present and all radio operators over the years, we will remain deeply grateful.

Since the formation of the Women's Association in 1965, with President Tsenka Georgeff until today, we have always had

moral, organisational and financial support from it, for which we are sincerely grateful.

Dear community members and guests, the summary of a short history of Bulgaria, which was handed to you on arrival, was written by me with the help of Rumiana Toneva and was translated into English by Hristo Stoyanoff. I thank both of them very much.

In spite of living a great distance from Bulgaria, we share the suffering of the Bulgarian nation. We have helped where possible, like when young Sonia Gisdova needed a complex cranio-facial operation at the Adelaide Childrens' Hospital.

Later, in 1997, during the economic crisis caused by the incompetent and corrupt socialist government of Jan Videnov, we

raised \$11,000 that were sent to the most needy, in hospitals and homes for the incapacitated.

On behalf of the Bulgarian community, I wish to thank the Executive Boards of our Association, which, with small changes in the composition of its members, have worked constantly for the improvement and preservation of everything that the founders started fifty years ago. Two of the founders are still serving on the board:

Marin Marinoff, secretary for 45 years, and Gancho Lazaroff, treasurer for 30 years. Mine and your gratitude goes to them both.

This celebratory day also belongs to the members who have died and whose past service we appreciate.

A lot of effort has gone into the preparation of this celebration. I would like to thank the

Executive Committee, particularly John Bennett, Todor Vladkoff, Tony Spiridonoff and Hristo Popov. Also, great thanks to the Women's Association, with its President Joan Stefanoff.

I would also like to thank my wife, Erma, on whose moral support I have Awa's been able to rely over the last 27 years, for which I will always be grateful.

Dear friends, having completed the first fifty years of the Bulgarians' Educational and Friendly Society's existence at the end of the second millennium, we can proudly speak of the achievements of the small Bulgarian community in Adelaide.

I wish to express feelings of deep appreciation to the founders, contributors and members of the Association, who have given effort and skills, during this half a century. This, indeed, is a great honour for me as your president, for which in the name of the Executive, I sincerely thank all of you.

2. **Greetings from the Parish Priest**

the Reverend Todor Popov, whose speech is translated from Bulgarian into English:

“ Look after the good of the city,
into which I have resettled you.”

Jeremiah, 29:7

“ Now there remain these three:
Faith, Hope and Love.”

Corinthians, 13:13

Brothers and Sisters,

Many Bulgarians have left and are leaving their native homeland and are now scattered all over the globe, due to various reasons :

social, economic, political, professional, military and other reasons.

Bulgarians have settled in all parts of Australia, but the majority live in Adelaide, Salisbury and Virginia, in South Australia.

Many of us remember, how after a hard day's work, we have gathered together in various places, to share our joys and sorrows. It was at one such meeting that in 1949 you fulfilled your wish to unite the Bulgarian community, by establishing the Bulgarians' Educational and Friendly Society and building the Hall that was to house it.

What are the reasons for the establishment of such an Association and Hall ? The reasons are faith, hope and love ! Faith in one's own ability and faith in one's community strength.

Faith has always been a great strength, opening up great possibilities. With faith, human beings can achieve great changes in their lives; they are able to overcome many difficulties and obstacles, which hold them back, or when their dreams and aspirations for personal advancement end in disappointment. Through faith, an ordinary human being can rise high, so that he can become a role model for other people. Faith and hope for a better future, can deal with the many difficulties in one's life.

In the life of the Bulgarians in South Australia, faith and hope have achieved miracles. Thus, fifty years ago, in 1949, they were enabled to overcome all difficulties and succeeded in establishing the Association and the Hall. Spiritual faith also helped to build the Bulgarian Orthodox Church “Sveta Petka”, which is a memorial to spiritual strength.

There is power and great creative potential in our love for our fellow human beings and love for the land of our birth and its people.

Love of our fellow human beings can overcome great difficulties and obstacles, because love unites and inspires all worthwhile human endeavours, by directing them towards a worthy aim. That is why, the person who loves, is always prepared to bear a sacrifice to help someone else. Love breaks down walls and frees captive peoples. Love brings people together and gives them a feeling of belonging and friendship. Where there is love, there is national unity. Love towards the Bulgarian

people, their culture, customs and traditions, was at the basis for the creation of our Association and its Hall. Consequently, we can say that this endeavour is a memorial to Bulgarian unity, through the enthusiasm generated by faith, hope and love. These three powerful spiritual emotions inspired the decisions taken in 1949, which led to today's fiftieth jubilee, that we are celebrating today in 1999.

Dear Brothers and Sisters,

Celebrating this fiftieth jubilee, I, Protohierarch Todor Hristov Popov, Parish Priest of the Church "Sveta Petka" in the city of Adelaide, pray to God, that he give peace to the souls of the dead members of the Bulgarians' Educational and Friendly Society, in the place where the good and righteous have found peace. Let our memory of them be unforgettable and eternal. May God have mercy upon them.

May God protect and bless all living members and our families, and help us in our cultural activities, and to give us health, strength, motivation, wisdom and love.

Let us not forget the words of Prophet Jeremia:

Work for the good of the city,
into which I resettled you."

3. Vice President John Bennett

OPENING

Welcome to the Honourable Chris Gallus MP Federal Member for Hindmarsh; the Honourable Steve Condous MP State Member for Colton representing the Honourable the Premier; His Worship the Mayor of the City of Charles Sturt Mr. John Dyer and Mrs. Dyer and Dr. Lubomir Todorov, Consul General of the Republic of Bulgaria.

HISTORY OF EMIGRATION FROM BULGARIA TO AUSTRALIA

Unfortunately, records of early Bulgarian settlers in a Australia are very sparse. A lot of the information relating to early settlers has been handed down by word of mouth. The earliest information is of three families Peter Doceff, Vasil Staeff and Dimo Kaneff, that migrated to the Australia in 1912 most of which if not all settled in the Murray Bridge area.

Total emigration into South Australia is estimated to be between 500 - 1000 families. We are a small ethnic Community.

1929- 1939 the world depression and the threat of another World War caused people from the North eastern region of Bulgaria from and near to the village of Strahilovo, to emigrate. The greatest exodus out of Bulgaria occurred at this time. Most settled in Adelaide and predominantly in the Seaton, Grange, Lockleys, Marion, Morphettville and Fulham Gardens Areas.

The greatest concentration of new immigrants originally settled in Fulham Gardens. In those days the Torrens outbreak had recently been built and the area considered undesirable by the established inhabitants of Adelaide. How things have changed! Fulham Gardens, in those days, was mainly a farming and grazing area. An odd piggery and dairy existed but to the west was the large market gardening property of Hughes estate at Henley Beach. The essential services are electricity and water existed along Tapleys Hill Road. This was the only bitumen road in the area and very few other roads existed.

The early settlers in the area had to start with little more than their bare hands and the ground upon which to establish the most common activity of market gardening. Many initially rented land or worked elsewhere to survive as most of these people who came to this country had nothing more of value with them than their culture and the clothes they wore on their backs. Social welfare was not known in those days. Most of the new arrivals

were farmers in Bulgaria. Hard work was not unknown to them. In their old country they worked to survive. These people came to a hostile country, a hostile environment and hostile people in pursuit of a new way of life. Many believed they would work a few years accumulate some wealth and return to their homeland. Fortunately most did not return.

With a dream and a vision for a better life these new arrivals into Australia began to establish their foundations as hard working responsible people in a new world. Their hard work soon brought results. Most of the new emigrants prospered through their hard work and bought their own properties within a few years.

These Bulgarian people had been drawn to each other like a magnet. They would meet and socialise in the most basic of ways. I can recall as a child when vast tracts of land in the Fulham Gardens area was nothing more than grazing pasture sprinkled with many box thorns. These paddocks were very inviting for them to meet and socialise in. They would hold picnics and readily bringing along baskets of their traditional foods and drinks they created for the occasions to enjoy the company of their own kind dancing to their folk music and signing Bulgarian love songs.

Amongst these early settlers it did not take long for them to see a need to establish a central base for the Bulgarian community in this State. The people first talked about it amongst themselves. There was a consensus of opinion that something should be done. With each social meeting amongst the people the urgency to unite grew quickly.

A meeting was called on the 22nd May 1949 amongst all the Bulgarian people here who were interested to form a community centre. At this meeting of 54 Bulgarian nationals the Society was formed and a constitution adopted.

The first President was Jordan Elieff Boteff, the Secretary was Marin Gancho Marinoff and the Treasurer was Doncho Mancheff. The society was incorporated. In the same year land was purchased where a community hall was planned. That land is the site where this Bulgarian community centre now stands.

Money was needed for the construction of a community hall. In those early days no-one was flush with funds. As there was no other source of income for the Society except from its small number of struggling members the Committee would visit members for donations to the building fund. Money was short. However, members would gladly give produce from their market gardens to the Committee to sell and generate a building fund.

Construction on the community halls started in 1952. Many of the members donated their time and effort gladly in the various stages of the building works. Most of the dream had now materialised into fact. The community hall was completed. The first function held there was the wedding of Atanas & Stefka Atanasov. From that time until the present there were many other improvements. The improvements you can see here for yourselves.

Other needs of the community emerged.

LADIES AUXILIARY

Formed in 1965. The first lady President was Tzenka Georgeff. This active and important branch of our community has been very successful supporting all social gatherings in the Hall and in keeping ongoing contact with not only ladies in the community but also to keep in contact with the widows of our past members. One cannot measure the great support given by the lady Members who contributed both physically and morally to this community. Like all women in our community they have been great support to this Society. Special thanks go to Joan Stefanoff, our present lady President for her unending support.

THE CHURCH

The religious needs of this Society was satisfied with the formation of the Bulgarian Orthodox Church of St Petka in 1968. The religious services were initially held in the small Members Room by the late Rev Dimitar Popov. The present Church building was completed on the community land in 1975 during the time that V. Rev. father Mihail Kovachev was present. Today the Very Reverend Father Todor Popov continues this important service to the community.

FOLK DANCING

Many traditions needed to be maintained. Mary Marinoff and Zdravka Genoff together with 6 other ladies formed our first official folk dancing Group in 1960. This was followed by others assisting her such as Yanka Shopova some 30 years ago. Even upto today Mary Marinoff has tirelessly continued to teach our children and grandchildren the beauty of Folkdance. There have been many other supporters of the Folk dancing Group whose names are too many to mention but special thanks must go to all of the people who have supported and contributed to the folk dancing groups.

BULGARIAN SCHOOL

This is another important tradition that has been maintained for over 30 years. It was first organized by the late Ivan Denchev who began teaching our children and grandchildren our native language. Teaching classes have since then continued throughout the years. This is presently undertaken by Very Reverent father Todor Popov with the able support of George Genoff. Not only do our children learn the basics of our language but they also learn the pleasure of song and community bonding.

RADIO PROGRAM

Broadcasting in the Bulgarian language commenced in 1977 under the direction of Vicki Zabukovec and has grown from strength to strength with regular weekly broadcasts. This form of media is an important facility to keep members of our community informed.

SHORT HISTORY OF BULGARIA

As you all entered these premises you were handed a document entitled "short history of Bulgaria". Special thanks go to President Sava Savoff who wrote most of the material and help by Rumiana Toneva and Chris Stoyanoff with the translation into English. Many thanks also go to many other people who assisted in the gathering of information that was necessary to prepare that document.

CHARITABLE SUPPORT

Many charitable organizations have been helped by this Society within the limited financial scope available. However, a number of charitable activities of importance should be mentioned. Members rallied behind an unfortunate young girl from Bulgaria who required major cranio-facial surgery. This community pulled together to raise funds for the unfortunate child Sofia Gizdova to bring her to Australia and undergo special surgery. Also in the last few years money was raised to send important medical supplies to hospitals in Bulgaria for needy people in Bulgaria who suffered as a result of the disastrous economic crisis there.

MANAGEMENT COMMITTEE

This group of 15 people share the brunt of all the pain and the few pleasures of keeping this Society going. They make their time available freely to keep and maintain the important principles that were entrenched by our founding Members in our constitution 50 years ago. Criticism is frequent but accolades are few. I thank them all both past and present for all their hard work and support over many years.

FOUNDATION MEMBERS

From the original 54 Foundations Members we still have 11 Members with us. They must share a very important place in our history because, without them, we would not have any history to talk of. They must always stand in a special place in both our minds and hearts. They are the leading lights that created what we have today. We cannot allow ourselves to forget what they have done. It was their dreams, visions and hopes that created this Society. We cannot let them down and I am sure that we will not!

I now move to mention specifically two of those Foundation Members who have given a lifetime of service to this Society and to the Bulgarian community. I specifically mention Marin Gancho Marinoff who was the Foundation Secretary, and except for a few years has given 45 years service as the Secretary to this Society. Close in hot pursuit is Gancho Lazaroff another Foundation Member who has been the Treasurer of this Society for 39 years.

President Sava Savoff emigrated to Adelaide after this Society was formed but he has still held that office for 27 years upto today.

The years of community service by these people is remarkable to say the least. People of this calibre and dedication must always hold special pride and place in the eyes and hearts of all Members of this Society.

FINALLY

My final thanks must go to all Members of this Society. For without our Members we would be nothing. On behalf of your President Sava Savoff, your Management Committee and myself I thank you for your support throughout the many years. We are small in number but great in achievement. We can look forward to the future with a strong base and stronger community principles which we all uphold. We are tiny in number but we are great achievers. We will continue to achieve. Our future as a Community looks great. Lets together make the next 50 years even greater.

4. Address by Steve Condous Member for Colton and representing the Premier for South Australia

President Sava Savoff, Miss Chris Gallus, Federal Member for Hindmarsh, Dr. Todorov, Consul General for Bulgaria, distinguished guests, ladies and gentlemen.

I'm delighted to be here this afternoon representing the Premier, Mr. John Olsen, Member of Parliament. He has asked me to convey his apologies and wishes you every success for the future and the longevity of your society.

I was interested to read, just over 100 years ago the 1891 census of Australia, there were just 14 Bulgarian Australians, by 1907 the first organised group of Bulgarian immigrants arrived in Australia. The 30 men who landed at Port Adelaide were among 100 Bulgarian males who had

emigrated to the Australia because of the economic difficulties in the Veliko Turnovo District of Bulgaria. Many of them had previously worked as miner's and would cutters and a number subsequently established market gardens. They brought with them the skills they had acquired in Bulgaria. They also had an appreciation of the potential value of, what to others was, no more than swampy land. With the skills and determination they went on to play a major role in the State's horticultural industry.

In 1912 a group of Bulgarian South Australians bought swampy land at Fulham and used their traditional horticultural skills to drain the land and established the first market gardens in Fulham. In the same year another group of Bulgarians arrived in Adelaide. One of these migrants, Vasil Genov Staev, recorded his experiences and those of Peter Docev and Dimo Kaneff in a dairy. Vasil Genov Staev and Peter Docev settled initially in the lower Murraylands area and then moved to Murray Bridge where they took up market gardening.

In 1938 Vasil and Peter became the first market gardeners in South Australia to grow tomatoes commercially. Vasil's sons joined them as the partners. The family had over 30 glasshouses that were used to produce tomatoes, capsicums and cucumbers for markets in Adelaide and Interstate. That is the nature of immigration to South Australia. People have come with a skills, knowledge and determination and have built industries and developed aspects of Australian culture which have been fundamental to our success.

The next group that came to South Australia was in the aftermath of the Second World War and the Communists seizing power in Bulgaria. Although the majority of Bulgarians arrived as displaced persons there was a small number who travelled privately through Turkey and Lebanon. By 1947 there were 234 Bulgarian born South Australians. The Bulgarian born men and women who migrated as a displaced persons had to fulfil a two year employment contract to the Australian government, in return for their passage. They were employed in essential services, such as domestics and labourers and after their employment contracts expired they were free to pursue their chosen careers.

It was around this time the Bulgarian Educational and Friendly Society of South Australia was first established. Like so many communities this society set the intentions of up holding principles as an educational, religious and social body. It is organisations such as the Bulgarians Educational & Friendly Society which has provided the framework and support for so many communities in South Australia. Without the hard work and foresight of those who established organisations, multiculturalism would not be the outstanding success that it is. This of course would not have been possible in a society where there was not official support for cultural diversity. It is for this reason that the State Government and my Government is so proud of the declaration of principles for a multi-cultural Society, which was declared in the State House of Parliament only 12 months ago.

For example this declaration affirms the right of individuals to maintain, develop, express and share cultural heritage was within the legal and social framework of our State and not to be racially vilified on religion, colour or nationality. From an educational perspective the society has encouraged the maintenance of the Bulgarian language, the promotion of Bulgarian dancing by establishing a youth dance group and a school to augment cultural life beyond social gatherings.

Full many years the society has worked hard to care for the social welfare of its members, the established Bulgarian community has consistently assisted newly arrived migrants from Bulgaria to resettle, by fund-raising, clothing and furniture and providing accommodation.

The Bulgarians have resided in South Australia for over 100 years, during which you have been able to maintain your language, culture, dance, customs, religion and traditions in an increasingly diverse society. It is the willingness of South Australia to embrace this diversity, which makes our community such a harmonious one. Important occasions such as this anniversary help to remind us of the valuable contributions our multicultural communities have made throughout our State's history.

Can I say that my introduction to the Bulgarian Community date back a long time, because

at Adelaide High School, when I was only 13 years of age, I was told which class to go to, I found I had three Bulgarians in the class. In those days multiculturalism was not accepted in Australia. In fact many of you of the older generation would know the racial vilification and abuse that went on to the people of migrant backgrounds, that children of today cannot understand, because children of today do not judge people on nationality, colour of skin, or religion they follow, they judge them whether they are decent human beings, whom they can call friends.

Those three friends of mine of Bulgarian background became very close. My closest of all was the late Gordon Bennett, whom I even started to teach a little Greek, he angered me because he was the only one who insisted on calling me "Stavros". I used to hate that, as I wanted to be called Steve. I was an Australian and that was how I wanted to be known. The other two in the class were Alec Beltcheff and John Mancheff. We all became very close, because in those days I lived on South Road, Mile End and I would get invited to all of their homes for dinner occasionally. The one thing that I love with a great passion is that Adelaide is like a beautiful picture that has been cut up and made into 152 pieces and those 152 pieces representing a different nationality and every one of those nationalities, it doesn't matter if there are 30,000 or 40,000 or whether it's a few hundred and in some cases, like the Africans, only a matter of 20 or 30, but everyone of those communities make a contribution. Because we must say how lucky we are to live in a community where 152 nationalities make a contribution with their different cultures, different music, dances and the diversity of religions and yet all those people live in harmony side by side and don't really care where we come from, as long as we can treat each other with respect as humans, then we respect each other and get on to develop this great country of ours and this great State of ours, South Australia, that has to be the strength that doesn't exist anywhere else in the world.

I have travelled to 60 countries, I have seen racial conflict because of religion, the so-called ethnic cleansing of Kosovo, where I see innocent children suffering. I think to myself where are we going as a human race? We're lucky to live in a country where that doesn't exist, as we mature more we accept multiculturalism as the development of our State. And you the Bulgarian community are one of those 152 pieces which play a very important part in the development of this State and I say one thing and I say it to all communities, never ever let your children forget your language, religion, dance and music because these things are the enrichment that this country will be strengthened with in the future. Keeping your culture, so it becomes a major part of the colours of the rainbow. I am honoured to have been invited here today simply because my roots are close to the Bulgarian community, respected it and loved it.

Thank you for inviting me today and thank you for giving me the opportunity to share in today's celebrations.

5. Address by Miss Chris Gallus Federal Member of the House of Representatives for the seat of Hindmarsh

Dr. Todorov, acting Consul General for the Republic of Bulgaria, Father Popov, President Sava Savoff, my parliamentary colleague Steve Condous, President Sava Savoff, members and friends.

Thank you very much for inviting me here today - I have had an absolutely wonderful time, but I have to take you to do task, because this is the first time I have been in your hall - and it is a beautiful hall. From now on I hope you will regard me as your friend and invite me back. I would especially like to do something unusual today and acknowledge my companions, Mrs. Elka Warbanoff and Mrs. Mary Marinoff, because between the three of us today, in the last four hours, we have solved all the problems of the world, and as you know when three women get-together, we can do anything! Of course I was somewhat nonplussed when I originally saw your mens Committee get up, with so many august men standing there, and obviously the leaders of the community, and I whispered to my lady companions, "where are the women?" - but it's alright, there is a Women's Committee.

It does give me great pleasure to be here today at the 50th Anniversary of this building and to acknowledge the achievements of your community. It is quite an enormous achievement considering that when you came here after 1929, there were not a large number of families and you managed with about 150 families to put together this foundation of the Bulgarian community and later on you established the Bulgarian Orthodox Church in Australia and that you, in fact, are the heart of the Australian Bulgarian Community.

We were told today, that at the beginning of settlement, you came to Fulham, which wasn't a place that people wanted to go to as it was a lower social economic area. Things have changed! Fulham is now one of the prestigious areas in my electorate and if you look at the demographics, it is the area where more people actually own their homes and own them without having to pay off a mortgage. I don't know how much this is due to the Bulgarian occupation, but I'm sure you have contributed enormously to it, and certainly those of you who have left Fulham may have lived to regret it.

I would like to congratulate those of the executive who have been here for so long and have done such great work and I think it is a testament to them that you have managed to so much to create this centre for Bulgaria and to have such a great community atmosphere because having been here today, I understand very well that you have been first and foremost Australians, that you are Australians with a Bulgarian and background.

And so in particular can I acknowledge Michael Marinoff for 45 years service as Secretary, I know that there would be many other organisations which would die to have some executives to stay that long, and your treasurer of 39 years George Lazaroff, and of course, to your President he is only a youngster, only 27 years, I think Sava, you have a while to go yet. Congratulations for what you have done for this community, and for our area. Long may there be Bulgarians in Fulham and Adelaide. And as part of the conversations we have had today, I have discovered what is going on now in Bulgaria. Bulgaria has had a checkered history under the Byzantine Empire, and the Turkish Empire. Recent events may lead to a great future, but still economic things aren't that good. Still there is a chance to bring more migrants from Bulgaria to Australia, and as South Australia needs a larger population, I urge you to contact anybody in Bulgaria, who you think might contribute to our community and bring them here so that the Bulgarian heritage may be preserved in Adelaide.

Once again thank you very much for having me, I have had an absolutely lovely day.

6. Address by Mr. John Dyer Mayor of the City of Charles Sturt

I'm delighted to be here today with my wife Judy in celebration of 50 years of dedicated service that the Bulgarian Society has given to the City of Woodville initially, then Hindmarsh and Woodville, and now the City of Charles Sturt. We are a great City and this is a great organisation.

Could I recognise the President Sava Savoff, his Excellency the Consul of Bulgaria Doctor Lubomir Todorov, the Honourable Chris Gallus, Member of the House of Representatives, the Honourable Steve Condous, representing the Premier John Olsen, Members of the Clergy, also ladies and gentleman and the young people here.

After all this is their day to celebrate 50 years, and they represent the next 50 years. Fifty years ago I was a young chap of 19 and I will remember some of the points John made and the President's address. The Reedbeds, as it used to be called, Fulham and Gleneagles and all those other areas were very sparse, where limited development had taken place. Challengers were there, obviously flooding used to take place, but it's a marvellous to see the development that has occurred and the challenges that have been met by the Bulgarian migrants.

The numbers may be small but the results are great. The Bulgarians constructed a solid fabric that's been developed in South Australia and Australia in so many ways. I think you need strong foundations, the foundation rods, the Bulgarian community has supplied that.

I would like to hark back to 50 years ago, and looking back 50 years ago and the things that happened:

The Australian Citizenship Act came in;
Donald Bradman, the cricketer became knighted by the King;
Joe Louis the boxer retired;
Melbourne was chosen as the Olympic City for 1956;
India and Ireland both become republics;
The Nato alliance was formed;
A block of land in Toorak, Melbourne was sold for a record price of £7,706.0.0;
Coal rationing came in;
The Snowy Mountains Scheme was started, and I am sure many of the Bulgarians were involved in that development.

The Bulgarian Community has laid some solid foundations and ones that have been recognised not only by our Council, but other Council areas that were settled and chosen by the Bulgarians. The names Marinoff, Stoyanoff and Popoff have become part of the culture of our area - I became aware of them, because I was building during this period and I am sure I built some houses for many of the Bulgarian community.

One looks at the multicultural base that Australia has. It's a magnificent nation, is unique, it owes nothing to anyone, it's got its own boundaries as an island nation. Everyone has made a contribution. I would suggest that the magnificence of Australia has depended upon the those, similar to the actions that the Bulgarian Community has made, that is where the strength comes about.

Today we recognised 50 years of the strength that has been given to our country through the Society here and I would like to commend you for it. Thank you for being part of our City, becoming the major shareholders of Australia as a result of it, carrying on the work you've been doing.

Make sure you maintain the culture, don't let your children forget it. Other organisations say children of the first migrants don't seem to be interested. Wait until the children's children come along, the grandchildren! That's what you're building this for, and I am sure that they will maintain the culture you have established, so evident here today.

I would like to congratulate you on behalf of the Council and can I present you, seeing it is a Golden Year, well it looks like Golden Award, make sure it is treated like gold, inscribed with the words:

“Presented to the Bulgarian Society in recognition of 50 years Service to the Community”.

And I certainly applaud that. Thank-you.

7. Consul General of the Republic of Bulgaria,

Dr. Liubomir Todorov, whose speech is translated from Bulgarian into English:

The source of my delight is that, which has been achieved in the last fifty years in Adelaide by you and your Management Committee. I am pleased to meet again people like your President Sava Savoff, as well as Marin Marinoff and Gancho Lazaroff, who have given a lot of time from their lives to the wonderful surroundings you have here in Adelaide. You have the largest and most beautiful community hall amongst Bulgarians anywhere in Australia. You have a church, a school, traditional dance groups, a Bulgarian radio program, a Women's Association and probably many more things that I do not know about.

But what I do know, and what as your Consul General I can tell you, is that you have the best Bulgarian organisation in Australia.

I can back up my words, because I know all Bulgarian organisations in Australia very well. You may even be the best in the world, but I do not know the other big ex-patriate Bulgarian organisations world wide.

Allow me to thank on this day, all those who have given their time and effort for the preservation of the Bulgarian spirit, Bulgarian traditions, and Bulgarian orthodoxy in this beautiful city of Adelaide. Also, allow me to address those who have arrived much later, or were born later. They should not only appreciate that, which has been achieved by the Bulgarian community before them, but should accept their obligation to develop the valuable heritage, to extend and improve it in the future.

In connection with tomorrow's celebration of the 24th May (Saint Cyril and Methody), I would like to point out, that Bulgaria was one of the first countries in 9th century Europe, to have its own writing, (while other states still used Latin and Greek and not their vernacular languages).

The Bible was translated into Bulgarian in the 9th century. To make just one comparison, the first English translation of the Bible was done in the 14th century.

The culture which flourished in the Bulgarian lands at the time and which has survived extremely difficult historical times, continues to be part of the world's cultural heritage today. And I am certain, now that Bulgaria has become a free and democratic country, Bulgaria's future will be far, far better and Bulgaria will continue to develop and prosper as part of Europe, as a civilised part of the world, highly developed culturally and technologically.

On this beautiful day for the Bulgarian community in Adelaide, allow me to hand over a small present for your association. I am handing over to your President Mr. Sava Savoff, an authentic copy of the History of Paisii Hilyandarski, which was written in 1762. This book is an authentic copy from the Zografski Monastery.

Thank You. Thank You again.

8. President of the Bulgarian Women's Association - Mrs. Joan Stefanoff:

Joan Stefanoff began with the words that her speech was going to be very short. Firstly because she is extremely moved and excited by today's celebration, and secondly, because the president and vice president have already commented on the most relevant facts, in their addresses.

For Joan, today's day is rather special, because she herself turned fifty this year. Ever since she was a child, she had been active in our community, first in the company of her parents and later with her husband and children.

After her introductory remarks, Joan continued:

“ In the beginning of this month, the Women's Association celebrated 34 years since its establishment. It started as a social base for the women, organising entertainment, balls, Hawaiian nights, masquerades, fashion revues and bus excursions.

All this activity took time and required responsibility. Two of our members, Mary Marinoff and Nedka Kopcheff, who had been foundation members, are still working for our Association.

Nedka Raikoff has been on the committee constantly for 32 years, and Ronna Bennett and Velma Bennett have served for 31 years.

Everything that has been achieved, has been done by you, the people.

It is a beautiful and significant accident, that today is the birthday of Jack Bennett. His parents danced in the dance groups and now actively help teaching the young dancers; his grandfather, John Bennett is the vice president of the Association; his grandmother, Ronna Bennett has been on the executive of the Women's Association for many years; his great-great grandmother, Nikolina Lazaroff, has been a member of the executive for many years; his great-great grandfather Gancho Lazaroff, is one of the founders of the Bulgarian Educational and Friendly Society. So now, it is Jack Bennett's turn, the fourth generation of his family.

I'd like to thank Roumiana Toneva and Marinka Dencheff for making the pitas for this festivity, and Nedka Kopcheff for making the banitsa (cheese Strudel) for the official guests.

For me it was an honour to work not only for the Association, but for the whole Bulgarian community. I received great help from my husband, Stanley, my family and the members - you, the people. Thank You !

Memberships of the Committee of Management for the Years 1998 - 1999 - 2000

President	Sava Savoff
Vice President	John Bennett
Secretary	Marin G. Marinoff
Treasurer	Gancho Lazaroff
Control Commission	Theodor Vladcoff John Spridonoff Ignat Vasileff
Members	Athanas Athansov Angel Athanasov George Genoff Krasimir Nenov Margarit Gabrovski Rev. Todor Popov Tony Spridonoff Georgi Tonev

EXECUTIVE COMMITTEE FROM 1949 ONWARDS

Presidents

J. E. Boteff	1949-1954
S. Gencheff	1954-1959
L. H. Elieff	1959-1963
N. Valdcoff	1963-1964
S. Petroff	1964-1965
J. Simeonoff	1965-1968
H. Karamanoff	1968
M. Gelezkov	1968-1971
K. Eoncheff	1971-1973
S. Savoff	1973 and continuing

Vice Presidents

H. Dinkoff	1960-1961
H. Karamanoff	1961-1965
	1968-1969
	1971-1973
John Bennett	1973 and continuing

Secretaries

M. G. Marinoff	1949-1954
S. Kaneff	1954-1958
M. Gelezkov	1958-1959
M. G. Marinoff	1959 and continuing

Assistant Secretaries

J. Shopov	1960-1964
M. Gelezkov	1964 1968
Ivan Denchev	1968-1973
P. Petroff	1973 and continuing

Treasurers

D. Mancheff	1949-1951
G. Lazaroff	1951-1954
I. Gampcheff	1954-1957
P. Alexandroff	1957-1960
S. M. Kristoff	1960-1961
G. Lazaroff	1961-1962
S. Spirdonoff	1962-1964
G. Lazaroff	1964 and continuing

THE BULGARIANS' EDUCATIONAL & FRIENDLY SOCIETY INC.
MEMBERSHIP ROLL

Member's Number and Name

(A "+" denotes a deceased member)

109	Alexandroff, J.
2	Alexandroff, P. +
180	Angeloff, A.P.
1	Angeloff, K. +
135	Angelov, I.
178	Atanasoff, J.
166	Atanasoff, N. +
179	Atanasoff, S.G.
146	Atanasoff, T.
89	Athanasov, A.
220	Athanasov, A.
129	Baikushev, N.
5	Bakaoff, P. +
4	Beltchev, G. +
119	Bennett, G.
118	Bennett, Gordon +
110	Bennett, J.
246	Bennett, J.G.
6	Boicheff, S.G. +
3	Boteff, J. +
203	Boteff, L.
139	Burdelof, D.
221	Burdelof, J.
168	Day, D.
140	Denchev, I. +
106	Dentchev, T. +
120	Dimitroff, D.
7	Dimoff, I. +
235	Dinef, K.
9	Dinkoff, C.
8	Dinkoff, S. +
204	Dinow, P.
188	Dobreff, P.
222	Doikov, M.
107	Draganoff, N. +
121	Draganoff, S.
167	Dunstan, C.
250	Dusier, S.
155	Elieff, Dr C.
13	Elieff, L.H.
169	Encheff, D.
10	Eoncheff, I. +
12	Eoncheff, K.
11	Eoncheff, N. +
205	Evanoff, D.
74	Evanoff, N.N. +

76 Evanoff, N.N.
122 Evanoff, S.K. +
75 Evanoff, S.N. +
90 Fankoff, S. +
14 Filipoff, G. +
123 Filipoff, P. +
91 Filkoff, M. +
239 Gabrovski, M.
21 Gampcheff, I.G.. +
141 Gancheff, G.M. +
92 Ganeff, G.T. +
25 Ganeff, I.T. +
24 Ganeff, T. +
172 Gelezkov, J.
15 Gelezkov, M. +
19 Gencheff, D. +
18 Gencheff, D.M. +
86 Gencheff, G.S.
206 Gencheff, J.
22 Gencheff, S.. +
189 Gencheff, S.
181 Genoff, G.S.
23 Genoff, S.
16 Georgeff, D.
17 Georgeff, M.
237 Georgeff, M. +
238 Georgeff, M.D.
207 Georgeff, S.
227 Georgeff, T.S.
136 Georgiev, D.
256 Glogovski, K.
19 Grigoroff, C. +
148 Grozeff, D. +
147 Gugusheff, P.
208 Gugusheff, P.
240 Hristov, T.
228 Ioncheff, N.
95 Ivanoff, D. +
124 Ivanoff, D.
94 Ivanoff, J.D.
93 Ivanoff, T.H.
182 Kabakchieff, N. +
209 Kancheff, G.
32 Kancheff, R. +
150 Kaneff, H.N. +
34 Kaneff, D. +
78 Kaneff, S.
151 Karaivanoff, D. +
97 Karalicheff, A. +
87 Karamanov, H.
230 Karamanov, J.

231 Karamanov, P.
149 Karataneff, A.
190 Kavaldjiev, C.
108 Koleff, D.
162 Koleff, L. +
96 Koleff, N. +
125 Koleff, N.K.
191 Kopcheff, D. +
191 Kopcheff, D.
30 Kopcheff, E. +
29 Kopcheff, P. +
31 Kopcheff, S. +
26 Kopcheff, T. +
229 Kopcheff, T.D.
142 Koshnicharov, C. +
27 Kostadinoff, B.
28 Kostadinoff, M. +
130 Kovachev, M. +
183 Kovashky, Rev. M. +
33 Kristoff, S. +
35 Lazaroff, G.
98 Lazaroff, J.
170 Lazaroff, N.
36 Lazaroff, T. +
78 Maimaroff, I.
223 Manasiev, Rev. S.
39 Mancheff, D. +
156 Mancheff, J.
40 Mancheff, M. +
192 Marinoff, A.
37 Marinoff, G. +
38 Marinoff, M.G.
46 Marinoff, M.N.
211 Marinoff, N. +
111 Marinoff, P. +
257 Michaylov, S.
99 Mihailoff, M.
41 Mihailoff, V. +
209 Mihnev, G.
247 Mihnev, T.
193 Miltenoff, G.
251 Miltenoff, J.
42 Mineff, D. +
184 Minkoff, T.T.
43 Misirdjieff, J. +
45 Miteff, D. +
44 Miteff, D.G.
171 Miteff, J.D.
47 Mitev, S. +
243 Mitev, T.
194 Naskoff, G. +

212 Nedelcev, T.
231 Nenov, I.J.
241 Nenov, K.
48 Nikoloff, G. +
49 Nikoloff, I. +
50 Nikoloff, N.
177 Oulianoff, S.
112 Palazoff, G.
225 Palazoff, K.
81 Panoff, P.S. +
185 Panoff, S.P.
213 Paroshev, J.
51 Petcoff, J. +
85 Petkoff, A. +
165 Petkoff, P.
157 Petkoff, S.A.
196 Petkov, M. +
163 Petkow, T.G.
159 Petroff, D. +
113 Petroff, I.
143 Petroff, K. +
52 Petroff, N. +
195 Petroff, P.
53 Petroff, S. +
202 Petroff, T. +
248 Petrov, J.
255 Petrov, R.P.
160 Piotrowski, J. +
82 Popoff, A. +
54 Popoff, D. +
83 Popoff, S.K. +
164 Popov, D.J. Rev.
245 Popov, H.
79 Popov, I.
252 Popov, J.
242 Popov, T. Very Rev. +
131 Raikoff, V.
126 Rousanoff, P.
137 Rusanoff, D. +
55 Russeff, R.
217 Savoff, M.
88 Savoff, S.
199 Schishov, K.
102 Semcheff, N. +
244 Shopov, C.
100 Shopov, G.
198 Shopov, J.
56 Simeonoff, J. +
57 Spirdonoff, G. +
186 Spirdonoff, J.S.
58 Spirdonoff, S. +

187 Spiridonoff, T.G.
133 Stanef, S. +
214 Stefanato, R.P.
59 Stefanoff, I. +
173 Stefanoff, J.I. +
197 Stefanoff, J.
128 Stefanoff, P. +
60 Stefanoff, S. +
161 Stefanoff, S.P.
114 Stoeff, B.
233 Stoianov, S.
132 Stoicheff, A. +
174 Stoilov, G.
144 Stojianov, J.
234 Stoyanoff, C.
84 Stoyanoff, G. +
101 Stoyanoff, N.
215 Stoyanoff, S.
216 Stoyanoff, T.
61 Stoyanoff, T. +
127 Stoyanoff, T.T. +
158 Tanchev, P. +
152 Tocsharski, W. +
62 Todoroff, A. +
224 Todoroff, K.
103 Todoroff, L. +
217 Todoroff, T.
253 Tonev, A.
249 Tonev, G.
254 Tonev, L.
176 Tontchev, A.
64 Toteff, D. +
63 Trifonoff, G. +
145 Trifonoff, G.
65 Trifonoff, N. +
153 Uzunoff, J. +
116 Vasileff, G.M.
68 Vasileff, I.
219 Vasileff, I. +
115 Vasileff, M.
226 Vasileff, M.
200 Vasileff, M.
69 Vasileff, N. +
104 Vasileff, P. +
105. Vasileff, V.I.
66 Vasileff, V.M. +
117 Velcheff, R.P.
73 Vladcoff, N. +
175 Vladcoff, T.
70 Vulcheff, G. +
138 Warbanoff, I.

104	Yordanoff, J. +
105	Zaika, N. +
201	Zapchev, M.
154	Zecheff, A.
134	Zoneff, I. +

ЮБИЛЕЙНО ИЗДАНИЕ ПОСЛУЧАЙ

**50-годишнина от създаването на
Българското културно-просветно дружество в
Аделаида, Южна Австралия**

1949 - 1999 год.

БЪЛГАРСКО КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНО ДРУЖЕСТВО

ЮЖНА АВСТРАЛИЯ, АДЕЛАИДА, 1999

СЪДЪРЖАНИЕ

<i>Посвещение</i>	3
<i>Признателност за заслуги</i>	4
Предговор, карта на Република България	5
ЧАСТ ПЪРВА. История на българското дружество:	
1. Създаване и цели на дружеството	7
2. Културен и организационен живот	9
3. Българско женско дружество	15
4. Танцови групи	19
5. Българска църква	22
6. Българско училище	26
7. Библиотека	27
8. Радиопрограма на български език	27
9. Български спортен клуб	28
10. Помощи и дарения	30
11. Протестни писма до България	32
ЧАСТ ВТОРА. Тържествено празнуване 50-годишнината на Българското културно-просветно дружество Слово на председателката на женското дружество,	48
1. Слово на председателя на дружеството, г-н Сава Савов	33
2. Заключение и Поздравления: от енорийския свещеник Тодор Попов	35
3. Слово на зам.председателя на дружеството, г-н Джон Бенет	36
4. от Представителя на Премиера на Южна Австралия, г-н Steve Condous	39
5. от Представителя на Федералното правителство на Австралия, г-жа Chris Gallus	41
6. от Кмета на общината, г-н John Dyer	43
7. от Българския Генерален Консул в Австралия, д-р Любомир Тодоров	43
8. г-жа Ванчи Стефанова	44
9. Състав на управителния съвет на Българското културно-просветно дружество за 1998-1999-2000 год.	45
10. Състав на управителните съвети по години	46
11. Списък на всички членове на дружеството	47
ЧАСТ ТРЕТА История на дружеството в снимки	105

ПОСВЕЩЕНИЕ

Посвещаваме тази юбилейна книга, написана по случай петдесетата годишнина на Българското културно-просветно дружество, на всички негови членове, живи и починали, дали безкористно труда си за прогреса на дружеството от създаването му до днес, в знак на признателност и за пример на бъдещите поколения.

ПРИЗНАТЕЛНОСТ

Има много хора, отделили време за събиране и обработване на материалите за тази книга, на които дължим дълбока признателност.

Изказваме искрена благодарност на председателя на Българското културно-просветно дружество г-н Сава Савов, на заместник председателя Джон Бенет и на секретаря г-н Марин Г. Маринови.

Дължим също така голяма признателност на г-жа Румяна Тонева за оформяне и написване на материала на български език, както и на г-жа Вики Забуковец за превода на английски език.

ПРЕДГОВОР

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

България е прекрасна страна, пълна с приятни изненади. Безкрайни златни пясъци по брега на Черно море, Дунава от север, горда Стара планина, Рила, Пирин и Родопи. Плодо-родни радини, красиви ридове, зелени сенчести гори, реки и лековити води.

Родината ни е известна също с ароматните розови долини, с богати овощни градини и лозови насаждения. Всеки от нас пази в сърцето си топъл спомен за родния край, който е напуснал по някаква причина, но който никога няма да бъде забравен.

След 1928 година в Австралия пристига голяма група българи с намерението да спечелят пари за две-три години, след което да се върнат обратно в България. Това, обаче, не се получило. Годишите 1928, 1929 и 1930 били много тежки - години на световната икономическа криза. Много от дошлите за бърза печалба в Австралия не са били в състояние да си платят пътните разноски за обратен път и остават тук. Постепенно, година след година, икономическото им положение се стабилизира и до Втората световна война повечето от нашите сънародници успели да стъпят на краката си благодарение на голямото си трудолюбие и пестеливост. Купуват на достъпни цени земя главно в кварталите Фулам и Фулам Гарденс. На времето това са били мочурливи земи, които българите с денонощен труд превърнали в зеленчукови градини изграждайки оранжерии за домати, чушки и други зеленчуци. Тогава започват да довеждат и събират семействата си тук. Впоследствие кварталите Фулам и Фулам Гарденс стават едни от най-подредените и търсени в града, като се отдава заслужена почит на техните създатели - българите.

През време на Втората световна война се явяват нови затруднения за българските емигранти в Аделаида и в цяла Австралия. Причината е, че в тази война България е в противниковия военен съюз. Много от българите биват взети в лагери и заставени да работят по железопътните линии, в мините, в горите и на други подобни места.

Следващата значителна група българи пристига в Южна Австралия след II световна война, когато съветските войски на 9 септември 1944 год. навлизат в България и налагат комунистическо правителство.

След завършване на Втората световна война почти всички българи в Аделаида и околностите ѝ се занимават с градинарство. В него време цените на домати са добри, българите се трудят без отдиш и резултатите не закъсняват. С отделените пари те започват да строят хубави масивни тухлени къщи, да купуват нови леки коли и камиони и почти всички разделени семейства вече се събират в Австралия. Българската колония в Аделаида рязко се увеличава. Наличието на по-добро икономическо състояние, събраните семейства и родове дават възможност за организиране на хубави празненства и увеселения като: имени дни, рождени дни, сватбени тържества, питки за новородени деца. Водещото начало са били жените, но постепенно се приобщават и мъжете. С увеличаване броя на българите тук участниците в сбирките стават по-многочислени. За целта първоначално са използвани шедовете за градинарската дейност, но постепенно те стават тесни и неудобни. Тогава естествено се поражда идеята за изграждане на подходяща сграда, където да се събират всички желаещи и в спокойна и приятна обстановка да провеждат своите

тържества и увеселения.

Последната голяма вълна емигранти от България е през годините след 1990, когато правителството на комунисти-ческата партия пада. В Южна Австралия пристигат над 30 млади семейства. Повечето от тях са с висше образование в областта на компютрите и различни инженерни специалности.

ЧАСТ ПЪРВА

ИСТОРИЯ на БЪЛГАРСКОТО КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНО

ДРУЖЕСТВО

СЪЗДАВАНЕ и ЦЕЛИ НА ДРУЖЕСТВОТО

Как да се реши въпросът за създаване на място за провеждане на тържества и празници, място, което да бъде дом на българите в Южна Австралия? Започват да се търсят различни подходящи начини. Един от тях бил да се използва създадения в Австралия Славянски комитет. След завършване на войната и установяване в България на нов вид управление - социалистическо - този комитет се създава от правителството на Народна Република България с цел подпомагане на социалистическия блок главно с медикаменти. Много от нашите сънародници се записват за членове на тази организация с мисълта, че чрез нея ще могат да съберат пари и да закупят или построят някаква сграда за нуждите на българската колония в Аделаида. Увереност за това им давал фактът, че чрез този Славянски комитет са успели да закупят пейки и маси за ползване от българите тук. Но когато се заговорило за закупуване на имоти, станало ясно, че това е невъзможно. Каквото и да се купи, то не може да принадлежи на българите в Аделаида, понеже главният център на Славянския комитет в Австралия се намирал в Сидней. Дори част от парите, събирани в Аделаида, трябвало да се предават в Сидней. От всичко това станало ясно, че е необходимо създаването на една такава организация, която да не зависи от никоя друга, и каквото тя успее да направи, да бъде само за българите в Аделаида.

Затова на 22 май 1949 год. се свиква общо събрание в шеда на Ганчо Маринов. Марин Ганчев Маринов го открива, а за ръководене на събранието са избрани: Стайко Димитров - за временен председател и Димитър Мисирджиев - за временен секретар. Главният въпрос бил: **СЪЗДАВАНЕ НА НЕПОЛИТИЧЕСКА, КОЛКОТО Е ВЪЗМОЖНО ЧИСТО БЪЛГАРСКА ОРГАНИЗАЦИЯ, КОЯТО ДА СЛУЖИ НА БЪЛГАРИТЕ В АДЕЛАИДА.**

Най-обширно е разисквано името на организацията. И понеже въпросът за обучение на децата по български език бил наболял и постоянно дискутиран между нашите сънародници, предложено било името на новата организация да бъде **"БЪЛГАРСКО НЕДЕЛНО УЧИЛИЩЕ"**. Това предложение е гласувано и одобрено с пълно болшинство. Тогава се пристъпило към избиране на ръководство на тази организация. Избрани са:

Настоятелство:

Председател -	Йордан Илиев Ботев
Секретар -	Марин Ганчев Маринов
Касиер -	Дончо Манчев

Контролна комисия:

Христо Динков
Иван Димов

Беше решено това настоятелство, с доброволното съгласие на членовете му, да предприеме необходимите стъпки и:

- а) да регистрира организацията;
- б) да потърси подходяща сграда;
- в) да уреди въпроса за училището.

Особено важно беше намирането на подходящо място. Всяко предложение трябваше да бъде докладвано и разисквано на общо събрание. Всички въпроси от по-важен характер като закупуване на място, трябваше задължително да се обсъждат на главно общо събрание. Решението на това събрание можеше да даде право на настоятелството да продължи да изпълнява своите задължения.

Второ събрание беше свикано на 26 юни 1949 год. На него отново бе разисквано името на организацията. И поради това, че името "Българско неделно училище" е много ограничаващо и не включва необходимостта от български салон и други нужди за българската колония, бе направена консул-тация с адвокат. Тогава беше предложено ново име, което да обхваща всички културни и просветни потребности на българите в Аделаида, а именно: **"БЪЛГАРСКО КУЛТУРНО- ПРОСВЕТНО ДРУЖЕСТВО"** ("**Bulgarian Educational and Friendly Society Inc.**"). Това предложение беше гласувано и прието с пълно болшинство. На същото събрание беше предложен за одобрение и Устав, съставен от 54 члена. Уставът беше подготвен с помощта на адвокат. Всички точки бяха прочитани, преведжани на български език и разисквани поотделно. Най-продължително беше разискван член 43-ти (за неполитичност на организацията) и приет с още по-голяма решимост от присъстващите българи да държат организация-та далече от всякаква политика. Според законите за организациите в Австралия и член 34-ти от Устава, трябваше да бъдат избрани три вещи лица (Seal Holders). На тайно гласуване бяха предложени осем българи, от които бяха избрани следните трима наши сънародници:

1. Димо Кънев - с 33 гласа
2. Петко Копчев - с 25 гласа
3. Христо Ангелов - с 18 гласа.

Третото общо събрание беше проведено на 11 ноември 1949 г.

Председателят съобщи за успешното регистриране на организацията на 8 септември 1949 год.

На следващото събрание беше докладвано за записани 40 члена, а на петото събрание, проведено на 4 декември 1949 год., беше разгледан въпроса за мястото за строеж. Бяха предложени три места, от които двете бяха разисквани най-дълго, а именно:

1. Димо Кънев дава безплатно един екар, при условие салонът да бъде построен в Ситон;
2. Да се закупи земя един екар от австралиеца Рийд във Фулам и там да се построи българския салон. За това предложение господата Стефан Михайлов, Дончо Манчев и Мик Джорджев обявиха, че всеки един от тях ще даде по 50 австр. лири.

Сред продължително разискване Ганчо Маринов предложи, а Христо Динков го подкрепи да бъде прието второто предложение - да се закупи място от австралиеца Рийд. Това беше прието с болшинство - 36 гласа. На същото събрание беше прието всеки член да бъде обложен с 10 австр. лири за фонд за закупуване на земята, а разликата да бъде използвана за започване на строителство.

На 11 декември 1949 г. беше проведено шестото събрание, на което беше взето решение да се закупи още 1/3 екар от Рийд, с което мястото да стане общо 1 и 1/3 екара.

На седмото събрание, проведено на 1 март 1950 г. се реши закупеното място да се огради, да се постави водомер, да се изградят тоалетни, като за целта всеки член да даде по още 3 австралийски лири.

Основите на българския салон с размери 50 x 100 фута бяха излети през 1952 год., а през 1954 год. бяха изправени железните колони. За финансова помощ на строителството редовно се събираха домати от българските градинари, парите от които отиваха в строителния фонд.

На 22 октомври 1954 год. в основите на сградата беше поставен камък с надпис "This stone was laid by the Committee of The B.E. and F.S.-ty Inc.

President	G.E. Boteff
Secretary	M.G. Marinoff
Treasurer	G.K. Lazaroff"

Поради това, че поставянето на камъка е станало без да е запитано събранието, имаше несъгласни членове, които отправиха критика и това наложи да се свика събрание на

11 ноември 1954 год. Тогава Трифон Копчев предложи и Димитър М. Симеонов го подкрепи камъкът да бъде оставен така, както е положен с всички надписи.

Предложението беше поставено на гласуване. От 60 присъстващи "ЗА" гласуваха само 17 души. Това стана причина Управителният съвет в състав: Йордан Ботев - председател, Марин Г. Маринов - секретар и Ганчо Лазаров - касиер да си подаде оставката.

Събранието реши да се свика ново събрание на 24 ноември 1954 год., на което да бъде приета оставката и да бъде избран нов Управителен съвет.

На събранието на 24 ноември 1954 год. беше избран нов Управителен съвет в състав:

Председател -	Стефан Генчев
Секретар -	Стефан Кънев
Касиер -	Иван Григоров Генчев

Новоизбраният управителен съвет извади от строежа основния камък с надписите.

На 20 юни 1955 год. беше одобрено удължение на основата на салона с 25 фута.

По-нататък събитията се развиваха в следния порядък: На 4 юли 1955 год. е решено да се съберат по 50 австр. лири за финансиране на строежа, тъй като се взема решение салонът да се разшири в югоизточна посока, където сега се намира кухнята. За продължаване на строежа на 21 юли 1955 год. се взема заем от Commercial Bank в размер на 3,000 австр. лири. За събирането на пари за изплащане на заема, салонът започна да се дава под наем.

Приходите , които идваха от наемането на салона, обаче, се оказаха недостатъчни за изплащане на големия заем към банката. Наложиха се да се търсят други начини за събиране на пари за погасяване задълженията към банката. През 1960 год. бяха свикани няколко събрания за обсъждане на нови идеи и възможности. Имаше предложение

дружеството да се преобразува в компания и да се издадат акции, но според законите това беше невъзможно. Най-подходящ начин се оказа издаването на бонове за парите, внесени като строителен фонд, към които да се добавят още 50 австр. лири и по този начин всеки член на дружеството ще може да има бонове до 100 австр. лири. Тези бонове ще бъдат изплатени тогава, когато общото събрание реши, че има достатъчно пари за изплащането им.

На 14 септември 1960 год. събранието избира ново ръководство, а именно:

Председател -	Илия Христов Илиев
Зам. председател -	Христо Динков
Секретар -	Марин Г. Маринов
Помощник-секретар-	Йордан Шопов
Касиер -	Стефан Михайлов

На 15 април 1965 год. се свиква извънредно общо събрание. Главният въпрос е изграждането на предната (западната) страна на салона. Предложени на обсъждане бяха шест цени: 6,500; 6,212; 5,950; 4,955; 4,720 и 4,680 австралийски лири за едноетажна постройка и 8,760 австр. лири за дву-етажна постройка. Събранието решава да се отложи строежа на този етап и да се направят някои подобрения на съществуващия вече салон.

На събрание на 26 юли 1965 год. отново бе разглеждан този въпрос за строеж на предната част на салона. След гласуване бе прието решение с 22 гласа "ЗА" да се построи едно-етажна постройка. За двуетажна постройка гласуваха 15 души, а 3 от гласуванията бяха невалидни. По този начин събранието предложи на строителния комитет да пристъпи към изграждане на строежа.

КУЛТУРЕН И ОРГАНИЗАЦИОНЕН ЖИВОТ

Междувременно забавленията на нашите сънародници продължаваха на Belair парк с пикници за Коледа и Великден, на които се събираха 100-150 души от всички възрасти. Организираща се игри и състезания като: надбягвания за децата, разделени по възраст и пол, като наградата е голям шоколад.

За възрастните състезанията са по-трудни, например: бягане с вързани крака, бягане с краката в чувал, вдяване на игла при бягане, пренасяне на яйце в лъжица, захапана с уста, теглене на въже и други най-различни. Наградата за мъжете е 3 бири, 2 бири и 1 бира, а за жените - чорапи. За тези игри предварително се ангажираше игрище, за което се заплащаше. За деня на майката и за деня на бащата също се организираха пикници с обща трапеза, но без състезания.

В залата на Henley Town Hall още през 1947 год. се представят пиеските "Хайдутти", "Търся си жена", "Мене ме, мамо, змей люби", артистите в които са: Мара Маринова, Донка Маринова, Васил Василев, Стефан Генов, Васил Райков, Колю Киров, Стефан Копчев, Жорж Генчев, Трифон Стоянов и др.

Група българи взема дейно участие в карнавалната процесия през 1948 год. и по-късно също, която се провежда с цел набиране на средства за закупуването на Henley oval. Всички тези прояви са затвърждавали още повече желанието и решимостта за уреждането на Българския салон, на нашия български дом.

На 5 октомври 1958 год. се решава да се изгради сцена в българския салон. На събранието, състояло се на 12 октомври 1958 год., се взема решение салонът да се дава за ползване на желаещите за провеждане на лични празненства. По този начин той ще започне да изпълнява предназначението си и ще могат да се събират средства за изплащане на заема. Таксата за ползване на салона беше 10 австр. лири за членове на дружеството, като те поемат грижата за почистването му. Таксата за нечленове на дружеството беше 20 австр. лири. Стефан Генчев поема длъжността ДОМАКИН, за което му се заплащаха 4 австр. лири на вечер, когато салона се ползва от нечленове на дружеството. На 4 февруари 1959 год. длъжността домакин поема Георги Спирдонов, а на 6 февруари редовно избраният секретар Михо Желязков подава оставка.

На събранието, проведено на 18 февруари 1959 год. се решава да се въведат нови по-високи такси за ползване на хола, а именно: за членове 13 австр. лири, от които почистващият взема 5 лири и за нечленове на дружеството - 26 австр. лири, от които почистващият взема 10 лири.

По този начин българският салон (хол), макар и недовършен, започва да бъде търсено място за празненства. Често се наема от италианци за сватбени тържества, като понякога там се събираха до 800 човека.

Първата българска сватба, отпразнувана в хола през 1958 год., беше на Атанас и Стефка Атанасови.

За по-голямо удобство при ползване на салона трябваше да се помисли за изграждане на паркинг за колите. Членовете на дружеството положиха доброволен труд, за което заслужават голяма благодарност и особено онези от тях, които имаха камиони, тъй като за строежа на паркинга имаше нужда от много пясък и чакъл.

Салонът започна да се наема все по-често. Обикновено за имен ден се групираха няколко души за отпразнуването му. Например за Гергьовден, за Стефанов ден, всички българи са поканени, като разноските се разпределяха върху имениците.

Това, обаче, наложи закупуване на чаши, чинии, покривки за масите. Инициатива проявиха група жени, които успяха да съберат 168 австр. лири за покриване на тези нужди. Специална благодарност заслужават Мита Филипова, Пенка Желязкова, Анка Спирдонова, Бонка Николова, Мери Маринова, Веска Спирдонова и Гинка Маринова. А Димитър Генчев напра-ви щедър подарък - големият стенов часовник над входа на салона.

На 28 юли 1961 год. от Славянския комитет в България се получиха 35 грамофонни плочи. За нуждите на наемателите на хола се закупуват 200 пепелника. Решава се наемът за наемане от културни, благотворителни, религиозни и други организации в почивните дни да бъде 150 долара на ден.

С прискърбие трябва да отбележим, че на 17 март 1968 год. почина един от най-популярните и млад председател на дружеството Димитър М. Симеонов, избран на тази длъжност на 26 юли 1965 год.

През 1967 год. дружеството закупува пишуща машина с български шрифт, дава я за ремонт и я използва. През неделните дни обикновено мъжете работят безплатно около хола, например: Калужко Йончев докарва три камиона пълнеж

за попълване около сградата, разрива го с трактора и изорава мястото; Димитър Симеонов пръска тревата с гас; Марин Г. Маринов и Христо Караманов чистят тревата и разриват пълнежа, а синовете на Стойно Спирдонов - Джон и Крис режат тревата с машина.

През 1968 год. се отпечатва Устав за членство в дружеството, вземат се оферти за оформяне на тавана на хола, а наемът за външни наематели става 130 долара на вечер. Годишното събрание на 26 юли 1968 год. е с най-голямо присъствие - 80 члена и се решава Управителният съвет да се състои от 15 души. На същото събрание се дава право на свещеник Димитър Жеков Попов да отслужва в стаята църковни служби, но да не я ползва за погребения. Тук се извършва **кръщаването на Францис Димитрова през 1969 год.**

През 1969 год. се изгражда склад към хола, измазват се вътрешните му стени, решава се отзад на тревната площ да се поставят стълбове за баскетболно и волейболно игрище. За целта Калужко Йончев докарва безплатно 2 камиона пясък.

Поръчва се лента за **мис България (Диана Митева)**. Закупуват се 500 нови стола по 5.99 долара, а старите се разпродават по 70 сента всеки.

Редовно се организират вечеринки, балове, традиционни пикници за Великденските празници. През годините 1967, 1968, 1969, 1970 и 1971 се провежда конкурс за най-хубав и вкусен козунак.

На 25 юли 1969 год. са закупени 20 малки маси и 100 стола за стаята, за които женското дружество е заплатило 700 долара. Ремонтира се пианото. Провежда се бал, на който "Мис България" (Диана Митева) бива поканена да присъствува и да поднесе по едно цвете на всеки играч от танцовата група. Балът преминава много весело и успешно с чист приход 158.87 долара. Решава се следващата година в последната събота от месец юли да се проведе отново бал, като подготовка за него започне от рано.

На 17 август 1969 год. с курбан се отпразнува 20-ГОДИШНИНАТА от основаването на Българското Културно-Просветно Дружество и освещаване на хола. За целта се поръчват 8 агнета, 25 кг. кайма, 25 дузини хляб, много бира и вино.

През същата година се подновява кухнята, прокарва се инсталация за топла вода, купува се уред за затопляне на пайовете.

На 26 септември 1969 год. се провежда танцова забава, за която магазините в района дават следните подаръци:

- * Ламбо - месарят: свински бут с гарнитура;
- * Стойно Спирдонов: 1 маркуч за поливане и една мотичка със зъби за копаене;
- * Аптеката във Фулам: 1 ваза;
- * Шендон хотел: вечеря за двама;
- * Фризьорката Тереза от Гренч роуд: 1 правене на прическа на коса.

През 1970 год. се решава името и телефонният номер на хола да се поставят в

телефонния указател. Организира се турнир по белот.

През 1971 год. година се завежда книга с имената на при-тежателите на бонове и имената на техните наследници. През месец август 1972 год. Георги Палазов представя молба, подписана от 29 члена за закупуване от дружеството място във Вирджиния за построяване на български хол и там. По-късно се решава, че предложението е неуместно и непри-емливо.

През 1974 год. се поставя вентилатор в кухнята, изгражда се инсталация за топла вода. Сериозно се поставя въпросът за сцената в хола, като за тази цел се ангажират и младите инженери - българи Джон Митев и Джим Стефанов. Джон Митев изготвя плановете за сцената. През 1974/1975 год. женското дружество заплаща 2,500 долара за изграждането ѝ. Закупена е и огледална осветителна топка, направено е почетно табло с имената на дарителите.

Чрез Славянския комитет от България са получени букварчета за училището, книги, грамофонни плочи, художествени битови предмети. Поръчани са национални носии за танцовата група:

8 мъжки и 8 дамски, които пристигат през 1976 год. Закупе-на е картотека за имената и адресите на членовете.

Образува се и **младежки клуб** за младежи и девойки на въз-раст 14-25 год. под контрола на Българското културно-просветно дружество.

През месец август 1977 год. за пожизнени членове на Бъл-гарското културно-просветно дружество са обявени: **Марин Ганчев Маринов, Ганчо Лазаров и Ганчо Петков.**

На общо събрание на 25 юни 1979 год. е решено да се предприеме разширение на южната страна на салона - да се изградят два бара - за големия салон и за членовете на дружеството. За изготвяне на плановете за това разширение отново са ангажирани Джон Митев и Джим Стефанов. Асфалтира се мястото между хола и църквата.

Относно членската стая се взема решение да се дава под наем срещу 30 долара за различни цели без ограничение, а членската стая с бара - срещу наем от 50 долара за лични празненства на членовете.

През 1982 год. се поставят пердета в бара, в главната кухня се монтира нова газова печка, а печката в членската стая се модернизира. Редовно се правят ремонти и подобрения, изгражда се нова преградна стена в кухнята, монти-рат се врати на тази стена, ремонтира се покрива в малката стая, тоалетните, прожекторите, хладилника, климатиците, поставя се телефон в бара. За да се покрият тези нараст-ващи разходи, през месец май се взема нов заем от банката на стойност 6,000 долара. Увеличава се и наемът на големия салон, който става 550 долара за лица, които не са членове и 150 долара за членове.

Над вратата на малкия бар се поставя надпис и името на менаджера. **Първият барман е Чарлз Дънстан**, а след него е Иван Попов.

През 1983 год. се говори за изграждане на веранда над задната врата. Успешно се провежда Gentlemen's party, което донася чист приход от 1,120 долара. През следващите години тази инициатива отново се провежда няколко пъти с успех.

Членската стая се украсява с картини, подът се изчиства и лакира. Редовно се провеждат трудови дни за чистене на тревата, изхвърляне на боклука, ремонтване на счупени столове или маси. Например Калушко Йончев редовно оре тревната площ, изнася боклука, чисти пръстта, засажда дръвчета. През 1983 год. той е избран за вещо лице - seal holder. Благодарност за участие в работните дни се изказва също на Димитър Мисирджиев, Петър Петров и Димитър Грозев.

От месец януари 1984 год. наемът на големия салон се повишава отново и става 600 долара. Закупуват се нова прахосмукачка и телевизор за бара. През същата година Петър Петров въвежда книга за описване на всички проведени ремонти.

За реализиране на повече доходи, през месец ноември 1985 год. се подписва договор за 10 години с магазина Coles за използване на паркинга срещу заплащане от: 13,000 долара годишно за първата година; 14,000 долара за втората година и 15,000 долара за третата година, плащани всеки месец. За четвъртата година се договарят за 16,000 долара, а за следващите години според условията. От страна на Българското културно-просветно дружество договорът е подписан от председателя Сава Савов и секретаря Марин Маринов.

По същото време се поставят мраморни плочки в предната част на хола при цена 90 долара на кв.м. Сава Савов бива избран за представител на българската общност пред Migrant Resource Centre. В писма до членовете, по радиото и закачено в бара съобщение, се търси нов барман.

За пръв път е отпразнуван Гергьовден с много добро посещение, благодарение на добрата работа на организатора Петър Петров. Прожектиран е филмът "Хан Аспарух".

През месец февруари 1986 год. за барман е назначен Алек-сандър Тончев, а през месец април се поставя касов апарат.

Църковното настоятелство повдига въпроса за построяване на камбанария на църквата, но за съжаление общината не дава разрешение за това. Поръчват се значки за пожизнените членове на Българското дружество. През месец май се инсталира алармена система в бара и се закупува нов телевизор.

В отдела за емиграция на среща с австралийския консул в Белград, който отговаря и за България, присъства Джон Бенет. Консултът е дал информация, че 12 български семейства са получили визи за Австралия.

Големият салон (холът) се боядисва отвътре и отвън, на прозорците се поставят алуминиеви рамки и заплатата на чистача се повишава на 120 долара.

Господин Тропеано, който най-често наема хола, предлага през месец май 1986 год. да направи 40 кръгли маси, които ние можем да използваме безплатно, а за други наематели - срещу заплащане. Желанието му е да съхранява масите в гаража, като плаща наем. Той е изявил желание да наеме и хола за 5 години, като заплаща наем 500 долара на седмица. Това предложение не се приема.

Към този въпрос управителният съвет се връща през месец април 1987 год. На събранието на съвета присъства и г-н Петър Тропеано. Предлага се той да наеме хола за (5) пет години при наем 700 долара на седмица, след като всички предварително ангажирани

дати отминат, т.е. след около една година. При този наем г-н Тропеано се отказва.

На събранието през месец юни 1987 год. се решава да се изготви проекто-договор за даване на хола под наем на г-н Тропеано за 5 години с подновяване за още 5 при наем 600 долара на седмица. По-късно (март 1988 год.) той е готов да вложи около 50,000 долара за декориране и разкра-сяване на салона, като възниква необходимост и от склад, и от финансова помощ.

През месец юли 1988 год. барман става Иван Стефанов, а за бар-менеджер е избран Джон Спирдонов. За бара се закупува видео към телевизора. През месец ноември Джон Манчев предлага да организира футболен клуб за децата. На мястото на заминалия за Западна Австралия Денис Копчев в управителния съвет е избран Джордж Генов.

Заплатата на чистача се повишава на 140 долара. Завършва се верандата от задната страна на сградата на стойност 4,725.25 долара. Наемът на хола е повишен на 650 долара.

Послучай **40-годишнината** от създаването на Българското културно-просветно дружество, на 28 май 1989 год. се организира и провежда тържествен безплатен обяд, включително бира, вино и безалкохолни напитки. Присъствуват 250 души. По този случай дружеството получава 600 долара подарък от правителството на щата.

Тъй като се мисли за даване на големия салон под наем, Новата 1990 година се посреща за първи път в членската стая. През месец май 1990 год. г-н Тропеано изпраща писмо до управителния съвет с искане да наеме хола за 10+5+5 години срещу 26,125 долара на година. На събрание на 12 март 1990 год. управителният съвет разисква съвместно с г-н Тропеано конкретни въпроси по наемането на салона и евентуални подобрения в него. На това събрание се решава да се сложи обява във вестника за даване на Българския хол на дългосрочно наемане. Получават се около десет запитвания от други организации, които са съгласни да плащат по 800 долара на седмица. Тогава г-н Тропеано се съгласява да наеме хола за 5+5+5 години като заплаща 31,200 долара на година. За уреждане на всички подробности, документи и необходими ремонти на 7 май 1990 год. е назначена комисия в състав: Виктор Василев, Сава Савов, Джон Бенет, Тодор Владков, към които по-късно са включени още Марин Маринов и Тони Спирдонов. Договорът е подписан същата година.

Даването на големия салон на дългосрочен наем наложи отваряне на външна врата към членската стая. През 1991 год. се направи подновяване на членската стая и бара, а именно - сложи се мокет (капет) на пода в двете помеще-ния, а между тях (членската стая и бара) се постави сгъваема врата. Купиха се кръгли маси. Успешно се прове-доха модни ревюта с дрехи на магазина Оникс и наши мане-кенки-моделни. Менаджер на бара бе Виктор Василев.

На 15 март 1992 год. скъпи гости в българския хол бяха певиците от трио "Българка", кавалджията Теодоси Спасов и инструменталната група "Балкана". Сред разговори, обяд, въпроси и отговори, изпълнения на певиците и инструмен- талистите, прекарахме няколко незабравими и приятни часа.

За първи път българският консул (Капка Димитрова) присъст-вува на тържество в българския салон. На следващия ден беше концертът на състава в градската зала, където публи-ката бурно и заслужено ги аплодира за тяхното майсторско изпълнение.

Барман е Иван Ненов. Асфалтирането на паркинга е на стой-ност 20,000 долара. Дружеството е задължено да подаде документи пред данъчните власти и да заплати

годишен данък върху дохода за последните две години.

В края на месец септември 1992 год. в големия салон се организира вечеря с танци. За децата беше проведено мило тържество послучай деня на детето, на което се събраха над 60 деца. Имаше клоун, забавни игри, подаръци и богати закуски. Постави се въпросът за организиране на група в училището по български език и на танцова група. Благадариение на положения труд от отец Тодор Попов, Тодор Христов и Мери Маринова децата изнесоха програма на тържествения обяд послучай празника на българската просвета и култура, на 24 май 1993 год.

През 1993 год. се направи ремонт на покрива, който струваше 13,650 долара. Закупиха се и газови отоплителни печки. През последните две години работата на бара се подобри значително и носи печалба.

На тържествения обяд послучай националния празник на България - 3 март 1994 год. - наши гости в българския хол беше група парламентарни дейци от България, водена от Александър Йорданов, председател на Народното събрание. Срещата мина в много топла атмосфера, разменени бяха приветствени слова от председателя на българското културно-просветно дружество Сава Савов и от водача на делегацията. Имаше множество въпроси и непринудени разговори. Присъствуваша над 220 души. В състава на българската делегация участвуваше и телевизионен екип, който засне срещата и после тя е била излъчена по българската телевизия.

На 23 август 1994 год. в големия салон на българския хол беше проведено много успешно модно ревю с дрехи на известния български дизайнер от Сидней - Петър Мечев. Организираната беше безупречна - подреждането на салона, манекенки, музика, подиум, леки закуски, питиета от бара, лотария, подарък един костюм по избор от Петър Мечев (спечелен от Янка Спирдонова), вход 10 долара на човек и посещение от 320 души. Чистият приход от това много добре организирано и проведено мероприятие беше 2,700 долара.

През месец март 1995 год. бе направен абонамент за в-к "168 часа". По-късно се установи, че изборът не е много удачен и абонаментът бе подновен, но за вестник "Демо-крация". След няколко години и той бе спрял и вестници получавахме чрез българския консул в Сидней, от новодошли българи или гости.

Менеджер на бара бе Джон Спирдонов, а барман бе Красимир Ненов. За изграждането на верандата от предната страна на хола, за която се говореше и правеше подготовка от 1993 год., бяха дадени за обсъждане 3 ценови оферти: 77,500; 83,973 и 75,053 долара. Прие се последната, която бе на Джоди Милтенов.

През месец ноември от България пристигнаха безплатни тетрадки и учебници за учениците от българското училище. Дружеството заплати само пощенските разходи.

През месец октомври 1996 год. на организираните от Южна Австралия преолимпийски състезания по гимнастика, имахме щастието да видим двама български гимнастици - Христиан Иванов и Димитър Лунчев заедно с треньора им Георги Виденов. В това състезание участвуваха 6 отбора младежи и девойки, класирали се на олимпийските игри в Атланта, САЩ, а именно: отборите на Русия, Белорус, Съединените Амери-кански Щати, Китай,

Румъния, България и Австралия като страна-домакин.

Освен официалните срещи и разходки, уредени от организаторите, българските спортисти бяха топло посрещнати като наши гости в българския хол, приети в някои български семейства и горещо аплодирани на самите състезания. Голяма гордост и за нас беше спечеленият от Христиан Иванов златен медал на висилка. Най-голямо внимание и време им отдели семейството на Янка и Джон Спирдонови.

Друго интересно и много успешно представяне на Българското културно-просветно дружество беше участието ни в организираната от кмета на Аделаида етническа изложба под надслов "Коледа по света". Всяка нация, желаеща да покаже типичните си традиции за Бъдни вечер и Коледа, разполагаше с палатка, в която да подреди коледна трапеза и да украси по свой начин коледна елха. Ние се постаряхме доста и нашата палатка беше една от най-привлекателните за посетителите.

Масата ни, покрита с бродирана покривка, беше красиво подредена с типичните постни български ястия за Бъдни вечер: боб, пълнени постни чушки, пита, тиквеник, сушени плодове, орехи и ябълки, туршия и пуканки, чесън и лук. Всички те имаха надписи и обяснения защо ястията са пост-ни. Наред с тях бяха подредени месните за Коледния обяд, надписани и с необходимите обяснения. На стените на палатката бяха окачени картата на Република България, една национална женска носия, рисунки на децата от българско-то училище с Коледен мотив. От другата страна беше коледната елха, богато украсена с пуканки, панделки, орехи в лъскави разноцветни хартии. През цялото време звучаха български коледни песни, а Десислава Димитрова, Марта и Галя Петкови и Нина Оркина, облечени в национални носии, играеха хоро около масата и елхата, като увлякоха в хорото и много от нашите посетители. Това беше на 26 и 27 ноември 1997 год., дните в които Румяна Тонева, Мери Маринова, Ванчи и Стенли Стефанови, Пепа и Илия Петкови, Мария Стефанова, Недка Копчева, Недка Райкова и много други бяха неотлъчно там, черпеха посетителите с пуканки и разясняваха всичко на интересувашите се.

През месец март 1998 год. в дните на Фестивала на изкуствата участие взе и групата на Юри Юнаков, изпълняваща български народни песни. Съставът на групата беше много интересен: от САЩ пристигна Юри заедно с три американки. Двете от тях говореха български език без акцент и изпълняваха български народни песни, а третата свиреше на флейта. От България към групата се присъедини акордеонистът Руско Русев. След успешни концерти в града и околностите, група-та гостува и в Българския хол, където с песни и хора беше създадена много топла атмосфера.

Подобно беше и гостуването на народните певици - триото "Сестри Бисерови" от България. Те участваха във фолклорния фестивал във Виктор Харбър в началото на месец октомври 1998 год. Програмата им беше много наситена и не им позволи да ни гостуват в Българския хол. За сметка на това голяма част от нас посетихме концерта им в Аделаида, горещо ги аплодирахме, играхме хора и си направихме общи снимки.

По същото време за нуждите на дружеството се закупиха факс-машина, диктофон за радиопрограмите и нов радио-касетофон. За наемателя се изгради допълнителен склад.

Положиха се специални усилия за подобряване оборота на бара. Предложи се на

младежите да организират диско-вечери при удължено работно време и с намалени цени на напитките. Идеята се оказва доста сполучлива и тези диско-вечери в последната събота от месеците станаха почти традиционни. С това се осигуриха подходящи условия за младежки увеселения и се подобри работата на бара. Специално трябва да споме-нем имената на Том Михнев, Антон и Любен Тоневи, Иван и Красимир Ненови, Христо Попов, Джефри Бенет и други, спомогнали при организирането и провеждането на тези вечери.

Във връзка с организирането на тържественото честване на 50-годишнината от създаването на Българското културно-просветно дружество, беше извършена колосална подготовка месеци напред. Редовно се провеждаха съвместни заседания на мъжкото и женското ръководства, търсеха се най-добрите и най-подходящите инициативи за този специален празник. Издирваха се стари снимки, илюстриращи събитията през изминалите години. Подготвяха се юбилейни сувенири. Всеки беше натоварен да свърши някаква задача. Това беше решаващото условие за успеха на тържеството.

БЪЛГАРСКО ЖЕНСКО ДРУЖЕСТВО

На 28 май 1965 год. беше основано и **Българско женско дружество** като клон на Българското културно-просветно дружество. Целта на женското дружество беше да се създаде културен отдел, който да организира забави, вечеринки, маскаради, пикници, българско училище, библиотека, танцови и спортни групи. Избрано беше ръководство в състав:

Председател -	Ценка Георгиева
Зам. председател -	Ганка Динкова
Секретар -	Здравка Генова
Касиер -	Мери Маринова

Контролна комисия: Роза Попова
Ганка Димитрова

и комитет в състав: Миланка Петрова
Веска Спирдонова
Николина Лазарова
Недка Копчева
Мери Йончева
Гинка Маринова
Кина Симеонова

Още на второто събрание на женското дружество се взеха решения за организиране и провеждане на вечеринка с артисти отвън, с оркестър и певец, с украсяване на хола, със закуски и с подаръци за танцьорите. Вечеринката премина при голям успех през месец август 1965 год. и донесе чиста печалба от 143 австралийски лири. Това окуражи женското дружество и то започна подготовка за организиране на забава на 8 септември 1965 год. послучай 16 години от основаването на Българското културно-просветно дружество.

Междувременно със събраните средства се закупуват чинии, чайник, самовар (който и сега се ползва). Организира се и Коледно празненство за децата, за което се закупуват шапки, свирки, балони, гerdани. Замисля се и посрещането на Нова година - 1966 - с организиране на сурвакарчета. За целта Миланка Петрова се ангажира да направи сурвакници.

За събиране на средства се измислят най-различни начини: наддаване на подарени от членките предмети, изработване и продаване на престилки, входни билети за забавите, билети за лотария и т.н. До края на 1965 год. женското дружество има вече 219 австр. лири в банката.

На събрание на Управителния съвет от 26 юли 1965 год. се разглеждат условията за членуване в женското дружество. Решава се, че членки на женското дружество могат да бъдат само съпругите на редовни членове на дружеството.

На много от новогодишните тържества са наддавани подарени напитки и цигари от някои хотели и организации. Например при посрещането на 1966 год. са наддавани:

- * 1 дузина бира, подарена от Шендон хотел
- * 1 бутилка вино и 1 бутилка бренди, от Гренч хотел
- * 1 кутия локум и 1 картон цигари, от Стар Гросер
- * 4 дузини бира, от Рамсгейт хотел
- * 2 дузини бира, от Морфитвил хотел
- * 1 количка, подарена от Асосиейшн.

Тази практика става традиционна за всички пикници и тържествени случаи. Със забава се отбелязва и 3 март - денят на освобождението на България от турско робство.

Елена Стоянова предлага да се помисли за тържество послу-чай 24 май - денят на българската просвета и братята Св. Св. Кирил и Методий. Тя се ангажира да подготви децата от Вирджиния за този празник и предлага другите членки да организират децата от Аделаида.

В края на 1966 год. женското дружество взема активно участие при подреждането на български битов кът по време на организираната в Университета първа в Аделаида и в Австралия изложба на български картини. Нели Манафска подарява на Българското дружество 6 (шест) картини по мотиви от българския бит, а Радка Стайкова подарява рамки за тях, за да бъдат окачени в българския салон.

На общото събрание от 26 юли 1967 год. се изказва благо-дарност на женското дружество за заплащането на шкаф, пердета и мушамата в коридора и малките стаи на новата постройка.

На свое събрание през 1968 год. женското дружество решава да организира Коледно тържество за всички с вход 1 долар на човек. Всеки си носи предпочитана храна, а питиета се продават в хола.

През месец ноември 1968 год. Славянският комитет от България изпраща писмо, в което предлага да ни достави български учебници за училището, български прочитни книги за библиотеката, записи на народни песни, хора и ръченици, предмети от ковано желязо и от пирографирано дърво за подреждане на българския кът. Женското дружество решава да

поиска български национални носии за танцовата група.

Събранията на женското дружество се разнообразяват, като се провежда демонстрация от представител на Червения кръст за даване на първа помощ на пострадали; правят се дарения за Червен кръст и домове за деца-инвалиди; започват да се четат разкази; казват се стихотворения и полезни домакин-ски съвети; играят се забавни игри; подготвят се есели сценки за вечеринките, организират се обяди и екскурзии.

През 1971 год. в Government House се провежда изложба на ястия от различните националности в Южна Австралия. Бъл-гарското дружество се представя с пълнени чушки, тиквени-ци, спаначници и торта, приготвени от Янка Шопова, Недка Копчева, Стефанка Атанасова и Мария Хаджииванова.

През 1972 год. с пари от женското дружество (205 долара) се закупува магнетофон, който спомага за по-весело проти-чане на митингите, забавите, а също така служи и на тан-цовите групи. Всяка година се провежда бал през месец август, а през месец април - танцова забава. Дружеството закупува и монтира нова електрическа печка за кухнята и маса за пинг-понг, мрежа, топки и хилки за младежите.

Отец Димитър Попов посещава някои от сбирките на женското дружество, изнася беседа на тема "Ролята на жената в семейството, нейните права и страдания", започва да учи жените на религиозни песни, с което може да се каже ,че се прави опит **за организиране на църковен хор (1976 год.)**. На членки на дружеството, постъпили в болница на лечение, редовно се изпращат картички с пожелание за бързо оздра-вяване.

През месец април 1974 год. 40 жени от дружеството посеща-ват студиото на телевизионен канал 9 и на място се запоз-нават с начина на телевизионните предавания. Правят се екскурзии в околностите.

По писмена покана от училищата в Morphettville и Хайд парк Асосиейшн женското дружество решава да участвува с нацио-нални битови предмети и храни. Целта на тази изложба, проведена през месеците октомври и ноември 1976 год., е запознаване на австралийските деца с културата на други нации и събиране на парични средства за училищата.

Участие с национални ястия женското дружество взема и при официалното откриване на Фестивалния театър през месец март 1977 год. от Нейно Величество Кралица Елизабет II. Решава се печалбата от продажбата (406 долара) да се даде на танцовата група. Женското дружество предоставя и сумата от 3,000 долара за закупуване и инсталиране на климатична инсталация в българския салон.

По случай деня на Австралия, 25 януари 1978 год., в парка пред Фестивалния театър е уредена изложба на национални ястия и битови предмети, в която успешно участие взема българското женско дружество. Николина Лазарова, Бонка Николова и Недка Копчева неуморно през целия ден дават обяснения на интересуващите се за българския бит и обичаи. Изложби през същата година са уреждани в Спестовна банка и в салоните на Маер.

На 19 ноември 1978 год. във Вирджиния се провежда освеща-ване на жетварския сезон и изложба на национални ястия. Женското дружество взема също участие с продажба на български ястия, като доходът се подарява на комитета на училището. Свещеник

Михаил Ковашки участва в освещението на жътвата. Същото мероприятие се провежда с успех и през следващата 1980 год., като от продажбата на българските ястия са получени 100 долара за училището във Вирджиния.

Постепенно културните развлечения се разнообразяват, като например освен изложби на български ястия, се организират и провеждат базари на дребни предмети, на пластмасови, медни и глинени домакински съдове, модни ревюта, хавайски вечери, обеди на женското дружество послучай Коледа и годишнини от организиране на дружеството, екскурзии до исторически места, посещение на печатницата на вестник "Advertiser".

През 1981 год. **Дороти Василева (Дай)** се кандидатира за участие в конкурса "**Мисис Южна Австралия**" и замолва женското дружество да я подкрепи в мероприятия, организи-рани от нея в полза на домове за деца-инвалиди. По този повод през месец март 1981 год. в малката стая на българ-ския хол се провежда утринно ревю на детски дрехи с чай и закуски; през месец юни посещение на филм в Glenelg с обяд; а през септември - отново в българския хол - модно ревю за дамски дрехи. Всички тези мероприятия са добре организирани и преминават при голям интерес и с успех.

През месец септември 1981 год. за пръв път се организира **курс по българска бродерия** с ръководител Бойка Манасиева. Записват се 8 жени, като всеки урок струва 1 долар, а за материи и конци се заплаща отделно. **Първата сбирка на курса по българска бродерия се провежда на 10 септември 1981 год.**

През месец март 1982 год. женското дружество организира екскурзия с автобус до Murrumbidgee bridge и оттам разходка по реката с параходче и обяд. На 19 юни в хола се провежда "Кантри уестърн" бал, от лотарията на който първата награда (пътуване за двама до остров Кенгуру) се печели от Денис Иванов, втората награда (вечеря за двама) се печели от Виктор Василев и третата награда 20 долара печели Джон Бенет.

През месец март 1983 год. женското дружество провежда екскурзия със самолет до остров Кенгуру, а през месец май се замисля ревю на старомодни дрехи. За лотарията на Коледа се купват големи награди: цветен теле-визор, кафе-машина и фотоапарат.

Във връзка с честването на 150-годишнина от създаване на щата Южна Австралия етническият музей дава идеята да се организира голяма изложба от стари предмети от всяка нация и да се изложи по едно пано, изработено по битови мотиви. Представителка на музея посещава през месец април събра-нието на женското дружество и предлага на българската нация да вземе участие в това мероприятие. С писмо от юли 1985 год. Емиграционният музей кани наш представител на събрание по същия въпрос. Женското дружество избира за наш представител Ванчи Стефанова. На това обсъждане в музея става ясно, че паното трябва да бъде готово до месец де-кември 1985 год. и ще бъде изложено през месец април 1986 год.

Творческият проект за паното е разработен от **Марк Бенет**, а изработката му е възложена на професионална бродирачка.

На откриването на изложбата присъствува цялото ръководство

На 23 май 1992 год. в членската стая беше подредена и открита изложба "Български бит и изкуство". Красиво аранжирани бяха покривки и карета с българска бродерия, национални носии, бродирани рокли и блузи, дантели, кукли, медени, дървени и

керамични съдове и предмети, книги, показващи природните красоти на България. Имаше подредено легло, маса с битови прибори за хранене, а по видеото се показваха изпълнения на известни български ансамбли за народни песни и хора. Непрекъснато на посетителите се предлагаха чай, кафе и мекици, направени от Донка Ботева. Изложбата беше отворена и на 24 май и посетена от над 150 души. Тя предизвикваше искрен възторг, особено у гостите от други националности и направи името на българите по-популярно и уважавано.

На организираното пред Фестивалния театър честване между-народния ден на детето на 23 октомври 1993 год. женското дружество се представи с много богата кулинарна изложба-базар. Въпреки, че времето беше ветровито, Ванчи Стефа-нова, Рона Бенет, Велма Бенет, Зина Спирдонова и Даниела Христова обслужваха клиентите през целия ден. В приготвянето на българските специалитети взеха участие 25 жени. От продажбата им бяха получени 170 долара.

На 4 декември 1993 год. Вики Забуковец представи пред Музея на емигрантите книгата си "Второто заселване". Тя помоли женското дружество да ѝ помогне в организирането на закуските и обслужване на гостите. Това беше извършено с удоволствие и представянето на книгата мина много успешно. В знак на благодарност Вики Забуковец подари на женското дружество 30 долара.

На редовното събрание на женското дружество на 3 май 1995 год. бе отбелязана **30-та годишнина** от създаването му. За тази цел събранието имаше особено тържествен дневен ред. С писмени покани бяха поканени всички бивши председателки на женското дружество, а именно: Ценка Георгиева, Николина Лазарова, Недка Копчева, Велма Бенет, Миланка Петрова, Жана Китчин и, естествено, настоящата председателка Ванчи Стефанова. В пълен състав беше първият комитет: председа-телка Ценка Георгиева, зам. председателка Ганка Динкова, секретарка Здравка Генова, касиерка Мери Маринова и членове на първото ръководство: Миланка Петрова, Веска Спирдонова, Николина Лазарова и Недка Копчева. На всички присъстващи беше подарена сувенирна ваза с перлено украшение - символ на 30-годишнината. В лотарията беше включена огърлица с перла, която се падна на Влада Динова. Здравка Генова прочете протокола от първото събрание - протокол №1 от 28 май 1965 год. Направени бяха много общи снимки.

Във връзка с тази годишнина Парламентът на Южна Австралия подари на женското дружество 600 долара, към които дру-жеството добави още малко и бяха закупени прахосмукачка и микровълнова фурна.

На събранието на 6 септември 1995 год. лекарите от българ-ски произход д-р Диана Митева и д-р Крис Илиев изнесоха много полезни лекарски беседи на теми, вълнуващи жените: артритно заболяване, високо кръвно налягане, влияние на нивото на холестерин в кръвта за инфаркт и мозъчен кръво-излив. Д-р Диана Митева носеше апаратче за измерване на холестерин и направи замервания на всички желаещи.

На 7 август 1996 год. д-р Диана Митева отново посети събранието на женското дружество

и изнесе здравна беседа на тема "Остеопорозис" и с донесения от нея апарат за кръвно налягане направи замервания на желаещите.

През месец октомври поканихме фирмата "Бесемер" да демон-стрира кухненски съдове, а през месец декември женското дружество заведе лекуващото се тук момиче Соня Гиздова и майка ѝ Тая Гиздова на вечеря в хотел Финдон.

Женското дружество активно участвуваше и при събирането на парични помощи за България, при посрещането на гостуващи български групи, при организирането и провеждането на 50-годишния юбилей на Българското културно-просветно дружество.

ТАНЦОВИ ГРУПИ

Любовта на българина към песните, хората и ръченицата е известна от древни времена. И нашите сънародници в Адела-ида пееха и играеха хора на всяко увеселение, дори преди създаването на дружеството и изграждането на салона. Пееха и играеха жените и децата още през края на 20-те и в началото на 30-те години в шедовете и на поляната, на сватби, пати и пикници. Тъй като музика нямаше, пееха си самите танцьори. После се появиа грамофонните плочи с 98 оборота, донесени от България, но пеенето при игра продължава-ваше. През 40-те години се сдобихме с грамофони, които поддържаха постоянния ритъм на мелодиите и улесняваха танцьорите.

През време на войната не пристигаха никакви българи и никакви нови плочи. Но в началото на 50-те години имахме щастието да посрещнем нови българи, които ни донесоха нови записи. По-късно няколко семейства имаха възможност да посетят родните си места и да вземат още грамофонни плочи с 45, а после и с 33 оборота.

Винаги се е мислело за образуване на танцова група, която да участвува във фестивалите и да изнася концерти за прослава на кръшните български хора и ръченици. И в началото на 1960 год. група жени решиха да се организират за изпълнение на хора и ръченица. За това много помогнаха наскоро дошлите от България Здравка Генова и Янка Шопова, които бяха играли хореографски танци.

Първата българска танцова група се състоеше от 8 жени:

Недка Копчева, Мери Маринова, Ганка Динкова, Николина Лазарова, Кина Симеонова, Гинка Маринова, Янка Шопова и Здравка Генова. Репетициите си тази група провеждаше в шедата на Недка Копчева, а после в българския хол, след построяването му.

Първото изпълнение на тази група на новопостроената сцена в Българския хол беше послучай празника Свети Свети Кирил и Методий на 24 май 1960 год. Изиграна беше "Панагюрска ръченица". Това изпълнение достави голяма радост на всички присъстващи.

Тази танцова група продължи да съществува и през следващи-те години, като същевременно беше организирана и танцова група от 4 млади девойки: Сузи Лазарова, Диана Лазарова, Нели Симеонова и Ванчи Копчева. По покана на Радка Митева през 1961 год. групите изнасяха концерти и във Вирджиния на различни чествания, като са се включвали и няколко мъже, например Димитър Симеонов. Това беше първото и пос-ледно съвместно изпълнение, поради което не са запомнени имената на всички участвували мъже. Радка Митева подпомог-на групата, като уши престилки в красиви ярки цветове.

С това дрехите на танцьорките се разкрасиха, понеже те имаха само копчинени бродирани

национални блузи и черни поли. Тези престилки се използват и сега.

През 1962 год. групата на девойките е поканена да изнесе концерт в детска програма по телевизионен канал 9. В групата се включва и Диана Митева, а хореограф е Мери Маринова. Вълнуващите изпълнения на децата на всеки празник на славянската писменост и братята Св.Св. Кирил и Методий засилват интереса и желанието на все повече деца да вземат участие в танците или да свирят на музикални инструменти. Програмите стават все по-интересни, а репетициите - редовни.

През годините 1964 и 1965 групата нараства още повече и се формират две детски групи - под и над 12 годишна възраст. Управителният съвет на Българското културно-просветно дружество определя през 1966 год. за хореографи Янка Шопова, Здравка Генова и Мери Маринова. През 1968 год. танцовите групи вече са три и вземат участие във фестивала на изкуствата в Elder Park. Вземат участие 18 девойки, 3 жени, 1 младеж и 3 мъже. Водят се от Иван Денчев, който по това време е в комитета на Good Neighbour Council, която организация работеше за издигане на артистичните таланти на вече по-големите етнически групи в Австралия. През същата 1968 год. нашата група беше поканена да вземе участие във филм по телевизионния канал 9.

Дошлият в Австралия през 1969 год. Георги Михнев, който беше участвувал в танцов състав в България, постави с девойките много игрилото Дайчово хоро, в което те танцуват с кошнички рози. Това хоро се изпълняваше непрекъснато през последните 30 години от различните групи.

През 1970 и 1972 год. българската танцова група взема участие във Фестивала на изкуствата, в процесията по Henley Beach, а през 1973 г. играе на Henley High School oval и в Кадина. През 1972 год. Славянският комитет от България изпраща безплатно нови красиви дамски и мъжки национални костюми. През 1975 год. танцовата група играе на Баварския фестивал в M.Gambier и пред Фестивалния театър в Аделаида.

Под ръководството на Мери Маринова и Янка Шопова групата взема успешно участие в баловете на българското културно-просветно дружество. Особено сполучливо е представянето ѝ на церемония за приемане на австралийски поданици през месец септември 1976 год.

За 3-4 години броят на участващите деца нараства извънредно много. През 1977 год. те са вече 70-80 деца, като участвуват все по-успешно в редица фестивали, балове и други инициативи. Това наложи да се закупят допълнително още национални носии за децата, в които те изглеждаха изключително красиви.

За по-добрата им подготовка се създаде **Танцов клуб**, като женското дружество избира на свое събрание от 8 юни 1977 год. за ръководителки: Мери Маринова и Янка Шопова, а за помощнички: Елена Русева, Фана Петкова, Елка Върбанова, Диана Бенет и Ненси Василева. Включват се и други майки за подпомагане подготовката и организацията на репетициите и представленията на танцовите групи. Провеждат се и инициативи за събиране на средства за купуване на носии и цървули, които не издържат на многобройните представления.

При честването на 100-годишнината от освобождението на България от турско робство - 3 март - бяха събрани 2,000 долара за танцовата група.

Многобройни са проявите на танцовите групи през 1977 год. Нека да споменем, например: на тържествата за Деня на Австралия, за приемане на нови австралийски граждани, при откриването на Фестивалния театър от кралица Елизабет, на футболния парк в West Lakes, на голям концерт на етничес-ките групи пред Фестивалния театър, по телевизионния канал 7, на Фолклорна фиеста.

А през 1978 год. по-важните участия на нашите групи са в: Фестивал в Морган по случай жътвата, Фестивал на Бавария в Mount Gambier, Деня на Австралия, прием на кмета във Woodville, училището в Seaton Park, първоначалното училище в Seaton, клуба на девойките по калистеника в Seaton, Експо в Wayville.

Последното изпълнение на тази група е на празника за 24 май 1978 год.

Впоследствие, на събрание на женското дружество от 12 юли 1978 год., с цел продължаване на репетициите, за ръководи-телка на танцовата група е избрана Здравка Генова. С помощта на комитета от майките на танцьорите заниманията продължават успешно. На 5 август танцовата група взема участие в програма, изнесена от различни етнически групи пред Фестивалния театър. За разнообразяване на програмата се подготвя и представя българска седянка, преминала при голям успех. Във фоаето на театъра е уредена битова излож-ба и е демонстрирано ръчно предене на вълна и плетене. Красивите български танцьорки с кошнички в ръце раздаваха рози на зрителите.

По-късно за ръководителки-учителки на танцовите групи биват избрани и утвърдени от Управителния съвет следните:

Кярол Копчева и Румяна Стефанато - за голямата група
Рилка Върбанова - за средната група
Стефка Върбанова - за малката група
Джани Стефанова - за най-малките.

Ник Лазаров е предложен и избран за представител на управителния съвет в комитета на танцовите групи. През месец декември 1979 год. Рилка и Стефка Върбанови си подават оставките като учителки. Решава се децата от голямата група да участвуват във фестивала по случай деня на Австралия, във фестивала на изкуствата, във вечеринка във Вирджиния за събиране на помощи и във фолклорни прояви в Аделаида.

През месец август 1980 г. Румяна Стефанато предлага включ-ване на танцовите групи във Фолклорното дружество на Аделаида, с цел групите да вземат участие в повече чест-вания и при различни поводи. Представител на управителния съвет в комитета на танцовите групи е Иван Денчев. Той става също представител на българското дружество пред Ethnic Community Council и пред Фолклорното дружество на Аделаида. Танцовата група наброява 25 деца. За ръководи-телка се връща Мери Маринова, която приема това задължение поради голямата си любов към българските танци. Тя, както и другите, не може да си представи тържествата в Българския хол за 24 май без изпълнението на българските хора. С по-мощта на Румяна Стефанато в продължение на около 3 години те издирват нови мелодии, стъпки и фигури и изпълненията на българските хора в хола и извън него продължават. Коми-тетът на майките вече не съществува.

През 1983 год. беше организирана една много ентузиасирана женска група от 12 жени, която в продължение на няколко години успешно представяше красивите български танци. Хореограф беше Мери Маринова с помощник Румяна Стефанато.

Групата даваше концерти на тържествата в българския хол, училищни празненства, за подпомагане на различни нации в благотворителни мероприятия, участвуваше във фестивали.

През 1984 год. беше организирана и една младежка група от 4 момчета и 4 момичета. Тя изпълняваше български танци в продължение на около 3 години. Незабравимо ще остане съвместното изпълнение на женската и младежката групи при честването на Деня на Австралия през 1986 год. в Елдер парк.

Междувременно от месец март 1985 год. ръководител на малката танцова група става австралиеца Дейвид Уеб, като му се заплащат по 20 долара за два часа. По-късно същата година е ангажирана австралийската учителка Бевърли Барнис срещу заплащане 40 долара на вечер - за 2.30 часа. Трябва да споменем и името на Ив Моро от френска Канада, който също обичаше всичко българско, и при своето посещение тук, научи групата на нов игрив танц. Децата изпълняваха бъл-гарските танци на тържествата послучай празника на прос-ветата 24 май и празника на църквата 15 октомври. Взе се решение сметката на танцовата група да се води от Велма Бенет и Мери Маринова.

В началото на 1993 год. наскоро дошлият със семейството си Тодор Христов, бивш танцьор от известния в България състав на завод "Найден Киров", започна да се занимава с танцо-вите групи като хореограф главно на голямата група. Тя се състоеше от 6 момчета и 9 момичета. Освен на тържествата в хола, групата имаше концерти в Renmark (през септември) и в Mount Gambier (през ноември) 1993 год. на фестивала на Синьото езеро. През 1994 год. групата направи две пъту-вания до Port Pirie, участие в концерта в Town Hall-Аделаида послучай международния ден на семейството, учас-тие във фолклорния фестивал във Victor Harbor и послучай международния ден на детето.

Женското дружество пое организирането на многонационалния танцов концерт, който се проведе на 15 юни 1996 год. в големия салон на българския хол. Участвуваха три танцови групи: сръбската, руската и българската. Жените приготвиха много и разнообразна българска храна - баница със сирене, със спанак и с тиква, сладкиши, печени наденици, много салати, които се продаваха на присъстващите, а барът предлагаше разнообразни напитки. Входните билети бяха по 8 долара. Концертът беше много интересен и успешен.

В момента е сформирана детска танцова група с хореограф Мери Маринова. Ние всички вярваме, че българските хора и ръченици винаги ще се играят с удоволствие от стари и млади.

БЪЛГАРСКА ЦЪРКВА

Разговори за изграждане на българска източно-православна църква в Аделаида са водени дълги години. В годините 1948-1950 тук пристига първата вълна след завършване на Втората световна война от български емигранти, които идваха от различни лагери за бежанци от Германия, Австрия, Италия, Турция и Гърция. Те бяха с различни професии - специалисти с висше образование, търговци или земеделци, чиито земи бяха колективизирани след 9 септември, когато Съветската армия влезе в България.

Те, както и дошлите по-рано през 30-те години български емигранти, които вече се бяха установили успешно, чувству-ваха потребност от своя църква, в която да изповядват своята религия, да венчават младоженците, да кръщават децата си, да се причестяват, да

извършват опела, панахи-ди, служби за Коледа и Великден или просто да запалят свещ пред иконата. По спомени на по-възрастните ни сънародници това те са извършвали частично в шедовете или в други църкви - сръбска, руска, англиканска. Това са били руската православна църква на Whitmore Squere и по-късно сръбската православна църква на Port Road, Woodville.

Между новопристигналите през 1949 год., които работеха във фабрики, като чистачи в болниците и други подобни дейнос-ти, беше и свещеник Стефан Вълчев. Той става връзката между "старите" и "новите" българи, като ги посещава след работа или в почивните дни и води дълги дискусии относно всичко, което засяга живота им.

През месец юли 1951 год. в Аделаида пристига владиката за българите в Северна Америка и Австралия със седалище в Ню Йорк, Андрей Велички. Самият той е емигрирал в САЩ през Истамбул, където имало установени две български църкви. "Дядо" Андрей идва на посещение в Австралия по покана на отец Филипов, който е първият български свещеник в Мелбърн.

Група българи от Аделаида, заедно със свещеник Стефан Вълчев, посрещнали Владиката на летището и го завели в къщата на Петко Копчев, където останал до края на престоя си в Аделаида. "Дядо" Андрей кръстил в руска църква някол-ко деца, между които четири от внуците на Петко Копчев.

През същата 1951 год. Владиката Андрей основал български църковен съвет "Света Петка", но отбелязал, че българската общност трябва да изгради църквата със собствени финансови средства. В църковния съвет влизали: протоирей д-р Стефан Вълчев, Павел Попигнатов, Петко Копчев, Сава Савов, Атанас Атанасов, Иван Денчев, Иван Върбанов, Еди Пилишаров и Йор-дан Шопов. Обаче, поради липса на средства и на назначен свещеник, нещата спрели дотук.

Владиката Андрей Велички посещава Аделаида отново през 1964 год. Той свиква събрание на църковния комитет в къщата на Стефан Колев във Вирджиния. На това събрание се избира нов църковен комитет в състав:

Председател	Стефан Вълчев
Секретар	Тодор Хаджииванов
Касиер	Диню Караиванов
Членове:	Стефан Колев
	Борис Стоев
	Димитър Борделов
	Панайот Гугушев
	Георги Палазов
	Димо Георгиев
	Руси Русев
	Атанас Стойчев

"Дядо" Владика обещава да изиска от Светия Синод да изпрати свещеник за нашата общност. След няколко месеца Стефан Вълчев получава писмо от Светия Синод, че свещеник Димитър Жеков Попов е назначен за свещеник в Аделаида. В писмото се посочва също, че българската общност трябва да му осигури жилище и средства за живеене за определен период от време. Стефан Вълчев и Тодор Хаджииванов изра-ботват необходимите документи за Имиграционния отдел. На скоро

след това, на 20 октомври 1967 год. за голямо съжаление на близките му неочаквано умира свещеник Стефан Вълчев.

Отец Димитър Жеков Попов пристига в Аделаида със семейството си през месец юни 1968 год. Той е посрещнат от членове на църковния комитет и настанен в къщата на Тодор Хаджииванов. Първите църковни служби (както споменахме вече) отец Димитър Попов провежда в малката стая на Българския хол.

На 9 август 1968 год. се провежда учредително събрание, на което се изработва устав на Българската православна църква. Избира се църковно настоятелство в състав:

Председател - енорийският свещеник Димитър Ж.Попов
Зам.председатели - Тодор Хаджииванов и Атанас Лейков
Секретар - Иван Денчев
Зам. секретар - Георги Спирдонов
Касиер - Йордан Ботев
Членове: Кирил Кошничаров и Васил Райков
Контролна комисия: Еню Копчев, Христо Ангелов и
Атанас Костадинов

Сериозно с въпроса за изграждане на българска църква се ангажират Иван Денчев, Ганчо Петков, Иван Маринов, които по-късно стават и дарители на църквата.

На 27 август 1970 год. Иван Денчев предлага да се построи в дворното място на хола сграда за нуждите на Българската православна църква. Предлага се финансирането да бъде от доброволни дарения. По закон постройката остава собственост на дружеството. Проведено е тайно гласуване, при което се получава равенство на гласовете - 37 души "ЗА" и 37 души "ПРОТИВ". Затова се свика друго общо събрание на 30 септември 1970 год. на което отново е разискван въпросът за построяване на българска църква. Отново е проведено тайно гласуване, при което се получиха 34 гласа "ДА", 31 "НЕ" и 1 невалиден. По този начин предложението за построяване на българска църква беше прието и се пристъпи към подготовка за строеж.

Планът за сградата на църквата е изработен безплатно от архитект Роберт Александър Забуковец - внук на отец Стефан Вълчев. През месец юли 1972 год. се възлага на Ганчо Петков да ръководи строежа, който построява сградата също безплатно. Избира се строителен комитет в състав: Марин Г. Маринов, Калушко Йончев и Виктор Василев.

Първият основен камък е положен на 13 август 1972 год. Българската източно-православна църква "Света Петка" бива изградена в годините 1972 и 1973 год. на стойност само 15,123 долара и 37 сента, поради доброволния труд на всички участници.

Първата служба в новопостроената църква "Света Петка" свещеник Димитър Попов провежда на 22 април 1973 год.

Постепенно след 1968 год. се организира църковен хор, чиято първа ръководителка е Златка Попова, съпругата на отец Попов. След заминаването им за Канада през 1974 год. хорът се поема от Виктория Забуковец, която от дете е пяла в църквата, където е служил баща ѝ Стефан Вълчев. Други участници в църковния хор са били: Иван Денчев, Елка Върба-нова, Любен Тодоров, Янка Шопова, Кирил Танков, Димитър Петров, Недка

Копчева, Николина Лазарова, Бонка Николова, Евелина Манасиева и попадите Златка Попова, Мария Ковашка и Бойка Манасиева. В последните години се присъединиха още Катя Хаджииванова, Иванка Хаджигонова и Мария Стефанова.

Освещаването на църквата е извършил **Главничкият Епископ Симеон на 27 юли 1975 г.** Помагат му отец Михаил Ковашки и отец Александър Попов, който служил в българската църква в Мелбърн. За случая нашият любителски хор е подпомогнат от Мария Попова и двете ѝ дъщери и от специалните гости от Мелбърн: оперната певица Надя Афеан и Тихомир Тихов. Литургията и пеенето са дълбоко вълнуващи. В края на службата Епископ Симеон връчва отличия, изпратени от Патриарх Максим, на членове от българската общност, допри-несли за организирането на църквата, за българската култура и за общността.

С орден "Свети Кирил и Методий" са удостоени Ганчо Петков и Виктория Забуковец. **С медал "Свети Иван Рилски"** са наградени: Тодор Хаджи-иванов, Иван Денчев, Константин Караиванов, Димитър Грозев, Кирил Танков, Илия Горанов, Георги Спирдонов, Йордан Ботев, Еню Копчев и Марин Ганчев Маринов.

Друго вълнуващо събитие беше гостуването на хор "Мадригал" от България, който пъ в българската източно-православна църква "Света Петка" през 1984 год. Съставът от 22 профе-сионални певци изпя специални песни в определени моменти на църковната служба. Малкият местен хор също се включваше хармонично към пеенето.

Свещеник Димитър Попов служи от 1968 до 1974 год. и заминава за Канада. На негово място идва свещеник Михаил Ковашки, който служи от 1974 до 1980 год. От 1981 до 1991 год. в българската източно-православна църква служи свещеник Сашо Манасиев, а от 1992 год. и понастоящем - свещеник Тодор Попов.

Не бива да пропуснем да споменем и важната служба на момчетата в олтара. Те чинно идваха в църквата всяка неделя, за да изпълняват своя дял в службата. Тези момчета бяха: Игнат Василев, Ангел Атанасов, Манол Савов, Петър Върбанов, Божидар Манасиев и Христо Попов.

Отново ще споменем името на **Иван Денчев**, който е не само един от основателите на българската църковна община, радетел за построяването на българската православна църква "Света Петка", но неин секретар в продължение на дълги години, певец в църковния хор и най-щедър дарител - той остави на църквата дарение от 28,000 долара.

Справедливо е да споменем имената и на другите дарители:

Ганчо Петков - строител, който изградил църквата без заплащане. За това е награден с орден "Свети Кирил и Методий" II степен.

Васил Маринов - закупил големия полюлей за 700 долара и оставил 4,000 долара от наследството си на църквата.

Иван Маринов - строител, който е закупил за 1,200 долара плочките за пода на църквата и ги поставил.

Милети Начев - дарил 1,000 долара.

Тодор Хаджииванов - дарил 500 долара.

Димитър Петровски от Охрид - изработил иконостаса.

Г-н Петровски - зъболекар, дарил светия престол и вредност на стойност 400 долара.

Миланка Петрова и Светла Начева - закупили втория полюлей за 250 долара.

Иванка Копчева - подарила третия полюлей за 85 долара.
Неделя Д. Кънева - подарила четвъртия полюлей за 55 долара.
Димитър Димитров - подарил килим за 290 долара.
Георги Стоилов - подарил шкаф в канцеларията.
с-во Сава Савов - подарили двата полюлея в олтара и масата за свещите.
с-во Иван Върбанов - донесли от Ерусалим и подарили кандило.
Димитър Грозев - подарил 4 електронагревателни печки.
Борис Стоев - подарил стъклата на прозорците и огледалата в тоалетните.
Нада Павлова Василева - подарила кръстовете на покрива.
Жана и Иван Стефанови - подарили казана за кръщаване.
Цветан Атанасов - подарил двата свещника на пода пред олтара.
Мария Манчева - подарила двете масички, на които стоят иконите на Св. Богородица и Исус Христос.
Владиката Андрей Велички - подарил бродирана плащаница за олтара.
Виктория Вълчева-Забуковец - донесла от Атина през 1976 год. малък позлатен бокал за причастие и триъгълна форма за рязане на нафор заедно с приемник за използване при сватбени церемонии.

С парите, събрани от **Светла Начева и Миланка Петрова** - 610 долара - са закупени столове.

Големите 8 икони за иконостаса са изпратени **чрез Св. Синод от манастира в Княжево "Покров Богородичен"**. Малките икони на иконостаса, кандилата и други неща, свързани с църковната служба, са изпратени от **Светия Синод**.

Дълги години на църквата са служили Славчо Георгиев и Димитър Грозев, като винаги са се отзовавали където и когато е било необходимо. Изпълнявали са задълженията на клисар, продаване, прибиране и преработка на свещите, организиране и провеждане на различни инициативи на църквата.

Забележителна е и щедростта на българската общност след изграждането на църквата. Много българи са търсели с какво да помогнат, питали са свещениците какво още е нужно за службите и са го осигурявали.

Послучай тържествата в България през 1981 год., посветени на 1300-та годишнина от създаването на Българската държава, църквата изпрати свои представители - отец Сашо Манасиев, Атанас Атанасов и Янка Шопова.

През лятото на 1989 г. в България отиват Бонка Николова и Миланка Петрова като представителки на църквата за участие в тържествата послучай 150-годишнината от смъртта на бъл-гарския архимандрит Софроний Врачански.

Състав на църковното настоятелство за 1998/1999/2000год.:

Председатели -	Никола Байкушев/Иван Върбанов/Славчо Георгиев
Зам.председател-	Иван Върбанов
Секретар -	Платон Табаков/Венелин Стаматов
Касиер -	Славчо Георгиев

Контролна комисия: Павел Петков

Венелин Стаматов
Иван Ангелов

Членове на настоятелството:

Ганчо Лазаров
Петър Петров
Цветан Сотиров
Иван Ненов
Тодор Янков

Тъй като годините вървят напред, ново поколение родолюбиви българи служи днес доброволно на църквата, която създадоха две поколения преди тях. Продължава се традицията за за-пазване на българската култура в Австралия. Това е възмож-но, когато поколенията поемат отговорността да градят по- нагоре върху наследените основи.

БЪЛГАРСКО УЧИЛИЩЕ

През ноември 1966 год. се заговорва отново за организиране на училище по български език. През януари 1967 год. управителният съвет предлага на Иван Денчев да бъде учител и той се съгласява. Така **Иван Денчев става първият учител** и заниманията започват на 5 март 1967 год. в хола. Запис-ват се деца над 8-годишна възраст, уроците се провеждат в неделен ден сутринта от 9 до 11 часа. На 10 март се поста-вя черната дъска.

На 6 март 1970 год. свещеник Димитър Жеков Попов депозира писмо с предложение за откриване на училище по български език във Вирджиния. Там се провежда събрание по този въп-рос на 11 април, предложението се приема и се записват 24 деца. Решава се **свещеникът да бъде учител** и да му се заплащат по 2 долара на седмица за пътни разноски. През същата година се възстановява и училището по български език във Фулам.

Училището по български език получава от Министерството на образованието субсидии в размер на 14 долара на дете срещу представен списък от ръководството на етническото училище.

През 1980 год. учител в българското училище във Вирджиния е Петър Петров, а във Фулам - Иван Денчев, който учи деца-та от танцовите групи.

С краткотрайни прекъсвания училището по български език продължава своите занимания, като по традиция всеки ново-дошъл свещеник е учител. Трябва да споменем пак имената на свещениците след Димитър Попов, а именно: Михаил Ковашки, Сашо Манасиев и Тодор Попов. С кратки прекъсвания поради различни причини, заниманията продължават.

Пълна регистрация българското етническо училище получава на 21 ноември 1996 год., като негов директор е Джордж Генев, учител - отец Тодор Попов и ръководителка на тан-цовата група - Мери Маринова. Организиран е и родителски комитет в състав: Иван Ненов, Вики Иванова, Францис Атана-сова, Даниела Христова и Петранка Глоговска, които отблизо помагат за по-добрата организация и обучението на децата.

В българското училище се изучават следните предмети: писа-не (като се започва от азбуката), четене, преразказване, граматика, природознание (география), родинознание,(исто-рия). Подготвят се песни и стихотворения за

празненствата

послучай Деня на българската просвета и култура - 24 май; за празника на българската източно-православна църква "Света Петка", за Трети март - ден на освобождението на България от турско робство, за Коледа и по други поводи. В българското училище се разучават и подготвят хората и ръчениците, съхраняват се типични български традиции като: изработване на **мартеници, сурвакници, рисунки за Коледа.**

През месец март 1999 г. като учителка в българското училище се включи и Румяна Тонева, която завърши необходимия курс и придоби сертификат за учител в етническо училище.

Понастоящем в училището се обучават 21 деца, разпределени в 3 възрастови групи: от 3 до 6 години, от 6 до 9 години и над 9 години. Освен това има и 3 ученика над 16 години.

Работи се по предварително утвърдена програма. Обучението в българското училище е безплатно. Учебници и специални упражнителни тетрадки се набавят директно от България. Всеки срок се дават отчети пред Министерството на образование и на родителите.

БИБЛИОТЕКА

В един от шкафовете започва подреждането на подарени от Славянския комитет прочитни книги, с което се поставя началото на библиотеката. Почти всички книги са изпратени

от България чрез Славянския комитет и по-късно чрез Агенцията за българите в чужбина и чрез Светия Синод.

След смъртта на Васил Тушарски съпругата му подарява на библиотеката два кашона книги на български език.

Тъй като броят на книгите се увеличи значително, през 1983 год. Виктория Забуковец, Соня Младенова и Петър Петров посветиха близо една седмица да сортират, класифицират и картотекират всички налични книги в библиотеката. Така книгите бяха описани в десет разновидности, подредени по азбучен ред на имената на авторите.

По-късно, през 1994 год. Донка Калинова, Сава Савов и Петър Петров направиха ново подреждане, използвайки нов шкаф, като включиха в списъка и подарените от племеника на починалия Иван Денчев български книги.

В момента библиотеката разполага с над 260 прочитни книги на различна тематика и 13 албума. За даването и връщането на книгите отговаря барманът Христо Попов.

РАДИОПРОГРАМА НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Първата етническа радиопрограма е излъчена през месец март 1975 год. по радио 5UV, радиостанцията на университета на Аделаида, като се дава достъп за предавания на етническите групи в Аделаида. През 1976 год. доброволци основават етническата радиостанция EBI, със студио на North Terrace за записи за всички етнически групи.

На 9 януари 1977 год. бе излъчено **първото предаване на български език.** Програмата продължила 30 минути. В под-готовката на тази първа програма взеха участие Виктория

и Борис Забуковец, Мери и Марин Маринови, отец Михаил Ковашки и Иван Денчев, които бяха и първият радиокомитет.

Етническата радиостанция организира курсове за радио-оператори от всички нации. Първият български радиооператор беше Марин Г. Маринов. От 1977 до 1981 год. програмата беше изпълнявана от Виктория Забуковец и Иван Денчев, а понякога бяха канени гости - говорители. Когато радио-станцията ни даде възможност за две програми по половин час, ние излъчвахме една програма за "общността" и една "културна" програма. По-късно се говореше на български и английски език, за да могат слушателите от друга езикова група да могат да слушат нашите програми. Бяхме изнена-дани колко много украинци, руснаци, други славянски народи и австралийци ни слушаха!

В културната програма се включваха теми от българската литература, от историята, митове, легенди, изкуство, народно творчество, оперни изпълнители, хорове, народни обичаи и традиции. Подготовката на програмите отнемаше много време. Избиране на темите, събиране на материали, подбиране на музика, написване и монтаж - няколко часа бяха нужни, за да се подготви една половин-часова програма. Записите се извършваха в студиото на North Terrace, след което се пренасяха до университетската станция за излъчване. По-късно студиото беше преместено на Parker str., Mile End. През 1979 год. радиостанция 5EVI-FM получи собствен лиценз и през 1980 год. се установи на Вурон str., Сити-където се намира и сега. Курса за радио-оператори завършиха също Петър Петров, Колин Байкушев, Ангел Атанасов и Станислав Иванов.

През изтеклите 22 години българският радиочас се поддържа благодарение на неуморния доброволен труд и силното родо-любиво чувство на членовете на радиокомитета.

Постепенно към първоначално създадения радиокомитет се присъединяват нови доброволци: Светла Петкова, Елена Русева, Методи Запчев, Славчо Георгиев, Янка Шопова, Кръстю Кавалджиев, Начко Петков, Христофор Петров, Колън Байкушев, Мария Стефанова, Весела Панова, Жени Хаджийска, Катя Хаджиивано-ва и други за кратко време.

В момента предаванията на български език се излъчват по етническата радиостанция "5 EBI - FM", всяка неделя от 16 до 17 часа. Програмите се подготвят и излъчват от: Петър Петров - говорител и оператор, Кина Митева - говорителка, Ангел Атанасов - оператор, Румяна Тонева- говорителка и Станислав Иванов - оператор.

Голяма заслуга за радиопредаванията на български език имат Марин Г. Маринов, който работи непрекъснато от началото и Петър Петров, който има 20-годишна дейност. Това са години на всеотдайна служба на българската общност в Аделаида.

Материалите, които се използват за подготвяне на радио-програмите (литература, плочи, касети, дискове), са собст-веност на членовете на радиокомитета. Без да имат някакво заплащане за времето, труда си и вложените средства, те добросъвестно се трудят, водени от мисълта, че служат на благородното дело за опазване на българския език, само-съзнание и традиции в тази далечна от Родината страна.

Разходите за използване на етническата радиостанция са: годишна членска вноска от 25 долара и по 8 долара на всяко предаване. Тези суми се изплащат от Българското културно-просветно дружество и от даренията на радиослушателите. Дарения от българското културно-просветно дружество и от редовни радиослушатели се

правят всяка година, особено в деня на Радиотон. Това е ден на Радиото и слушателите, ден в който се правят дарения от всички етнически групи.

БЪЛГАРСКИ СПОРТЕН КЛУБ

В края на 1993 год. група ентузиаста (отец Тодор Попов, Александър Емилов, Христо Попов и Иван Ненов) обсъждат идеята за организиране на български спортен клуб. Идеята се приема и на 31 декември 1993 год. беше регистриран спортен клуб "Преслав" с председател Иван Минчев. Целта на клуба беше да привлече и приобщи още повече българите, особено младите, да даде възможност за нови контакти и развитие в областта на спорта.

Създадоха се два отбора по футбол (сока)-на големи и малки вратички. Всички бяха обхванати от голямо въодушевление. Първият проблем беше осигуряване на екипи. Българското културно-просветно дружество отпусна на клуба 780 долара за закупуване на 15 екипа. Те бяха в цветовете на българския триколюбор плюс жълто, представлящо Австралия. Всички харесаха екипите, а играчите ги носеха с удоволствие и гордост. Купиха се и топки.

Отборите бързо набраха сили и спечелиха победи. Премина-вайки през три кръга, през септември 1994 год. отборът на големи врати "Преслав" зае първо място за западната зона на многонационалния младежки спортен карнавал. Отборът на малки вратички също играеше добре и се класира втори за купата и пети в лигата.

Ръководството на клуба непрекъснато търсеше форми за събиране на необходимите за тренировки и състезания сред-ства. За тази цел много често се ползваше българския хол. На 12 февруари 1995 год. послучай народния празник "Трифон Зарезан" спортният клуб "Преслав" даде идея и организира обяд в членската стая на българския хол. Участвуваха 120 души, подготовката беше много добра, както по отношение на храната, така и по отношение на забавните игри, и по отно-шение на събраните средства за клуба. По това време пред-седател на клуба е Ангел Атанасов, а касиер-Иен Стефанов.

На 23 април 1995 год. на игрището в Колинс Ризърв отборът на "Преслав" беше домакин на среща по сока. Това съвпаднаше с православния Великден, поради което спортната проява беше съчетана с пикник послучай Великден и посетена от много сънародници. Спортният клуб "Преслав" организира и състезания по билиард, по тенис на маса и няколко други обяда.

На 23 септември 1995 год. в членската стая се проведе вечер с две печени агнета и едно прасенце за награждаване на нашите спортисти от клуб "Преслав" послучай отличното им представяне.

Избран беше и водач на отбора - Колин Байкушев. След него вадачи бяха Маргарит Габровски и Дейвид Кичин. Капитани на отбора бяха Христо Попов и Любен Тонев. Играни бяха 18 мача през 1995 год. и отборът на "Преслав" зае четвърто място. Това беше голямо постижение за нашия млад отбор.

За началото на 1996 год. всичко беше добре организирано, с нетърпение се очакваха срещите. Комитетът взе решение да участвува с два тима в дивизията, като смяташе, че имаме

достатъчно момчета за А и В отбори. Всичко потръгна, но някъде по пътя ентузиазмът спадна. Това беше една много трудна година за комитета. Трудно се намираха пари, появи-ха се противоречия и недоволство сред играчите и в комите-та. В резултат на това последните 7 мача бяха анулирани, тренировките спряха и фактически представителният ни отбор се разпадна.

Следващите 1997, 1998 и 1999 години бяха посветени на усилията да се съберат момчетата отново. Играеше само отборът по футбол на малки вратички. Последният комитет на спортния клуб "Преслав" имаше следния състав:

председател -	Ангел Атанасов
касиер -	Иен Стефанов
членове:	Дейвид Кичин
	Марк Стефанов
	Христо Попов
	Тодор Попов
	Маргарит Габровски
	Денис Иванов
	Иван Ненов
	Красимир Ненов
	Димитър Парушев

Футболистите бяха следните: Ангел и Том Михневи, Любен и Антон Тоневи, Тони Папас, Иен и Марк Стефанови, Маргарит и Петър Габровски, Дейвид и Стефан Кичин, Александър Емилов, Христо Попов, Колин Байкушев, Патрик и Крис Ниехус, Адил Пилавич, Лука Болзонело, Нури Жалал и Салим Фуад.

Въпреки че в момента дейността на клуб "Преслав" е в застои, смятаме, че под пепелта на времето дремят горещи въглини, които чакат подходящия момент, за да запламтят отново.

ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ

Дарителската дейност винаги е била важна част в живота на Българското дружество. Освен помощите, които са правени вътре в дружеството за танцовата група, за спортния клуб, за училището, помощи и дарения са давани също на домове за деца-инвалиди в Австралия, при земетресения например за Армения и Руанда, за горски пожари, наводнения и други природни бедствия. Всяка година се прави дарение на етни-ческата радиостанция от порядъка на 600-700 долара. По-долу ще опишем други по-големи дарения с по-особено пред-назначение.

През месец юни 1995 год. бяхме уведомени, че българското момиче Соня Гиздова ще бъде прието в Детската болница в Аделаида за извършване на сложна коригираща операция на лицето. Това изискваше престой от няколко месеца. Разнос-ките по престою и операцията се поемаха от болницата, затова българското културно-просветно дружество реши да организира поредица от мероприятия за събиране на парични средства за пътните разноски на Соня и майка ѝ Таня Гиздо-ва. Открита беше банкова сметка - дарителски фонд "Соня Гиздова", в която беше набрана сумата 6, 110 долара. С бла-готворителна цел в българския хол бяха организирани обяд на 23 юли и вечери на спагетите на 22 септември и на 10 октомври 1995 год. Отделено беше време за

посещение в болницата и за разходки на Соня и Таня из града и в околностите му.

На 19 април 1997 год. поради настъпилата политическа криза в България и предсрочните избори, в Българския хол беше организирана секция за гласуване на всички желаещи с валидни български паспорти. Некомпетентното социалистическо правителство на Жан Виденов доведе България до просешка тояга и затова беше организирана подписка за събиране на парични помощи за България, главно за медицински цели, старчески домове и домове за сираци и болни деца. Събрани бяха от българското общество тук 11,000 австралийски долара (от тях 200 долара от женското дружество, 2,500 долара от българската църква, 5,000 долара от Българското културно-просветно дружество и 300 долара от Български национален фронт), които бяха изпратени до фондацията "Бъдеще за България". По-късно получихме благодарствено писмо от тази фондация с отчет къде и по колко пари са дадени.

ПРОТЕСТНИ ПИСМА до БЪЛГАРИЯ

Въпреки далечното разстояние, любовта ни към Родината не угасна. Винаги с обич и тревога следяхме всички събития и реагирахме при удобен случай според възможностите си.

През 1973 год., когато усилено се говореше за включване на България в състава на бившия Съветски Съюз като "Задунай-ска губерния", от името на Българското културно-просветно дружество беше изпратено протестно писмо до правителството в София.

Във връзка с публикацията на българския журналист **Георги Тамбуев "Като милионер в Австралия"**, която дава погрешна информация за живота на българите тук, бе изпратено протестно писмо до Консула в Сидней с молба да бъде препратено на съответния адрес в България.

През 1986 год. в България се издава книгата **"Българите в Австралия"** с автори проф.д-р Любен Борисов Беров (по-късно министър-председател на Република България) и проф.д-р Симеон Ангелов Дамянов, в която се дава невярна представа за българите тук. Авторите са били на посещение в Австралия през 1984 год. В книгата си те си позволяват да отправят несправедливи политически нападки към редица членове на ръководството на дружеството и да им прикачат неверни и обидни епитети. Без факти и документи авторите твърдят, че почти всички членове на управителния съвет на дружеството са "напуснали България поради извършени политически престъпления и убийства", което не е вярно. Поради тази причина от страна на Българското културно-просветно дружество беше изготвено протестно писмо - опровержение, което се изпрати до авторите на книгата, до българския консул в Сидней, до председателя на Народното събрание в София и до вестник "Демокрация". И този път отговор с извинение или обяснение не последва.

ТЪРЖЕСТВЕНО ПРАЗНУВАНЕ 50-ГОДИШНИЯ ЮБИЛЕЙ НА ДРУЖЕСТВОТО

На 23 май 1999 год. Българското културно-просветно дружество отпразнува по най-тържествен начин 50-годишнината от основаването му на 22 май 1949 год. Присъствуваха 220 души-членове на дружеството със семействата си, съпругите на починали членове и официални гости.

След изпълнението на националните химни на Австралия и Република България, председателят на дружеството г-н Сава Савов откри тържеството с кратка история на дружеството от създаването му до сега. Той говори за постигнатото само с дарения и доброволния труд на българите в Аделаида. В своето слово г-н Савов между другото накрая каза:

"Навършвайки 50 години на Българското културно-просветно дружество, на края на второто хилядолетие, можем с гордост да говорим за постигнатото от малкото на брой българи в Аделаида."

Словото на председателя бе последвано от слово на заместник председателя на дружеството Джон Бенет на английски език за гостите и други присъстващи, които не разбират български език.

Кратко слово произнесе и председателката на женското дружество Ванчи Стефанова.

За дългогодишна служба бяха наградени двама от основателите на дружеството-секретарят Марин Г. Маринов и касиерът Ганчо Лазаров. Наградена беше и Мери Маринова за активната ѝ дейност в женското дружество и в танцовите групи.

На официалните гости и на всички присъстващи бяха подарени гравирани по случай 50-годишния юбилей чаши и на всички членове - значки с българския триколюр. Всички присъстващи получиха и копие от кратка история на България на български и английски езици, съставена от председателя Сава Савов с помощта на Румяна Тонева и преведена на английски език от Христо Стоянов.

След тържествения обяд, осветен от отец Тодор Попов, изказания направиха: кметът на общината Charles Sturt -

Mr. John Dyer, федералният представител Mrs. Chris Gallus, представителят на премиера на Южна Австралия Mr. Steve Condous и генералният консул на Република България в Австралия г-н Любомир Тодоров. Те бяха искрено изненадани от постигнатото от Българското дружество и казаха много хубави думи за българската общност в Аделаида.

В своето слово-поздравление г-н Любомир Тодоров каза, че това, което са направили българите в Аделаида, не е постигнато никъде другаде не само в Австралия, но доколкото му е известно, никъде другаде извън България. Той подари на дружеството копие от автентичната "История Славяно-болгарска" на Паисий Хилендарски, за която ние безкрайно много му благодарим и приемаме като безценен подарък. В написаното от него посвещение се казва: "Не забравяйте, че и вие сте част от историята на България".

Тези думи затрогнаха и стоплиха всяко българско сърце в Аделаида.

СЛОВО НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА БЪЛГАРСКОТО КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНО ДРУЖЕСТВО, г-н САВА САВОВ

Многоуважаеми гости, дами и господа,
Уважаема Chris Gallus, член на Федералното правителство,
Уважаеми Steve Condous, представител на Премиера на Южна Австралия John Olsen,
Уважаеми John Dyer, кмет на община Charles Sturt, и г-жа
Dyer,
Уважаеми д-р Любомир Тодоров, Генерален консул на Република България в Австралия,

От името на управителния съвет на Българското културно-просветно дружество имам честта да ви поздравя с добре дошли на това специално за нас, българите, празненство.

Драги сънародници, добре дошли! Днес празнуваме 50 години от основаването на дружеството, наистина една много важна дата в живота на българската колония тук, в Аделаида. 50 години от живота на една организация е действително дълго време. Трудно е да се опишат в няколко минути заслугите на толкова много хора, дали принос за успеха на тази органи-зация. За да стигнем до основаването на дружеството, нека проследим първите преселници в Южна Австралия.

През 1912 год. в Murray Bridge отсядат Петър Досев, Васил Стаев и Димо Кънев. По-късно, през 1927 до 1933 год. по време на световната икономическа криза, пристига по-голяма група от Велико Търновско, Северна България. В началото те са разпръснати на различни места, но с течение на времето повечето от новодошлите се установяват във Фулам, намирайки добра почва за градинарство. По този начин се създава българската община тук, във Фулам.

След Втората световна война, от 1948 до 1954 година пристигат внушително число политически емигранти, избягали от комунистическото правителство, наложено на България от Съветския Съюз. Много от новите, така наречени "ново-австралийци" се смесват със "старите" българи и работват заедно в новосъздадената организация.

Последната голяма вълна емигранти от България пристига в годините след 1990, когато правителството на комунисти-ческата партия пада. В Южна Австралия пристигат над 30 млади семейства, като повечето от тях са с висше образо-вание.

Официалното основаване на Българското културно-просветно дружество датира на 22 май 1949 год. тук, във Фулам, въпреки, че българите бяха пръснати в различни квартали: от Marion до Morpherville, от Richmond до Seaton и от Grange до Fulham, а по-късно и във Virginia.

Учредителното събрание било проведено в шеда на Ганчо Маринов, на което се избира и първото настоятелство:

Председател -	покойният Йордан Ботев
Секретар -	настоящият секретар Марин Г. Маринов
Касиер -	покойният Дончо Манчев

Настоятелството е било натоварено да се погрижи за законо-вите въпроси, свързани с новосъздаденото дружество. На следващото събрание дружеството вече добива името

си - "Българско Културно-Просветно Дружество" и се приема устав от 54 члена.

През същата година е закупено мястото, а през 1952 год. бяха излети основите на днешната сграда - хола, където сме днес. През 1954 год. управителният съвет има нов касиер -

Ганчо Лазаров, като председателят и секретарят са същите.

През същата година се вдигат железните колони и се работи усилено до завършването на хола - за гордост на българите като малка колония тук, в Южна Австралия.

През 1958 год. в него се състоя първата българска сватба на Атанас и Стефка Атанасови.

Докато добие днешния си вид, холът претърпя много промени.

Наистина това беше домакинската работа на управителния съвет, който заслужава похвала за това.

Обаче първата точка от целите на устава на новосъздаденото дружество беше да поддържа българската православна черква като пазителка на българското име, език и традиции през тежките години на дългите робства, претърпени от българския народ през вековете. Затова именно се създаде църковната община "Света Петка" и покойният отец Димитър Попов извърши първите богослужения в малката стая през 1968 год.

Черквата се изгради в мястото на дружеството през 1972 год. Освещаването ѝ стана през времето на отец Михаил Ковашки в 1975 год.

Изказвам безкрайна благодарност на строители, на дарители, на всички свещеници до днес, на църковните настоятелства и на тия, които поддържат черквата и днес.

За запазване на нашите традиции Мери Маринова, Янка Шопова и Здравка Генова създадоха и ръководеха първите танцови групи, които представяха българската общност на много места. На Мери, на Янка, на Здравка и на всички други след тях, ще останем винаги признателни.

За запазване на българския език организирахме училище, в което първият учител беше Иван Денчев. След него всички свещеници до днес, на които сме вечно признателни. Държа да благодаря на сегашните учители - отец Тодор Попов и Румяна Тонева. Също така на Георги Генов като директор на училището, което е официално признато от Министерството на образованието.

Първото предаване на радиопрограма на хубав български език и с българска народна музика, беше проведено на 9 януари 1977 год. от Вики Забуковец. От тогава до днес, за повече от 22 години, толкова много хора дадоха принос за програмите на български език, които бяха връзката между българите тук, в Аделаида. На тези, които подготвят програмите, на радиооператорите от началото до днес, ще останем също признателни.

От формирането на женското дружество през 1965 год. с председателка Ценка Георгиева и до днес, винаги сме имали морална, физическа и материална подкрепа на женското дружество, за което от сърце благодарим.

Драги сънародници и гости, кратката история на България, която беше раздадена на вратата, бе съставена от мене с помощта на Румяна Тонева и преведена на английски език

от Христо Стоянов. Благодарност и на двамата!

Драги сънародници, въпреки далечното разстояние, ние живеехме с болките на българския народ. От сърце помогнахме на младата българка Соня Гиздова, която бе приета от детската болница за сложна операция на лицето. По-късно, през 1997 год. по време на икономическата криза в България, нанесена от некомпетентното социалистическо правителство на Жан Виденов, ние събрахме 11,000 долара, които изпратихме на крайно нуждаещи се в болници и домове.

Драги сънародници, от ваше име искам да благодаря на управителния съвет, който с малки промени в състава си работи непрестанно, за да запази и подобри това, което основателите започнаха преди 50 години. Двама от основателите на дружеството са все още в управителния съвет:

- Марин Маринов - секретар от 45 години

- Ганчо Лазаров - касиер от 39 години.

Голяма благодарност на двамата от мое и ваше име.

Този празничен ден принадлежи и на починалите членове, на които ще останем винаги признателни!

Драги сънародници, за подготовката на това празненство бе положен много труд. Искам да благодаря на управителния съвет, по-специално на Джон Бенет, на Тодор Владков, на Тони Спирдонов и на Христо Попов. Също така голяма благодарност на женското дружество с председателка Ванчи Стефанова.

Искам също да благодаря на съпругата ми Ерма, на която винаги съм разчитал, за моралната подкрепа през последните 27 години, за което ще остана винаги благодарен.

Драги сънародници, навършвайки 50 години на Българското културно-просветно дружество, на края на второто хилядо-летие, можем с гордост да говорим за постигнатото от малкото на брой българи в Аделаида. Искам да споделя дълбоки чувства на признателност към основателите, дари-телите и членовете на дружеството, дали труда си през този половин век. Наистина, това е голяма чест за мене като председател, за което от името на управителния съвет на дружеството изказвам сърдечна благодарност на всички вас!

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Драги сънародници,

Постарахме се в настоящата книга да съберем на едно място всичко, което е извършено и се помни през тези 50 години. Постарахме се да изложим фактите колкото е възможно пълно и обективно относно живота и делото на българската общност в град Аделаида през последните 50 години.

За написването на тази книга използвахме главно протокол-ните записки на мъжкото и женското дружества, на църков-ното настоятелство, кореспонденцията, както и личните спо-мени на членовете на Българското културно-просветно дру-жество.

Вероятно сме допуснали някои грешки или непълноти, за което молим да бъдем извинени. Това се дължи най-вече на липсата на официални документи или на неволни пропуски от наша страна. Искрено сме се стремили да дадем най-изчер-пателна и точна картина на живота на българите в Аделаида.

Дълбока почит и благодарност към живите и мъртвите членове на българското дружество през посочения период! Те достой-но изпълниха своя патриотичен стремеж и дълг към българ-ския език, към православната вяра, към българските обичаи и традиции!

Нека не угасва този свят огън, запален преди 50 години!
Нека да не секва ентузиазмът и желанието за обща градивна работа, към единство, мир и успех!

Нека от изложеното в тази книга да видим къде са били сла-бите страни в нашата дейност, да се поучим от тях и да се постараяем за напред да ги превъзмогнем, за да вървим към подем и напредък!

На синура на двете хилядолетия, пред прага на 2000-та година, нека да си пожелаем преди всичко добро здраве, задружност и взаимно уважение в името на нашия любим дом в Аделаида, Южна Австралия - Българското културно-просветно дружество!

ПОЗДРАВЛЕНИЯ

От енорийския свещеник Тодор Попов

"Грижете се за доброто на града,
в който ви преселих" Иерем.29:7
"А сега остават тия три: вяра,
надежда и любов" I Кор. 13:13

Братя и сестри,

По различни социално-икономически, политически, професио-нални, военни и други причини много българи са напускали и напускат нашата Родина - България. Те се пръскат по всички краища на земното кълбо. Хиляди българи пристигат и в Австралия. Най-много са те, обаче, в Южна Австралия - Аделаида, Солсбъри и Вирджиния.

Мнозина от вас помнят как често пъти след изморителен денонощен труд, сте се събирали заедно на различни места, за да споделите своите радости и тъги. На такива събирания вие желаете да обедините българската общност и през 1949 г се основава Българското културно-просветно дружество. Веднага се построява със собствени средства и сили Културен дом.

Какви са причините, за да се създаде това Дружество и се построи този Дом?

Това са вярата, надеждата и любовта! Вярата в собствените и обществените сили.

Вярата всякога е била голяма сила, с големи възможности. С вяра човек може да извърши чудни преобразования в своя живот; може да преодолее много трудности и пречки, които задържат или осуетяват неговото желание и усърдие за личен напредък. Обикновеният човек чрез вярата може да израстне високо, така че да бъде образец за другите хора. Вярата и надеждата за по-добро бъдеще премахват от пътя на човека всички трудности.

И в живота на българите в Южна Австралия вярата и надеждата са вършили чудеса. Така през 1949 год. - преди 50 години - те са преодолели всички трудности и са успели да създадат Българското културно-просветно дружество и да построят Дом-паметник на Българската култура.

Духовната вяра пък спомага за построяването през 1973 год. на Българската Православна Църква "Света Петка", която е паметник на духовната здравина.

Също така голяма сила, с големи творчески възможности, е и любовта към човека, към Българския народ и всичко родно. Любовта към човека преодолява големи трудности и пречки, защото тя събира, обединява и вдъхновява всички сили на човека, като ги насочва към една висока цел. Затова, който обича, Всякога е готов да понесе жертва заради други. Любовта събаря всички стени и освобождава хората. Тя ги сближава и побратимява. Дето има любов-има народно единство. Любовта към Българския народ и към родната култура (традиции и обичаи) е била също причина, за да бъде основано Българското културно-просветно дружество и построен Българския културен дом. Следователно можем да кажем, че този Дом е Паметник на Българското единство чрез вдъхновението на вярата, надеждата и любовта. Тези три сили са причината през 1949 г. за основаване на дружеството и построяването на Културен дом. 50-годишен юбилей, който честваме тази, 1999 година.

Братя и сестри,

Чествайки 50 годишния юбилей, аз, протоиерей Тодор Христов Попов - енорийски свещеник при храм "Света Петка", град Аделаида, моля Господ Бог да успокои душите на починалите членове на Българското културно-просветно дружество там, където са успокоени праведниците. Вечна и незабравима да бъде тяхната памет! Бог да ги прости!

Всички живи членове и нашите семейства Всеблагият Бог да подкрепя в нашата културна дейност и да ни дава здраве, сили, бодрост, мъдрост и обич.

Нека не забравяме думите на пророк Иеремия:

"Грижете се за доброто на града, в който аз ви преселих."

Честита юбилейна 50 годишнина!

СЛОВО НА ЗАМ.ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ДРУЖЕСТВОТО, г-н ДЖОН БЕНЕТ

Уважаема Chris Gallus, член на федералния парламент за Hindmarsh;
Уважаеми Steve Condous, член на щатския парламент за Colton, представляващ
уважаемия Премиер на щата;
Уважаеми кмет на общината Charles Sturt, г-н John Dyer и
г-жа Dyer;
Д-р Любомир Тодоров, Генерален Консул на Република България;
Председател Сава Савов,

За съжаление записите за ранните български заселници са много разпилени. Голяма част от информацията относно първите заселници е само устна. Най-ранната налична информация е за трите семейства Петър Досев, Васил Стаев и Димо Кънев, които емигрират в Австралия през 1912 год. и се заселват в района на Murray Bridge.

Пълният брой на емигранти в Южна Австралия се изчислява на 500-1,000 семейства. Ние сме малка етническа общност.

През 1929-1939 год. световната криза и заплахата от нова световна война, стават причина да емигрират хора от североизточния район на България, от и около село Страхи-лово. По това време се наблюдава най-голямата вълна от изселници от България. Повечето от тях с заселват в Адела-ида и главно в кварталите Seaton, Grange, Lockleys, Marion, Morphettville и Fulham Gardens.

Първоначално най-голямата концентрация на нови емигранти е във Fulham Gardens. Наскоро по това време беше построен отводнителният канал на реката Торенс и този район се считаше за непривлекателен за жителите на Аделаида. Как се промениха после нещата!

В онези дни Fulham Gardens беше главно район на земеделие и пасбища. Имаше няколко свинарника и мандри, но западната част на Henley Beach представляваше голяма зеленчукова градина, собственост на Hughe. Основното подаване на елек-тричество и вода беше само по улица Tapleys Hill Road. Това беше единственият асфалтиран път в района и съществу-ваха само няколко други шосета.

Ранните заселници в района трябваше да започнат с малко повече от голите си ръце и земята, с които да основат най-обикновена зеленчукова дейност за пазара. Много от тях първоначално вземаха земята под наем или работеха някъде другаде, за да преживяват, тъй като повечето от тези хора, дошли в тази страна, нямаха нищо по-ценно с тях, освен тяхната култура и дрехите на гърба си. Социално подпома-гане не беше познато в онези дни. Много от новопристигналите бяха земеделци в България. Тежкия труд не им беше непознат. В своята стара родина те работеха, за да се прехранват. Тези хора дойдоха във враждебна страна, във враждебна околна среда и враждебни хора, за да потърсят нов път за живот. Много вярваха, че ще пороботят няколко години, ще посъберат малко богатство и ще се върнат по родните места. За щастие много не се върнаха. С мечти и поглед напред за по-добър живот, тези новопристигнали в Австралия започнаха да пускат корени като неуморно рабо-тещи отговорни хора в един нов свят. Скоро техният тежък труд даде резултати. Много от новите емигранти успяха, благодарение на труда си и купиха своя собственост в рамките на няколко години.

Тези български хора се привличаха един към друг като с магнит. Те се събираха и забавляваха по най-елементарен начин. В моите спомени като дете виждам обширните полета земя в района на Fulham Gardens, нищо повече от пасбища, изпълнени с бодили. Тези полета сами примамваха хората за събирания и увеселения. Там си правеха пикници, донасяха в кошници готово приготвена традиционна храна и напитки. Те организираха тези празненства, за да бъдат заедно, да поиграват хора по тяхната народна музика, да попеят български любовни песни.

Не им трябваше дълго време, за да видят необходимостта от създаването на централна база за българите в този щат. Още от началото хората говореха за това помежду си. Общо беше мнението, че нещо трябва да се направи. При всяко събиране необходимостта от това бързо назряваше.

На 22 май 1949 год. беше свикано събрание на всички бъл-гари тук, които се интересуваха от оформяне на център на общността. На това събрание са положи началото на дружеството с устав, съставен от 54 члена.

Първият председател беше Йордан Илиев Ботев, секретар беше Марин Ганчев Маринов и касиер - Дончо Манчев. Дружеството беше узаконено. В същата година беше закупена земя и направени планове за построяване на български салон. Тази земя е мястото, където сега се издига този център на българ-ската общност.

За строежа бяха необходими пари. В онези ранни дни никой не преливаше от богатство. Тъй като нямаше никакъв друг източник на средства, освен от малкия брой борещи се членове, комитетът трябваше да посети членовете и събере дарения за строителство. Парите не стигаха. Членовете, обаче, с радост даваха от своята продукция за пазара на комитета, който да я продаде и събере средства за строителните работи.

Строежът на хола започна през 1952 год. Много от членовете с радост даваха от своето време и сили на различните строителни етапи. Голяма част от мечтата се превръщаше във факт. Българският хол беше завършен. Първото голямо празненство беше сватбата на Атанас и Стефка Атанасови. От тогава до сега бяха направени много подобрения. Подобрения, които сами можете да видите сега.

Женското дружество се създаде през 1965 год. Първата председателка беше Ценка Георгиева. Този активен и важен клон на нашата общност, подпомагаше много успешно всички събирания в хола и поддържаше контакт не само между жените в дружеството, но също поддържаше връзката с вдовиците на нашите починали членове. Никой не може да измери огромната подкрепа, дадена от жените, които допринасяха и физически, и морално за нашата общност. Специални благодарности на Ванчи Стефанова, нашата настояща председателка на женското дружество, за нейната непрестанна помощ.

Религиозните потребности на това дружество бяха задоволени чрез организирането на българска православна църква "Света Петка" през 1968 год. Първоначално религиозните служби се извършваха в малката стая от свещеник Димитър Попов. Настоящата църковна сграда беше завършена в землището на нашата общност през 1975 год. по времето на службата на свещеник Михаил Ковашки. Днес свещеник Тодор Попов продължава тази важна служба за българската общност.

Много традиции трябваше да се поддържат. Мери Маринова и Здравка Генова заедно със шест други жени образуваха наша-та първа официална група за народни танци през 1960 год. Помагаха и други като Янка Шопова преди около 30 год. Дори и днес Мери Маринова продължава без умора да учи нашите деца и внуци на красотата на народните хора. Имаше и много други помагащи на танцовата група, но това са твърде много имена, за да ги спомена. Обаче, специална благодарност трябва да изкажем на всички, които подкрепяха и съдействуваша на танцовите ни групи.

Друга важна традиция, която поддържахме над 30 години, е българското училище. То беше организирано за първи път от покойния Иван Денчев, който започна да учи децата и внуците ни на родния език. Училището по български език продължава от тогава през годините и досега. В момента се води от свещеник Тодор Попов с помощта на Георги Генов. Нашите деца учат не само основите на нашия език, но те учат също красотата на песните и връзките с общността.

Радиопрограмите на български език започнаха през 1977 год. под ръководството на Вики Забуковец и прерастнаха в ежеседмични радиопредавания. Тази форма на общуване е важно средство, за да бъдат нашите членове винаги информирани.

Всички вие, влизайки през вратата на хола, получихте бро-шура със заглавие "Кратка история на България". Специални благодарности към председателя Сава Савов, който написа по-голямата част от материала, подпомогнат от Румяна Тонева, и Христо Стоянов за превода на английски език.

В рамките на нашите ограничени налични финансови възможности, нашето дружество подпомагаше много дарителски организации. Специално трябва, обаче, да спомена няколко важни дарения. Нашите членове се сплотиха около нещастното младо момиче от България, което се нуждаеше от сериозна хирургическа операция на лицето. Тази общност се зае заедно да събере средства за нещастното дете Соня Гиздова, за да дойде тя в Австралия и да се подложи на операцията. През последните години също така събрахме пари, които изпратихме за болници в България в помощ на страдащи хора в резултат на трагичната икономическа криза там.

Управителният съвет, съставен от 15 души, споделя тежестта на всички болки и малкото удоволствия при поддържането на дружеството. Те намират свободно време, за да спазват и поддържат важните принципи, заложили от нашите основатели в нашия устав от преди 50 години. Критиката е редовна, а похвалите - рядкост. Аз им благодаря и на починалите, и на живите, за цялата тяхна усърдна работа и подкрепа през многото години.

От първоначалните членове - основатели на дружеството, 11 са все още между нас. На тях им се полага особено важно място в нашата история, защото без тях ние не бихме имали история. Те винаги трябва да стоят на специално място в нашия ум и сърце. Те са водещите светлини, които създадоха това, което имаме днес. Ние не можем да си позволим да забравим това, което те са направили. Техните мечти, далновидност и надежди създадоха това дружество. Ние не можем да ги пренебрегнем и аз съм сигурен, че това няма да стане!

Искам сега специално да спомена двама от тези членове-основатели, които са посветили живота си в служба на дружеството и на българската общност. Искам специално да

спомена Марин Ганчев Маринов, който беше секретар при основаването и е дал 45 години служба като секретар на това дружество. Близо до него е Ганчо Лазаров, един друг член от основателите, който е касиер на това дружество от 39 години.

Председателят Сава Савов емигрира в Аделаида след като дружеството беше основано, но той все още го ръководи в продължение на 27 години до днес.

Годините, посветени на служба на българската общност от тези членове, е забележително нещо. Хора от този ранг и посвещаване трябва винаги да са наша специална гордост и да имат място в очите и сърцата на всички членове на това дружество.

Моята последна благодарност е към членовете на това дружество, защото без нашите членове, ние бихме били нищо.

От името на нашия председател Сава Савов, нашия управителен съвет и от мое име ви благодаря за вашата подкрепа през тези дълги години. Ние сме малко на брой, но с големи постижения. Ние можем да гледаме напред в бъдещето със солидна основа и с още по-здрави принципи на общността, които ние всички поддържаме. Малобройни сме, но сме големи реализатори. И ние ще продължаваме да вървим към нови постижения. Нашето бъдеще като общност изглежда чудесно. Нека заедно да направим следващите 50 години дори по-чудесни! Благодаря.

Поздравление от Mr. Steve Condous

В своето поздравление Mr. Steve Condous, Member for Colton, сподели следното:

"Приятно ми е да бъда тук този следобяд като представител на премиера Mr. John Olsen, член на парламента. Той ме помоли да ви предам неговите извинения и да ви пожелае успехи в бъдещето и дълголетие на вашето дружество.

Интересно ми беше да прочета в преброяването на Австралия преди 100 години (през 1891 год.), че е имало само 14 български австралийци. А първата организирана група от български емигранти е пристигнала през месец ноември 1907 год. 30 мъже са слезли на пристанището Порт Аделейд от общо 100 българи от Велико-търновския район, емигрирали в Австралия поради икономически затруднения. Много от тях работиха първо като миньори и дървосекачи. Някои впоследствие установиха градинарство за пазара. Те донесоха със себе си своите умения, придобити в България. Те също така оцениха потенциалната стойност на това, което за другите беше само блатиста земя. С тези умения и решимост, те изиграха главна роля в градинарството на щата.

През 1912 год. група български южно-австралийци купиха мочурлива земя във Фулам, приложиха уменията си да я отводнят и основаха първите градини във Фулам. В същата година в Аделаида пристигна и една друга група българи. Едни от тях бяха Васил Генев Стаев, Петър Досев и Димо Кънев с опит в млекокарството. Васил Стаев и Петър Досев се установиха първоначално в долната част на реката Мъри, а след това се преместиха в Murrumbidgee, където се заложиха с градинарство. През 1938 год. Васил и Петър станаха първите градинари в Южна Австралия, отглеждащи домати за търговия. Синовете на Васил се присъединиха към тях като партньори. Семейството имаше над 30 оранжерии, в които се отглеждаха домати, чушки и краставици за пазарите в Аделаида и извън щата.

Това представляваха емигрантите в Южна Австралия. Хората имаха някакви умения, познания и решимост. Те изградиха индустрия и развиха аспектите на австралийската култура, което беше основата за нашия успех.

Следващата група, която дойде в Южна Австралия, беше след завършването на Втората световна война, когато комунистите завзеха властта в България. И през 1947 год. тук имаше вече 234 австралийци, родени в България. Родените в България мъже и жени, които емигрираха по политически причини, трябваше да изпълнят двугодишен работен договор с австралийското правителство, за да заплатят за билетите за тяхното пътуване. Те работиха в областта на основното обслужване като домашни прислужници и работници. След изтичане на работния контракт, те можеха свободно да упражняват избрани от тях професии.

Това беше по времето на създаване на българското културно-просветно дружество в Южна Австралия. Подобно на много други общности, дружеството постанови стремежа си да поддържа принципите на образователна, религиозна и социална организация. Това е тип организация, която осигурява рамките и поддръжката на много общности в Южна Австралия. Без големия труд и прозорливостта на тези, които ги основаха, многонационалността ни не би била това изключително постижение, което е. Това, разбира се, не би било възможно в общество, в което няма официална поддръжка за културното многообразие. Точно по тази причина държавното правителство и моето правителство са така горди да декларират принципите на многонационално общество, което беше заявено в парламента

само преди 12 месеца. Например, тази декларация утвърждава правото на индивидите да поддържат, развиват, изразяват и споделят културните наследства в законната и социална рамка на нашия щат и да не бъдат расово обиждани поради религия, цвят или националност.

По образователни съображения дружеството насърча поддържането на българския език и популяризирането на българските танци, културното наследство, за да се обогати културния живот при социалните събирания.

Дълги години дружеството работеше усърдно за социалното подпомагане на членовете на общността. Установеното вече общество постоянно помагаше на новопристигналите емигранти от България със събиране на средства, мебели, дрехи и осигуряване на жилища, докато се установят.

Българите са се заселили в Южна Австралия преди повече от 100 години, през които вие можахте да поддържате вашия език, култура, танци, обичаи, религия и традиции в едно увеличаващо своето многообразие общество. Това е желанието на Южна Австралия - да приветства това многообразие, което прави нашето общество така хармонично. Важни случаи като тази годишнина, ни помагат да помним ценния принос на нашите многонационални общности, направен за историята на щата.

Мога ли да кажа, че моето запознаване с българската общност датира отдавна, защото когато аз бях само 12-годишен ученик в гимназията на Аделаида, и ми казаха в кой клас да ида, аз намерих в този клас три българчета. В онези дни многонационалността не беше възприета в Австралия. Фактически много от вашето по-старо поколение би трябвало да помни расовото подценяване и оскърбяване на хората от емигрантски произход. Това днешните деца не могат да разберат, защото днешните деца не съдят за хората по националност, цвят на кожата и религията, която спазват. Те съдят за тях дали те са с добро поведение и дали могат да ги нарекат приятели.

Тези три мои приятели от български произход ми станаха много близки. Най-близък от всички ми беше покойният Гордон (Йордан) Бенет, когото аз дори започнах да уча малко на гръцки език, и който ме ядосваше, защото само той единствен упорстваше да ме нарича "Ставрос", което аз мразех и исках да бъда наричан "Стив". Аз бях австралиец и затова исках това да се знае. Другите двама българи в класа бяха Алек Белчев и Джон Манчев. Ние всички станахме много близки, защото в онези дни аз живеях на South Road, Mile End и понякога бях поканван у всички тях за вечеря.

Едно нещо, което аз обичам много силно е, че Аделаида е като красива картина, която е била нарязана и направена от 152 части и всяка от тези 152 части представя различна националност и всяка една от тези националности, независимо дали са съставени от 30,000 или 40,000, хиляда или дори няколко стотин, а в някои случаи например африканци, само от 20 или 30 души, всяка от тези общности дава своя принос. Затова ние трябва да кажем колко сме щастливи, че живеем в общество, в което 152 националности дават принос с тяхната различна култура, различна музика, танци и многообразие от религии, и все пак тези хора живеят в хармония един до друг, без да има значение от къде сме дошли.

Колкото дълго можем да се отнасяме един към друг с уважение като човешки същества, толкова дълго ще можем да развиваме тази чудесна страна като наша и тази чудесна наша страна е Южна Австралия и тя ще бъде здраво споена каквато никъде другаде по света не съществува.

Аз съм пътувал до 60 държави, видял съм расови конфликти поради религиозни причини, така нареченото етническо прочистване в Косово. Когато гледам страдащи невинни деца, аз си казвам: "Накъде отиваме като човешка раса? Ние сме щастливи, че живеем в страна, където това не съществува и никога не ще съществува, защото сме достатъчно зрели и възприели многонационалността като начин за развитие на нашата страна."

И вие, българската общност, сте една от тези 152 части, която играе много важна роля за развитието на този щат и аз казвам едно нещо, което казвам на всички общности:

"Не позволявайте никога на вашите деца да забравят вашия език, религия, танци и музика, защото тези неща са богатството, което ще заздравя тази страна в бъдеще; пазете вашата култура така, че тя да стане съществена част в цветовете на дъгата."

Поласкан съм от поканата да бъда днес тук, защото моите корени са близки до българската общност, уважавам я и я обичам.

Благодаря ви за поканата. Благодаря ви за възможността да споделя днешното тържество."

Поздравление от Mrs. Chris Gallus

В своето приветствие федералният представител г-жа Крис Галъс между другото каза:

"Аз съм за първи път във вашия хол, който е много красив, и се надявам, че ще ме приемете вече като ваш приятел и отново ще ме каните тук. Това е изключително постижение, като се има предвид, че след 1929 год. тук не е имало много български семейства и че с около 150 семейства сте успели да поставите основите на българската общност, а по-късно и на Българската православна църква. Аз зная, че това е единствената българска православна църква в Австралия. По този начин вие фактически сте сърцето на българската общност в Австралия.

В началото, когато вие се установихте във Фулам, това беше квартал с по-ниско социално-икономическо ниво. Но нещата се промениха и сега Фулам е един от престижните квартали в моя избирателен район. Аз съм сигурна, че вие сте допринесли много за това. Искам да поздравя тези от ръководителите, които са работили толкова дълго и са направили изключително много.

Специално мога да поздравя Марин Маринов за неговата 45-годишна служба. Аз зная, че много други организации биха всичко дали да имат такива дългогодишни активисти. Също така вашият касиер Ганчо Лазаров с 39 години в ръководството и разбира се, вашият президент, Сава Савов с 27-годишна председателска дейност.

Поздравявам ви за това, което сте направили за вашата общност и за нашия район, който може би ще стане "България във Фулам и в Аделаида". И тъй като Южна Австралия има нужда от население, аз ви убеждавам да контактувате с когото и да е от България, за когото мислите, че може да се присъедини към нашето общество, и така ние ще основем България тук, в Аделаида.

Още веднъж ви благодаря много, че ме поканихте. Това за мене беше един чудесен ден!"

Поздравление от Mr. John Dyer

В своето слово кметът на нашата община "Чарлз Стърт" между другото сподели:

"Преди 50 години аз бях младо момче на 19 години и добре си спомням някои неща. Фулам, както и други райони, беше покрито с тръстика, много изоставено място, често навод-нявано. Затова е чудесно да се види развитието и преобра-зяването му от българските емигранти.

Може да са били малко на брой, но резултатите са значител-ни. Направено е развитие по такъв начин, че то стана солидна основа за развиването на Южна Австралия и на Австралия.

Бих искал да се върна 50 години назад и да видя събитията през това време. Освен другите неща, българската общност постави много стабилни основи и това беше признато не само от нашата община, но и от други общини, където живееха българи.

Ако се погледне на многонационалния характер на Австралия, ще се види, че това е чудесна нация, уникална, придобила собствени граници, това е една островна нация. Всеки един е допринесъл с нещо за това, подобно на дейността на бъл-гарската общност. Ето от тук идва нейната здравина.

Днес празнуваме 50-годишната ви устойчивост и аз искам да ви похваля за това. Благодаря ви, че сте част от нашия град. Поддържайте вашата култура, не позволявайте на вашите деца да я забравят. Някои организации казват, че децата на първите емигранти не са се интересували от това. Чакайте докато децата на децата ви се появят, внуците - за тях вие сте съградили това и аз съм сигурен, че те ще поддържат културата, която сте създали.

Бих искал да ви поздравя от името на общината и да ви подаря за златната годишнина златна награда с надпис
"Подарено на Българското дружество послучай 50 годишна служба на общността".

От Генералния консул на Република България в Австралия:

"Изворът на моето възхищение от това, което е направено в Аделаида през последните 50 години, са големите постижения на вас, на ръководството на българското дружество и аз се радвам, че мога отново да се видя и да разговарям с хора като вашия президент г-н Сава Савов, като г-н Марин Маринов, г-н Ганчо Лазаров, които са отдали доста много време от своя живот за създаване на тия прекрасни условия, които имате тук, в Аделаида. Само като погледнем какво е направено - вие имате най-големия и най-красивия комюнити хол на българите в Австралия. Вие имате църква, училище, състав за народни танци, имате български радиочас, женско дружество и сигурно много други неща, които аз не знам. Но това, което аз знам и което като консул мога да ви кажа е, че вие имате най-доброто българско дружество в Австралия. И аз гарантирам за тия свои думи, тъй като познавам всички дружества в Австралия много добре. Може би да сте най-доброто в света, но аз не познавам другите големи български дружества в чужбина.

Позволете ми в този ден да благодаря на всички, които са дали голяма част от своите усилия и от своето време за запазване на българския дух, на българските традиции, на българското православие в този красив град Аделаида и също така ми позволете да се обърна към тези, които са пристигнали по-късно или са се родили по-късно, не само да оценяват по достоинство това, което е направено за българската общност преди тях, но да поемат своите задължения да го развиват, да го умножават, да го направят още по-добро в бъдеще.

Искам във връзка с утрешния празник (24 май) също да изтъкна това, че България е една от първите страни в Европа и в света, която имала своя писменост, а библията била преведена на нашия роден език, на български, през IX век. Само за едно сравнение тя, библията, е преведена на английски език през XIV век. И културата, която е създадена на българските земи и която е оцеляла през много трудни исторически времена, продължава да бъде част от световната съкровищница на културата. И аз съм сигурен, че сега, след като България е свободна и демократична страна, бъдещето на България ще е много, много по-добро и България ще продължи да се развива и да просперира като част от Европа и като цивилизована високо развита в културно и всяко друго отношение част на света.

Позволете ми в този хубав ден за българската общност в Аделаида да направя един малък подарък на вашата общност, да предам на вашия президент г-н Сава Савов едно автентично копие на Паисиевата история, която е написана през 1762 година и това е автентично копие от Зографския манастир. Благодаря ви! Благодаря ви още веднъж!"

СЛОВО НА ПРЕДСЕДАТЕЛКАТА НА ЖЕНСКОТО ДРУЖЕСТВО г-жа ВАНЧИ СТЕФАНОВА

Тя започна с думите, че нейното слово ще бъде кратко. Първо, защото е много развълнувана от днешното честване, и второ, защото председателят и зам. председателят в своите изказвания преди нея казаха най-съществените неща. За нея този ден е много скъп, защото и тя е 50-годишна в тази година и от малка заедно с родителите си, после със съпру-га и децата си е била винаги активна в българската общност

След това встъпление Ванчи Стефанова каза: "В началото на този месец женското дружество отпразнува 34-та годишнина от своето създаване. То започна като социална база за жените с увеселения, балове, хавайски нощи, маскаради, модни ревюта и екскурзии с автобус.

Всичко това беше отговорно и ангажиращо време. Две от нашите жени, членки на първия комитет, Мери Маринова и Недка Копчева още работят в комитета на женското дружест-во. Недка Райкова е в комитета непрекъснато от 32 години, а Рона Бенет и Велма Бенет - от 31 години. Така че, както се казва на български, всичко е направено от хората, от вас, хора.

Едно хубаво и знаменателно съвпадение е, че на този ден е рожденият ден на Джек Бенет. Неговите родители играеха в танцовите групи и сега активно подпомагат младежите; него-вият дядо Джон Бенет е зам.председателят на дружеството; неговата баба Рона Бенет е дългогодишен член на ръковод-ството на женското дружество; прабаба му Николина Лазарова е също дългогодишен член на ръководството на женското дружество и една от председателките му; прадядо му Ганчо Лазаров е от основателите на Българското културн о-просветно дружество. Ето, сега е ред на Джек Бенет, чет-въртото поколение на този род.

Искам да благодаря на Румяна Тонева и Марийка Денчева за питите, които направиха и донесоха за това тържество и на Недка Копчева, която направи баница за официалните гости.

За мене беше чест да работя не само за женското дружество, но също така и за цялата българска общност, с голямата помощ на моя съпруг Стенли, моето семейство и както вече казах - с вашата помощ, хора. Благодаря ви!"

**Състав на управителния съвет на
Българското културно-просветно дружество
1998/1999/2000**

Председател	Сава Савов
Зам. председател	Джон Бенет
Секретар	Марин Маринов
Помощник секретар	Петър Петров
Касиер	Ганчо Лазаров

Контролна комисия:

Тодор Владков
Джон Спирдонов
Игнат Василев

Членове на управителния съвет:

Атанас Атанасов
Ангел Атанасов
Джордж Генов
Красимир Ненов/Маргарит
Габровски
отец Тодор Попов
Спирдон Спирдонов
Георги Тонев

Управителни съвети по години

Председатели:

Дж.Ботев	1949 - 1954
С. Генчев	1954 - 1959
Л. Илиев	1959 - 1963
Н. Владков	1963 - 1964
С. Петров	1964 - 1965
Д.М.Симеонов	1965 - 1968
Хр. Караманов	1968
М. Желязков	1968 - 1971
К. Йончев	1971 - 1973
С. Савов	1973 и понастоящем

Секретари:

М.Г.Маринов	1949 - 1954
Ст. Кънев	1954 - 1958
М. Желязков	1958 - 1959
М.Г.Маринов	1959 и понастоящем

Касиери:

Д. Манчев	1949 - 1951
Г. Лазаров	1951 - 1954
Ив.Гамчев	1954 - 1957
П. Александров	1957 - 1960
С.М.Христов	1960 - 1961
Г. Лазаров	1961 - 1962
С. Спирдонов	1962 - 1964
Г. Лазаров	1964 и понастоящем

Година	Председател	Секретар	Касиер
1949	Йордан Ботев	Марин Г.Маринов	Дончо Манчев
1954	Йордан Ботев	Марин Г.Маринов	Ганчо Лазаров
1954	Стефан Генчев	Стефан Кънев	Иван Григоров
1960	Илия Христов <u>зам.председател</u> Христо Динков	Марин.Г.Маринов <u>пом.секретар</u> Йордан Шопов	Стефан Михайлов
1961	Илия Илиев Хр.Караманов	Марин Г.Маринов Йордан Шопов	Ганчо Лазаров
1962	Илия Христов Хр.Караманов	Марин Г.Маринов Йордан Шопов	Стойно Спирдонов
1963	Николай Владков Хр.Караманов	Марин Г.Маринов Йордан Шопов	Стойно Спирдонов
1964	Стоян Петров Хр.Караманов	Марин Г.Маринов Михо Желязков	Ганчо Лазаров
1965	Димитър Симеонов	Марин Г.Маринов	Ганчо Лазаров
1968	Хр.Караманов	Михо Желязков	Ганчо Лазаров
1968	Михо Желязков Хр.Караманов	Марин Г.Маринов Иван Денчев	Ганчо Лазаров
1969	Михо Желязков Хр.Караманов	Марин Г.Маринов Иван Денчев	Ганчо Лазаров
1971	Калушко Йончев Хр.Караманов	Марин Г.Маринов Иван Денчев	Ганчо Лазаров
1973	Сава Савов Джон Бенет	Марин Г.Маринов Иван Денчев	Ганчо Лазаров
1986	Сава Савов	Марин Г.Маринов	Ганчо Лазаров

Джон Бенет

Петър Петров

1999

Сава Савов
Джон Бенет

Марин Г. Маринов
Петър Петров

Ганчо Лазаров

Списък на всички членове - живи и починали

1. Хр. Ангелов +
2. П. Александров +
3. Й. Ботев +
4. Г. Белчев +
5. П. Бакалов +
6. С. Бойчев +
7. И. Димов +
8. С. Динков +
9. Хр. Динков
10. И. Йончев+
11. Н. Йончев+
12. К. Йончев
13. Ил. Хр. Илиев
14. Г. Филипов +
15. М. Желязков +
16. Досю Георгиев
17. М. Георгиев +
18. Дончо М. Генчев +
19. Д. Генчев +
20. Хр. Григоров +
21. И. Г. Гамчев +
22. С. Генчев +
23. С. Генов
24. И. Ганев +
25. И. И. Ганев +
26. Т. Копчев +
27. Б. Костадинов
28. М. Костадинов +
29. П. Копчев
30. Е. Копчев+
31. С. Копчев+
32. Р. Кънчев+
33. С. Христов +
34. Д. Кънев +
35. Г. Лазаров
36. Т. Лазаров +
37. Г. Маринов +
38. М. Г. Маринов
39. Д. Манчев +
40. М. Манчев +
41. В. Михайлов +
42. Д. Минев +
43. Д. Мисирджиев +
44. Д. Митев
45. Д. И. Митев +
46. М. Н. Маринов
47. Д. Мисирджиев +
48. Г. Николов +

49. И. Николов +
50. Н. Николов
51. Г. Петков +
52. Н. Петров+
53. С. Петров+
54. Д. Попов +
55. Д. Русанов +
56. Д. Симеонов +
57. Г. Спирдонов +
58. С. Спирдонов +
59. И. Стефанов +
60. С. Стефанов +
61. Тр. Стоянов +
62. Ат. Тодоров +
63. Г. Трифонов +
64. Д. Тотев +
65. Н. Трифонов
66. В.М.Василев +
67. С. Василев
68. И. Василев +
69. Н. Василев +
70. Г. Вълчев+
71. Ж. Йорданов +
72. Н. Зайка +
73. Н. Владков +
74. Н.Н.Иванов +
75. С.Н.Иванов +
76. Н.Н.Иванов
77. Д. Копчев +
78. С. Кънев
79. И. Маймаров
80. И. Попов
81. П.С.Панов +
82. А. Попов +
83. С.К.Попов +
84. Й. Стоянов +
85. А. Петков+
86. Г.С.Генчев
87. С. Савов
88. Хр. Караманов
89. А. Атанасов
90. С. Фанков +
91. М. Филков +
92. Г.Т.Ганев +
93. Т.Хаджииванов
94. Д.Д.Иванов
95. Дучо Иванов +
96. Н. Колев +
97. А. Караличев +
98. И. Лазаров
99. М. Михайлов
- 100.Й. Шопов

101.Н. Стоянов
102.Н. Семчев +
103.Л. Тодоров +
104.П. Василев +
105.В.И.Василев
106.Т. Денчев +
107.Н. Драганов +
108.Д. Колев +
109.Я. Александров
110.Джон Бенет
111.П. Маринов +
112.Г. Палазов
113.И. Петров
114.Б. Стоев
115.М. Василев
116.Г.М.Василев
117.Р.П.Велчев
118.Гордон Бенет +
119.Ганчо Бенет
120.Д. Димитров +
121.С. Драганов
122.С.К.Иванов +
123.Ф. Филипов +
124.Д. Иванов
125.Н.К.Колев
126.П. Русанов +
127.Т.Т.Стоянов +
128.Пею Стефанов +
129.Н. Байкушев
130.М. Ковачев +
131.В. Райков
132.Ат. Стойчев +
133.С. Станев +
134.Ив. Цонев +
135.Ив. Ангелов
136.Д. Георгиев
137. Р. Русев
138. И. Върбанов
139. Д. Бурделов
140. Ив. Денчев +
141. Г.М.Ганчев +
142. К. Кошничаров +
143. К. Петров +
144. Й. Стоянов
145. Й. Трифонов
146. Цв. Атанасов
147. П. Гугушев
148. Д. Грозев +
149. А. Каратанев
150. Хр.Н.Кънев +
151. Д. Караиванов +
152. В. Тушарски +

153. Ив. Узунов +
154. Ат. Зечев
155. Д-р Хр. Илиев
156. Джон Манчев
157. С.А.Петков
158. П. Танчев +
159. Д. Петров +
160. Дж. Пиотровски +
161. С.П.Стефанов
162. Л. Колев +
163. Ил.Г.Петков
164. отец Д. Попов +
165. Павли Петков
166. Н. Атанасов +
167. Чарлз Дънстан
168. Дийн Дай
169. Драго Енчев
170. Н. Лазаров
171. Джим Д.Митев
172. Джон Желязков
173. Иван И.Стефанов +
174. Г. Стоилов
175. Т. Владков
176. Ал. Тончев
177. Ст. Улянов
178. Дж. Атанасов
179. С.Г.Атанасов
180. А.П.Ангелов
181. Г.С.Генов
182. Н. Кабакчиев +
183. отец М. Ковашки +
184. Тодор И.Минков
- 185.С.П.Панов
- 186.Джон Спирдонов
- 187.Тони Г.Спирдонов
- 188.Пеню Добрев
- 189.Ст. Генчев
- 190.Хр. Кавалджиев
- 191.Джон Копчев
- 192.А. Маринов
- 193.Гаврил Милтенов
- 194.Г. Насков +
- 195.П. Петров
- 196.Милети Петков +
- 197.Джим Стефанов
- 198.Джон Шопов
- 199.Кирил Шишов
- 200.М. Василев
- 201.М. Запчев
- 202.Т. Петров +
- 203.Луи Ботев
- 204.Паско Динов

205. Д. Иванов
206. Джим Генчев
207. Слави Георгиев
208. П. Гугушев
209. Горан Кънчев
210. Г. Михнев
211. Н. Маринов
212. Т. Неделчев
213. Д. Парушев
214. Р. Стефанато
215. С. Стоянов
216. Т. Стоянов
217. Манол Савов
218. И. Тодоров
219. Игнат Василев
220. А. Атанасов
221. Ив. Бурделов
222. Марин Дойков
223. отец С. Манасиев
224. Коста Тодоров
225. Кирил Палазов
226. М. Василев
227. Тони С. Георгиев
228. Здравко Йончев
229. Т. Д. Копчев
230. Джим Караманов
231. П. Караманов
232. И. Д. Ненов
233. Стоян Стоянов
234. Хр. Стоянов
235. Костадин Динев
236. Колин Байкушев
237. М. Георгиев
238. М. Д. Георгиев
239. М. Габровски
240. Т. Христов
241. Красимир Ненов
242. отец Т. Попов
243. Т. Митев+
244. Хр. Шопов
245. Христо Попов
246. Джефри Бенет
247. Том Михнев
248. Джеймс Петров
249. Георги Тонев
250. Стефан Дъстер
251. Дж. Милтенов
252. Йордан Попов
253. Антон Тонев
254. Любен Тонев
255. Петър Р. Петров
256. Красимир Глоговски

PART 3:

ИСТОРИЯ НА ДРУЖЕСТВОТО В СНИМКИ

ТЪРЖЕСТВО по СЛУЧАЙ 50-ГОДИШНИНАТА на ДРУЖЕСТВОТО,
23 май 1999 год.

50 YEARS ANNIVERSARY CELEBRATION, 23 MAY 1999

OFFICIAL TABLE

1. From Left to Right: Presvitera Iordanka Popova and Rev. Todor Popov, Church President Ivan Warbanoff and Mrs. Elka Warbanoff, Chris Gallus M.P., Mayor of Charles Sturt John Dyer and Mrs. Dyer, Mrs. Mary Marinoff and Secretary Marin G. Marinoff, Bulgarian Consul Dr. Lubomir Todorov, President Sava Savoff and Mrs. Erma Savoff, Steve Condous M.P., Treasurer Gancho Lazaroff and Mrs. Nikolina Lazaroff, Ladies President Joan Stefanoff and Stanley Stefanoff, Mrs. Ronna Bennett.

2. 50-th ANNIVERSARY
Front Row(L to R): John Spiridonoff, President Sava Savoff, Treasurer Gancho Lazaroff, Secretary Marin G. Marinoff, Rev. Todor Popov.
Midle Row: George Genoff, Theodor Vladcoff, Vice President John Bennett, Krassimir Nenov.
Back Row: Georgi Tonev, Ignat Vasileff, Angel Athanasov, Athanas Athanasov, Toni Spiridonoff.
Absent Petar Petrov.

3. The President Mr. Sava Savoff officially welcoming guests.

4. Vice President Mr. John Bennett and Mrs. Fidanka Popova as Masters of Ceremony.

5. Mens and Ladies' Committees.

6. Ladies' Committee
Front Row (L to R): Velma Bennett, Betty Filipoff, Nedka Raikoff, Joan Stefanoff, Ronna Bennett.
Back Row (L to R): Rumiana Toneva, Mary Marinoff, Netka Kopcheff, Rousanka Vasileff.

7. Dr. Lubomir Todorov, Consul of The Republic of Bulgaria, presenting an authentic Copy of Paissiy Hilendarski's "Istoria Slavianobolgarska".

8. The Mayor of Charles Sturt presenting a Plaque to the Society.
9. From Left to Right: M. Marinoff, L. Todorov, S. Savoff, Mrs. E. Savoff, S. Condous, G. Iazaroff.
10. Members celebrating with a view of the Stage.
11. Address by the Ladies' President Joan Stefanoff.
12. Address by The Honourable CRIS GALLUS, Member of The Federal Government.
13. Steve Condous M.P. representing the Premier of South Australia.
14. The Hall - Front Entrance.
15. The Members Bar - with Australian and Bulgarian Flags above.
16. Medal and inscription "Ivan Vazov" from The Agency of the Bulgarians abroad.
17. Members Board with all members' names - passed and present.
- 17A. Committee Room.
- 17B. South Side of the Hall with Bar and Committee Room Entrances.

BUILDING OF THE HALL

18. Commencing Construction of the Hall: Enu Kopcheff, Gancho Lazaroff, Trifon Lazaroff, Marin G. Marinoff, Jack Boteff, Mincho Mancheff, Jack Yordanoff, Jim Simeonoff, Stefan Genoff, Doncho Gencheff.
19. Group of members working.

20. Fondation Stone-President G.E. Boteff, Secretary M.G.Marinoff, Treasurer G. Lazaroff.
The foundation stone was later removed.
21. Construction working Bee by Group of Members.
22. Construction working Bee by Group of Members.
23. Committee - working Bee.
24. 1958. First Wedding reception at The Hall. Athanas and Stefka Athanasov. Best men Pavel and Nadia Vasileff. Edi Pelisaroff on the right side.
25. Athanas and Stefka Wedding, 1958.
Back Row, from Left to Right: Yanka Shopov, Slavka Rousanoff, Maria Ivanoff, Maria Georgeff, Nikolina Lazaroff, Radka Mitev, Anka Spiridonoff.
Front Row: Maria Mihailoff, Linka Karamanoff.
26. Committee Members.
27. Selecting Miss Bulgaria.
28. Dr. Deanna Mitev, selected Miss Bulgaria.
29. Woman'82 Mrs. South Australia. Entrant Dorothy Day.
30. Choir with Conductor Ivan Denchev.
31. 20th Anniversary Celebration.
32. 20th Anniversary Celebration.
33. Blessing the New Wing of the Hall. From Left to Right: Vice President John Bennett, Rev. Mihail Kovashki, President Sava Savoff, Secretary Marin G. Marinoff and Treasurer Gancho Lazaroff.

34. First Ladies Social Committee, President Zenka Georgeff.
35. First Radio-Program, 5 EBI Radiostation. Viktoria Zabukovec and Marin G. Marinoff.
36. 30th Anniversary of the Ladies Society.
37. 30th Anniversary of the Ladies' Society, 1995.
Past Presidents: Zenka Georgeff, Nedka Raikoff, Velma Bennett, Nedka Kopcheff, Nikolina Lazaroff, Milanka Petroff, Jane Kitching, Joan Stefanoff-continuing.
Past Secretaries and Treasurers: Mary Marinoff, Zdravka Genoff, Gena Dinkoff.
38. 30th Anniversary, 1995. Left to Right: Zenka Georgeff, Erma Savoff, Elizabeth Dinow, Denise Dinow, Jane Dinow, Rumiana Toneva.

DANCE GROUPS

39. First Dance Group
Left to Right: Nedka Kopcheff, Mary Marinoff, Ganka Dinkoff, Nikolina Lazaroff, Ginka Marinoff, Kina Simeonoff, Yanka Shopoff and Zdravka Genoff.
40. Celebrating 24 May. Mary Marinoff with a dance group.
41. Joan Kopcheff, Suzie Lazaroff, Deanna Mitev, Mary Marinoff, Deanna Lazaroff and Nelie Simeonoff.
42. Mary Marinoff, Zdravka Genoff and Yanka Shopoff.
43. A Dance Group.
44. Dance Group with Rev. D. Popov and Rev. A. Manasiev.
45. Angaston, 1986: Dimi Lazaroff, Joan Stefanoff, Daphnie Kopcheff, Velma Bennett, Yanka Spirdonoff, Deanna Jackson, Natalie Vasileff, Ronna Bennett, Jane Kitching.
46. Dance Group celebrating Australia day, 1978.

47. Dance Group celebrating Australia Day, 1978.
48. Dance Group celebrating Ausrtalia Day, 1978.
49. Celebrating 24 May - St.Cyril and St.Methodi.
50. Celebrating 24 May - St.Cyril and St.Methodi.
51. Celebrating 24 May - St.Cyril and St.Methodi.
52. Celebrating 24 May - St.Cyril and St.Methodi.
53. Celebrating 24 May - St.Cyril and St.Methodi.
54. Ian Stefanoff, Daniel Spiridonoff, Aaran Spiridonoff,
Mark Stefanoff, Radostina Ganeva, Nadia Staneff, Debbie Papas, Anelia Orkina.
55. Megan and Kirsty Stoyanoff, Marissa Batsiokis, Kamelia Nenova, Rebecca Genoff, Stella
Michailova, Victoria Hristova, Zornitza Mincheva.
Steven Genoff, Nathan Minchev, Tony Nenov, Adam Minchev, Neno Mihov.

BULGARIAN ORTHODOX CHURCH "ST.PETKA"

56. His Eminence Metropolitan Andrey Velichki-the Founder of Church Council "St. Petka".
57. The Church "St. Petka".
58. Rev. Stefan Valtchev-the First President of The Executive Committee, 1951.
59. The Inaugural Committee, 9 August 1968. President Rev. D. Popov, Vice President T. Hadji
Ivanov, A. Leikov, I. Denchev, G. Spiridonoff, J. Boteff, K. Koshnicharoff, V. Raikoff,
E. Kopcheff, H. Angeloff, A. Kostadinoff.
60. Blessing of the Waters, January 1969.

61. First Christening at The Bulgarian Church, 1969. Francis Dimitroff being christened by Rev. D. Popov.
62. Committee Members with Rev. S. Manasiev.
63. Group of Parisheners with Rev. M. Kovashki.
64. Group of Parisheners with Rev. M. Kovashki.
65. Dance Group with Rev. M. Kovashki, His Eminence Bishop Simeon and Rev. Alexander Popov.
66. Blessing of The Church, July 1975. Bishop Simeon and Rev. Alexander Popov.
67. Celebrating 20th Anniversery of the Church. Bishop Joseph, Rev. Sasho Manasiev and Rev. Alexander Popov.
68. Celebrating 20th Anniversary of the Church. Bishop Joseph, Rev. S. Manasiev and Rev. Alexander Popov.
69. Celebrating 20th Anniversary of the Church. Bishop Joseph.
70. Memorial Service for King Boris the IIIrd. Rev. Todor Popov officiating.